



TÜRK ƏSRI

Prezident İlham ƏLİYEV: "Dostluğumuz, qardaşlığımız əbədi olacaq"

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qazaxıstana səfəri



Astanada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə görüşü olub

Noyabrın 3-də Astanada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq, qardaşlıq və müttəfiqlik əlaqələrinin müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi bildirildi. Bu ilin sentyabrında həyata keçirilən antiterror tədbirlərinin uğurla başa çatması məmnunluqla vurğulandı.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan dövlətimizin başçısını Xankəndi və Xocalı şəhərlərində Azər-

baycan Bayrağını ucaltması münasibətilə təbrik etdi.

Söhbət zamanı Türk Dövlətləri Təşkilatının "Türk Əsri" çağırışı altında X yubiley Zirvə görüşünün ölkələrimiz və xalqlarımız arasında əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsi işinə xidmət etdiyi qeyd olundu.

Görüşdə ikitərəfli münasibətlərimizin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminlik bildirildi, əməkdaşlığımızın perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.



Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Astanada Türk Dövlətləri Təşkilatının X yubiley Zirvə görüşündə iştirak edib

Noyabrın 3-də Astanada Türk Dövlətləri Təşkilatının "Türk Əsri" çağırışı altında X yubiley Zirvə görüşü keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib. Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Prezident İlham Əliyevi, digər dövlət və hökumət başçıları qarşıladı.

Sonra birgə foto çəkdirildi. Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Zirvə görüşünü açaraq İlham Əliyev tədbirdə iştirak etdi.

Jomart Tokayev Prezident İlham Əliyevi və Azərbaycan xalqını ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası münasibətilə təbrik edərək dedi: "Hörmətli İlham Heydər oğlu Əliyevi və Azərbaycan xalqını dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsi münasibətilə təbrik edirəm. Ölkəniz ərazi bütövlüyünü bərpa edib və yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Bu tarixi addım Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinə və Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə uyğun olaraq atılıb".

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Zirvə görüşündəki çıxışında

son illər Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın qazandığı uğurlardan söz açaraq dedi: "Sizin də yaxşı bildiyiniz kimi, dost Azərbaycan xalqı türk dünyasında layiqli yer tutur, böyük hörmətə və nüfuzə malikdir. Azərbaycan xalqı son illər öziz dostum İlham Heydər oğlunun rəhbərliyi ilə möhtəşəm uğurlar əldə edir".

Prezident Şavkat Mirziyoyev, həmçinin Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərdə həyata keçirdiyi genişmiqyaslı tədbirlərdən danışdı. "Tarixi ədalət zəfər çaldı. Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Qarabağın

quruculuq ərazisinə çevrilməsi istiqamətində mühüm nəticələr əldə olunur. Avqust ayında Şuşa və Füzuli şəhərlərində olarkən irimiqyaslı quruculuq işlərinin, müasir infrastrukturun yaradılmasının, dağıdılmış mədəni irs obyektlərinin bərpasının şəxsən şahidi oldum. Azərbaycan xalqını böyük Zəfər - ölkənin ərazi bütövlüyünün tam bərpası münasibətilə bir daha səmimi-qəlbədən təbrik edirəm", - deyərək Özbəkistan Prezidenti vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Zirvə görüşündə çıxış etdi.

Zirvə görüşündə iştirak edən dövlət və hökumət başçılarının şərəfinə rəsmi qəbul təşkil olunub

Noyabrın 3-də Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin adından Astanada Türk Dövlətləri Təşkilatı-

nın "Türk Əsri" çağırışı altında keçirilən X yubiley Zirvə görüşündə iştirak edən dövlət və hökumət başçılarının şərəfinə rəsmi

qəbul təşkil olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstana səfəri başa çatıb

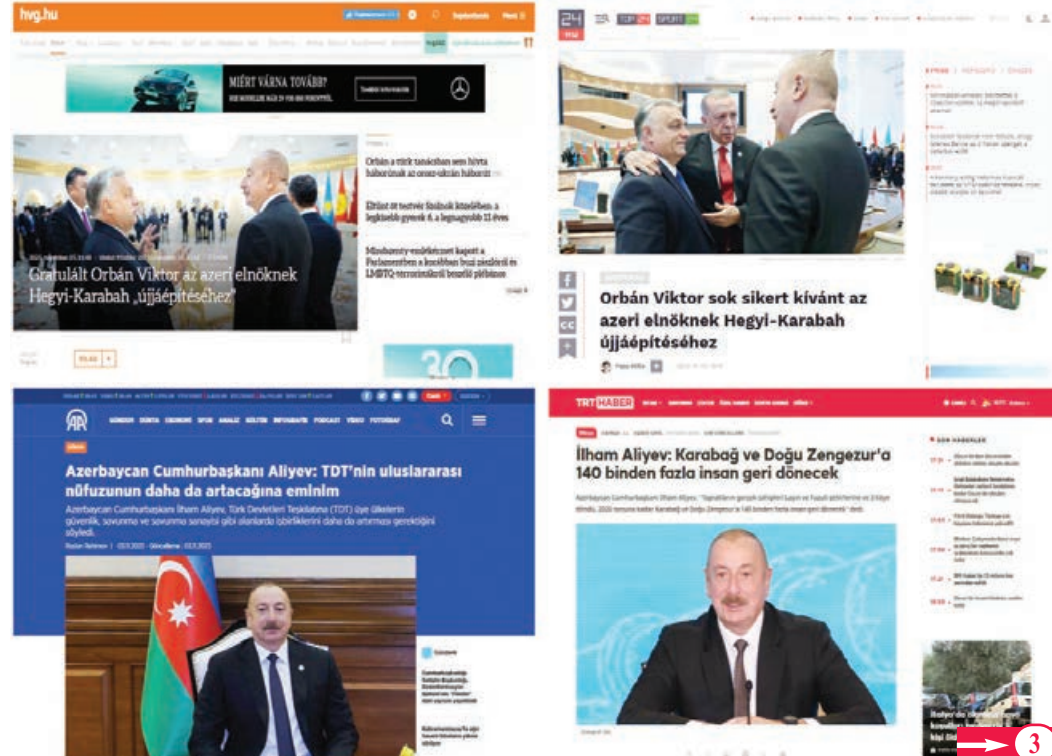


Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstan Respublikasına səfəri noyabrın 3-də başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Astana şəhərinin Nursultan Nazarbaev Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Prezident İlham Əliyevi Qazaxıstanın Baş naziri Alihan Smailov və digər rəsmi şəxslər yola saldılar.

Dünya mediası Türk Dövlətləri Təşkilatının Astanadakı yubiley Zirvə görüşünə geniş yer ayırır



Prioritet hədəflər üçün etibarlı maliyyə təminatı

Milli Məclisin komitələrinin birgə iclaslarında 2024-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi müzakirə edilib

Davam edən mina terroru

Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) məlumatına görə, oktyabrın 1-dən 31-dək Tərtər, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xocavənd, Füzuli, Şuşa, Laçın, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilanda aparılan minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 767, tank əleyhinə 928 mina və 8537 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Son günlər qeydə alınan növbəti faciəvi faktlar düşmənin cinayətkar mahiyyətini bir daha ortaya qoyur. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə mütəmadi olaraq soydaşlarımızın mina qurbanına çevrilməsi xəbərləri Ermənistanın mina terrorunun davam etdiyini göstərir.

Haqqı haqsızlığa qurban verənlər

Kanada xarici işlər nazirinin anti-Azərbaycan mövqeyi təmsil etdiyi ölkənin adına ləkədir

"Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsi"nin təsdiqi və "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 4 yanvar tarixli 837 nömrəli Fərmanının ləğvi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 dekabr tarixli 386 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasında elm və təhsil sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 iyul tarixli 1769 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

"Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsi"nin təsdiqi və "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respubli-

kası Prezidentinin 2003-cü il 4 yanvar tarixli 837 nömrəli Fərmanının ləğvi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 dekabr tarixli 386 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2014, № 12, maddə 1540; 2016, № 5, maddə 859; 2017, № 7, maddə 1365; 2020, № 4, maddə 403) 1-ci hissəsi ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasında elm və təhsil sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 iyul tarixli 1769 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Ümumi Yığıncağında qəbul olunmuş "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsi" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 noyabr 2023-cü il

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən keçirilən statistik olimpiadanın qaliblərini mükafatlandırma mərasimi olub

Noyabrın 3-də "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən yuxarı sinif şagirdləri və ali məktəb tələbələrini arasında təşkil edilmiş statistik olimpiadanın final mərhələsi və qaliblərin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev olimpiadada iştirak edən şagird və tələbələrə təbrik edib, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin keşməkeşli həyat yolundan və xalqımız qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən danışdı, müstəqilliyimizin möhkəm əsası sayəsində əbədi və dönməz karakter aldığını vurğulayıb.

Qeyd olunub ki, olimpiadanın keçirilməsində əsas məqsəd yuxarı sinif şagirdlərinin və ali məktəb tələbələrini statistikaya marağını artırmaq, statistik biliklərə malik istedadlı şagird və tələbələrə aşkar etmək, onları həvəsləndirmək və intellektual inkişafına tökan vermək, statistik kadr hazırlığı potensialını gücləndirmək, statistik savadlılığı dərinləşdirmək, cəmiyyətdə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə, onun milli statistika sisteminin beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi və dünya statistika sistemində inteqrasiyası, ümumilikdə statistika sisteminin inkişafına verdiyi töhfələrə dair məlumatlılığın daha da artırılması olmuşdur. Vurğulanıb ki, olimpiada şagird və tələbələrə təhsil dövründə qazandıqları statistik bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirmələri üçün yeni platforma rolunu oynayıb, eyni zamanda onlar statistika elmi, habelə ölkənin sosial-iqtisadi həyatında baş verən hadisə və proseslər haqqında daha geniş rəsmi statistik məlumatlar əldə etmək imkanı qazanıblar.

Statistik olimpiadanın yekunlarına dair hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Dövlət Statistika Komitəsi sədrinin müavini, təşkilat komitəsinin sədri Yusif Yusifov qeyd edib ki, statistik olimpiada Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar onun əziz xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində, Dövlət Statistika Komitəsi kollegiyasının 14 dekabr 2022-ci il tarixli, 8/1 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş təqvim planına uyğun təşkil olunmuş olimpiadanın şəffaf, obyektiv və peşək səviyyədə təşkil və keçirilməsini, bununla bağlı ölkə üzrə fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsini təmin etmək məqsədilə Dövlət Statistika Komitəsində təşkilat komitəsi yaradılıb. Olimpiada təşkilat komitəsi tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar və tədbirlər planına uyğun keçirilib, bu məqsədlə test tapşırıqları və nəticələ-



rin real vaxt rejimində əldə edilməsi üçün elektron informasiya sistemi hazırlanıb.

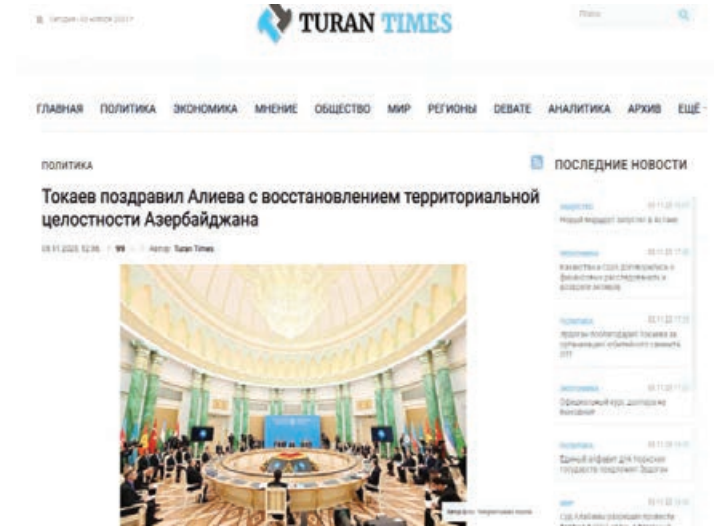
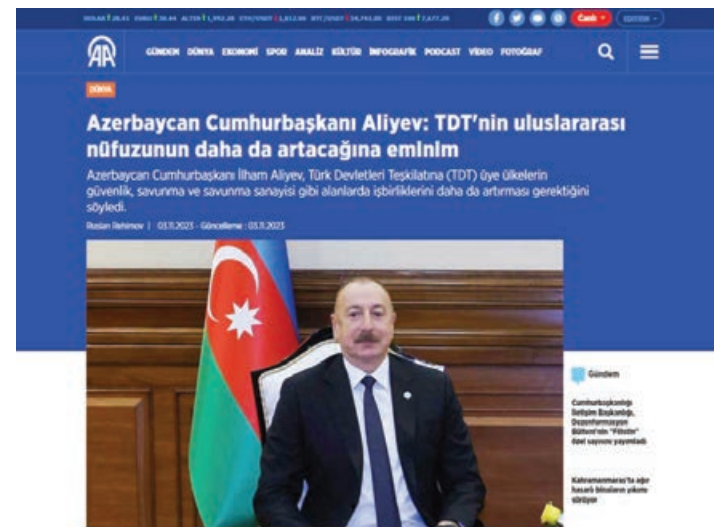
Olimpiadada ümumilikdə 3106 nəfər şagird, 203 nəfər tələbə iştirak etmişdir. Şagirdlər arasında keçirilmiş olimpiadanın nəticələrinə görə, İsmayıl rayonu Diyalı kənd Aqil Məmmədov adına tam orta məktəbin 11-ci sinif şagirdi Göyüşov Namaz Veyis oğlu 1-ci, Masallı rayonu Musaküçə kənd Fəyadın Xancanov adına tam orta məktəbin 11-ci sinif şagirdi Kazımzadə Mircəlal Mirkazım oğlu 2-ci, Lənkəran rayonu Hirkan qəsəbə Ağaxan Quliyev adına tam orta məktəbin 10-cu sinif şagirdi Baxışyev Cavidan Cavid oğ-

lu 3-cü, tələbələrə isə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin 2-ci kurs magistrantı Topçubaşova Yaqut Əziz qızı 1-ci, Bakı Mühəndislik Universitetinin 4-cü kurs tələbəsi İslamov İsmayıl Rasim oğlu 2-ci, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin 3-cü kurs tələbəsi - Mirzəyeva Nigar Oqtay qızı isə 3-cü yeri tutmuşdur.

Tədbirdə daha sonra statistik olimpiadanın final mərhələsinə keçmiş tələbə və şagirdlərə sertifikat və hədiyyələr, olimpiadanın qaliblərinə isə diplom və hədiyyələr təqdim olunmuşdur.

Sonda xatirə şəkilləri çəkilmişdir.

Dünya mediası Türk Dövlətləri Təşkilatının Astanadakı yubiley Zirvə görüşünə geniş yer ayırıb



Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 3-də Astanada Türk Dövlətləri Təşkilatının "Türk Əsri" çağırışı altında X yubiley Zirvə görüşündə iştirakı, toplantıda səsləndirilən fikirlər və keçirilən ikitərəfli görüşlər dünya mediası tərəfindən geniş işıqlandırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkiyənin "TRT Haber", "Anadolu" agentliyi, "Yeni Şafak", "En son haber", "Haberler", "Cumhuriyet", "Son dakika" və digər media qurumları tərəfindən yayımlanan xəbərlərdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən Türk Dövlətləri Təşkilatının nüfuzunun bundan sonra da artacağına əminlik ifadə edildiyi, təşkilata üzv ölkələrin təhlükəsizlik, müdafiə və müdafiə sənayesi kimi sahələrdə əməkdaşlığının daha da artırılmasının əhəmiyyətinin vurğulandığı bildirilib.

Yazılarda Azərbaycanın türk dövlətlərinin iqtisadiyyatına 20 milyard dollardan çox sərmayə yatırdığı, Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondu və Azərbaycan-Qırğızistan İnkişaf Fondunun yaradıldığı, cari ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkəmizin türk dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsinin 40 faiz artdığı, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Türkiyə və Avropa bazarları arasında etibarlı tranzit ölkə kimi özünü təsdiqlədiyi və "Şərqi-Qərbi" nəqliyyat dəhlizinin dayanıqlı fəaliyyətinə töhfə verdiyi vurğulanıb.

"TRT Haber" in yaydığı materialda Prezident İlham Əliyevin fikirlərinə istinad olunaraq, Qarabağdakı bərpauruculuq işlərinə Azərbaycanın bütövlükdən 7 milyard dollar vəsait sərfd edildiyi, gölən il azı 2,4 milyard dollara ayrılacağı bildirilib. Vurğulanıb ki, Böyük Qayıdış Proqramı uğurla icra edilir, keçmiş məcburi köçkünlər Laçın və Füzuli şəhərlərinə və üç kon-

do qayıdıblar, 2026-cı ilin sonunadək Qarabağa və Şərqi Zəngozura 140 mindən artıq insanın geri dönməsi nəzərdə tutulur.

"Yeni Şafak" saytının yaydığı məqalədə Prezident İlham Əliyev bu fikirləri yer alıb: "Bütün bu illər ərzində Azərbaycan münafiqəni sülh yolu ilə həll etməyə çalışırdı. Lakin Ermənistanın məqsədi işğala əsaslanan status-kvono möhkəmləndirmək idi. 2020-ci ildə Ermənistan rəhbərliyinin təxribat karakterli hərəkətləri və bəyanatları, o cümlədən hərbi təxribatları İkinci Qarabağ müharibəsini qatılmaz etdi. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq, özünümüdafiə hüququndan istifadə edərək Ermənistanı döyüş meydanında məğlubiyətə uğrattı və ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi".

Yazıda Azərbaycanın, 2023-cü il sentyabrın 19-da işğaldan azad edilmiş torpaqlarda qanunsuz hərbi birliklərinin zərərsizləşdirilməsi məqsədilə lokal xarakterli antiteror tədbirləri həyata keçirdiyi, 23 saat ərzində bitən əməliyyat nəticəsində Azərbaycanın özünü suverenliyini və konstitusiyaya qorunmasını bərpa etdiyi vurğulanıb.

Qazaxıstanın "Kazinform", "Golos naroda", "Sputnik", "Baq", "Tengri news", "Kursiv", "Arbat media", "Smi24", "Orda", "Inbusiness", "Zakon", "Baigenews",



"Astana tv" kimi informasiya saytları və xəbər portalları Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın böyük türk dünyasının bir hissəsi olduğunu, dostluğunun, qardaşlığımızın əbədi olacağını söylədiyi və Türk Dövlətləri Təşkilatının beynəlxalq nüfuzunun daha da artacağına əminliyini ifadə etdiyi vurğulanıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Füzuli şəhərində inşa edilən yaradıcı mərkəzinə görə Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevə təşəkkür etdiyi, bunun Azərbaycan və Qazaxıstan xalqları arasında olan dostluğun və qardaşlığın təzahürü olduğunu vurğuladığı bildirilib.

"Turan Times" saytı yazır ki, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Zirvə görüşündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi və xalqımızı ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası və dövlətlərinin möhkəmləndirilməsi münasibətilə təbrik edib. Kasım-Jomart Tokayev deyib ki, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü təmin etməsi Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinə və Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə uyğun olaraq həyata keçirilib.

Materiallarda Qazaxıstan Prezidentinin Rəcəb Tayyib Ərdوغانı Türkiyə Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi münasibətilə təbrik etdiyi, Türk Dövlətləri Təşkilatının hazırkı sədri, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevə ölkələr arasında əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə verdiyi

töhfəyə görə xüsusi minnətdarlığını bildirdiyi qeyd olunur.

Özbəkistanın "Qalampir" saytının xəbərində bildirilir ki, Prezident Şavkat Mirziyoyev Zirvə görüşündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin bərpası münasibətilə təbrik edib.

"NewsHub" portalı qeyd edir ki, Prezident Şavkat Mirziyoyev Azərbaycanın Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük uğurlar əldə etdiyini, tarixi Qələbə qazandığını, Qarabağda bərpa-quruculuq istiqamətində mühüm nəticələr əldə etdiyini bildirib.

Vurğulanıb ki, Şavkat Mirziyoyev bu yaxınlarda Şuşaya və Füzuliyə səfər edib, burada infrastrukturun yenidən qurulması və dağıdılmış mədəni irs obyektlərinin bərpası işləri ilə şəxsən tanış olub.

Macarıstanın "Hvg", "24.hu", "hirstart", "rtl", "444.hu", "Magyar narancs", "Telex", "Szeged", "Hirnavigato" saytları Baş nazir Viktor Orbanın Zirvə görüşündə Prezident İlham Əliyevi regionda sabitliyə nail oluması istiqamətində göstərdiyi səy və nailiyyətlər münasibətilə təbrik etdiyini, Qarabağın bərpası işlərinə uğurlar arzuladığını oxucuların diqqətinə çatdırıb.

Qeyd edilir ki, Viktor Orban türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsinin zərurətini bildirib, Türkiyə Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü münasibətilə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdوغانı təbrik edib.

İspaniyanın "EFE" agentliyi, "Vivir ediciones", "Que pasa", "Infobae", "Lado", "Minuto30" saytları yazır ki, Azərbaycanın Qarabağın yenidən qurulmasına 9,4 milyard dollardan çox sərmayə qoyacaq.

Yazılarda türk dövlətləri arasında reallaşdırılan layihələrin, Xəzərdən keçən Şərqi-Qərbi layihəsinin - Orta Dəhliz rolunun artırılması istiqamətində söylərin davam etdirilməsinin əhəmiyyətini vurğulanıb.



Prioritet hədəflər üçün etibarlı maliyyə təminatı

Milli Məclisin komitələrinin birgə iclaslarında 2024-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi müzakirə edilib

Noyabrın 3-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə, İnsan hüquqları, Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitələrinin birgə iclası keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, iclasda "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi (birinci oxunuş) müzakirə edilib.

Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, builki büdcə müzakirələri Azərbaycanda mühüm tarixi hadisələrə təsadüf edir. O qeyd edib ki, ölkənin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin edilib və 2024-cü ilin dövlət büdcəsi Azərbaycanın bütün ərazisini tam əhəmiyyətli dövlət büdcəsi olacaqdır. Əli Hüseynli qarşından gələn Zəfər Günü, Dövlət Bayrağı Günü, Konstitusiyası Günü ilə bağlı bayramların qeyd ediləcəyini və bu ərzədə Milli Məclisdə dövlət büdcəsi ilə bağlı müzakirələrin keçirilməsinin rəmzi mənə daşdığını deyib.

Maliyyə naziri Samir Şərifov çıxış edərək 2024-cü ilin dövlət və icmal büdcələri layihələrinin Milli Məclisdə müzakirəsinin Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuzun şücaəti nəticəsində qazanılan şanlı Zəfərin 3-cü ildönümü ilə yanaşı, bütün ölkə ərazisində suverenliyin bərqərar olduğu günlərə təsadüf etdiyini bildirib. O, cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Prezidenti seçilməsinin 20-ci ildönümü olduğunu qeyd edərək dövlətimiz qarşısında yeni çağırışları gündəliyini və təqdim olunan 2024-cü il üçün dövlət büdcəsi layihəsinin bu çağırışlar və prioritetlər nəzərə alınmaqla hazırlandığını söyləyib.

Nazir işğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdış dair Birinci Dövlət Proqramında müəyyən edilmiş hədəflərin yerinə yetirilməsinin, qüdrətli ordumuzun və ölkənin müdafiə qabiliyyətinin daha da gücləndirilməsinin, habelə Azərbaycanın gələcək sosial-iqtisadi inkişafının mühüm vəzifələr olaraq əsas xərc istiqamətləri kimi nəzərdə tutulduğunu deyib. Bununla yanaşı, əhalinin sosial müdafiəsi, təhsil sahəsində islahatların davam etdirilməsi, ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi, sahibkarlığa dəstək tədbirləri, səfərbərlik və fəvqəladə ehtiyatların formalaşması, dövlət investisiya proqramının maliyyələşdirilməsi üçün vəsaitlərin ayrılması da diqqətdə saxlanılıb.

Bildirilib ki, növbəti il və sonrakı 3 il üzrə qeyd olunan çağırışlar, daxili və xarici mühit faktorları nəzərə alınmaqla 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin xərcləri 36 milyard 763 milyon manat həcmində təklif olunur. Bu, cari il üçün ilk təsdiq olunmuş göstərici ilə müqayisədə 3 milyard 409 milyon manat, cari ilin iyununda yenidən baxılma ilə əhəmiyyətli dərəcədə artırılmış dövlət büdcəsi xərclərindən isə 138 milyon manat çoxdur. Xərclərin 93 faizi və ya 34 milyard 173 milyon manatın dövlət büdcəsinin gəlirləri hesabına maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd olunub ki, 2024-cü ilin gəlirləri 2023-cü il üçün təsdiq olunmuş gəlirlər proqnozu ilə müqayisədə 283 milyon manat və ya 0,8 faiz, 2022-ci ilin icra göstəricisi ilə müqayisədə isə 3 milyard 493 milyon manat və ya 11,4 faiz çox olacaqdır. Gəlirlər bərabər olaraq



qeyri-neft sektoru və neft sektoru hesabına təmin olunacaqdır.

Diqqətə çatdırılıb ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsi xərclərinin 51,2 faizi və ya 18 milyard 833 milyon manat məqsədli dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulub. Dövlət büdcəsi xərclərinin prioritet istiqamətlərindən olan müdafiə və milli təhlükəsizlik xərclərinə 17,5 faiz və ya 6 milyard 421 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulub. Bununla yanaşı, əsas prioritet istiqamətlərdən olan Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin Böyük Qayıdış dair Birinci Dövlət Proqramının icrası üçün 4 milyard manat, "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nda nəzərdə tutulan tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə 1 milyard 509 milyon manat, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası üçün 249 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

Nazir bildirib ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsində məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanılması xərcləri üçün 2 milyard 957 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulub. Bu, 2023-cü ilə nisbətən 123 milyon manat və ya 4,3 faiz çoxdur.

Samir Şərifov 2024-cü il üçün icmal büdcənin əsas göstəriciləri ilə bağlı diqqətə çatdırıb ki, icmal büdcənin gəlirləri 38 milyard 998 milyon, xərcləri 42 milyard 376 milyon, kəsiri isə 3 milyard 379 milyon manat həcmində proqnozlaşdırılıb. Qeyd edib ki, icmal büdcədə Dövlət Neft Fondunun gəlirləri 12 milyard 73 milyon, xərcləri isə 12 milyard 862 milyon manat təşkil edəcək. Növbəti ildə büdcənin gəlirləri və xərcləri bərabər olmaqla Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsi 6 milyard 920 milyon, İcbari Tibbi Sığorta Fondunun büdcəsi 2 milyard 811 milyon, İşsizlikdən Sığorta Fondunun büdcəsi 238 milyon, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi 516 milyon manat təşkil edəcək.

Maliyyə naziri çıxışının sonunda 2024-cü il üçün dövlət və icmal büdcələrinin layihəsinin Prezident İlham Əliyevin ölkəmizin müdafiəsi və milli təhlükəsizliyi, Böyük

qayıdışın uğurla həyata keçirilməsi, dövlətimizin hərtərəfli inkişafı və digər prioritet hədəfləri üçün maliyyə təminatı yaradacağını söyləyib.

Iclasda Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov palatının 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin layihəsinə dair rəyini təqdim edib. Bildirib ki, büdcə layihəsi ilə birgə hazırlanan və təqdim olunan sənədlər, əks etdirilən əsas göstəricilərin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş əsas tələblərə uyğundur. Qeyd edib ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsi ilə birlikdə təqdim olunmuş makroiqtisadi çərçivəyə əsasən, növbəti il ölkə iqtisadiyyatında əlverişli makroiqtisadi mühitin müşahidə ediləcəyini proqnozlaşdırılıb. Belə ki, ölkə iqtisadiyyatında real artım, məqbul inflyasiya, profisitli tədiyə balansı və sabit məzənnə nəzərdə tutulur.

Palata sədri büdcə layihəsində tətbiq edilən yeniliklərdən, büdcə sənədləşməsinin keyfiyyətini artırılması istiqamətində atılan addımlardan danışaraq, bu istiqamətdə bəzi təkmilləşdirmələrin aparılması ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Parlamentin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov çıxışında bildirib ki, dünyada və regionda mövcud geosiyasi və hərbi vəziyyətlə ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinin daim diqqətdə saxlanılması və daha da gücləndirilməsi tələb edir. Komitə sədri vurğulayıb ki, müdafiə və hüquq mühafizə orqanlarında şəxsi heyətin tam komplektləşdirilməsi, həmin orqanların maddi-texniki təminatının daha da yaxşılaşdırılması, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə müdafiə, hüquq-mühafizə orqanlarının müvafiq xidmətlərinin təşkili ilə bağlı dövlət büdcəsində nəzərə alınmışdır. Ziyafət Əsgərov qeyd edib ki, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi üçün gələn ilin büdcəsində 6,4 milyard manat vəsait nəzərdə tutulub ki, bu da 2023-cü ilə müqayisədə 366 milyon manat və ya 6 faiz çoxdur.

Dövlət büdcəsinin əsaslı xərclər bölməsi üzrə xüsusi müdafiə təminatlı layihələr və tədbirlərin maliyyə təminatı üçün də 3 milyard manat məbləğində vəsait ayrılacaqdır. Bu vəsait ölkənin müdafiə potensialının gücləndirilməsi və silahlı qüvvələrin maddi-texniki tə-

minatının yaxşılaşdırılmasına sərf olunacaqdır.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov növbəti ilin dövlət büdcəsində beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq təşkilatlarla üzvlük haqqı və digər beynəlxalq tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün kifayət qədər vəsaitlərin nəzərdə tutulmasını yüksək qiymətləndirib. Səməd Seyidov 2024-cü ilin büdcəsinin xarici siyasətimizin təmini, qlobal dünyada baş verən hadisələrə ən yüksək səviyyədə cavab vermək üçün lazımı imkanlar yaratdığını diqqətə çatdırıb.

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin dünyanı məsuliyyətli çağırışları kontekstində dəyərləndirərək sonadın bu çağırışlara adekvat cavab verəməsinə dəvəyə deyib. Komitə sədri Azərbaycana beynəlxalq təzyiqlərin qat-qat artmış vurğulayaraq biza qarşı yönəlməmiş çirkin kampaniyalarla mübarizənin gücləndirilməsi ilə bağlı fikirlərini bildirib. O, beynəlxalq məkanda müdafiə resurslarımızın artırılması bu istiqamətdə müxtəssislərin hazırlanması kimi məsələlərə diqqəti artırmağın vacibliyini vurğulayıb.

Parlamentin İntizam komissiyasının sədri Eldar İbrahimov 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafına xidmət edəcəyini bildirib, müdafiə və təhlükəsizlik sahəsinə ayrılan vəsaitlərdə artımın məsuliyyətli çağırışlara adekvat olduğunu deyib. Vurğulayıb ki, gələn ilin büdcəsi sosial və iqtisadi sahələrin inkişafını dəstəkləməklə, o cümlədən sosial, təhlükəsizlik və bərpə istiqamətində dövlət siyasətini həyata keçirmək üçün mühüm maliyyə bazası yaradacaqdır.

Komitələrin birgə iclasında İnsan hüquqları üzrə müvəkkil Səbinə Əliyeva 2024-cü ilin əsas maliyyə təminatı üçün də 3 milyard manat məbləğində vəsait ayrılacağını qeyd edib. Büdcə layihəsinin əhalinin həyat səviyyəsinin və yaşayışını daha da yaxşılaşdırmağa, onların hüquqlarının səmərəli təmin edilməsinə yönəldiyini vurğulayan Səbinə Əliyeva insan hüquqlarının daha səmərəli təmini baxımından

həlli zəruri hesab olunan məsələlərdən danışdı.

Müzakirələrdə deputatlar 2024-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi ilə bağlı rəy və təkliflərini bildirib, suallarını səsəndiriblər. Maliyyə naziri Samir Şərifov deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, səsəndirildikləri sualları cavablandırıldı.

"Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib.

* * *

"Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsi (birinci oxunuş) Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar, Elm və təhsil, Ailə, qadın və uşaq məsələləri, Səhiyyə və Mədəniyyət komitələrinin də birgə iclasında müzakirə edilib.

Milli Məclisin Sədr müavini, parlamentin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fəzail İbrahimli bildirib ki, 2020-ci ildən başlayaraq, büdcəmiz qalib dövlətin büdcəsi kimi qürur doğurur. Bu ilin büdcəsi isə xüsusi bir mühüm dövrə təsadüf edir. Çünki artıq ölkəmizin suverenliyi tam bərpa edilib. Dövlət başçımızın Xankəndi şəhərində Azərbaycan bayrağını dalğalandırması ilə regionda maraqlı olan bir sıra qüvvələrin erməni layihəsinə son qoyulub. Bununla da Azərbaycan özü regionda yeni bir geosiyasi vəziyyəti yaranıb. Belə bir ölkənin büdcəsini müzakirə etmək çox şərəflidir.

Maliyyə naziri Samir Şərifov bildirib ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsində ölkənin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi, azad edilmiş ərazilərimizə "Böyük qayıdış" dair Birinci Dövlət Proqramı"nda müəyyən edilmiş mühüm tədbirlərin icrası üçün maliyyə təminatının yaradılması əsas prioritet xərc istiqamətləri kimi nəzərdə tutulub. Bu prioritet istiqamətlər, həmçinin "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" və "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" ilə müəyyən edilmiş tədbirlərin icrasının maliyyə təminatı üçün 2024-cü ilin dövlət büdcəsi xərclərinin üçdə biri qədər vəsait ayrılacaq. Bununla yanaşı, əhalinin sosial müdafiəsi, təhsil sahəsində islahatların davam etdirilməsi, ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, səhiyyə sahəsində islahatların aparılması, sahibkarlığa dəstək tədbirləri, səfərbərlik və fəvqəladə ehtiyatların formalaşması, dövlət investisiya proqramının maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə Sosial İqtisadi İnkişaf Strategiyasının Tədbirlər Planında təhsil sahəsi üçün müəyyən edilmiş sahələrdə islahatların davam etdirilməsi, ümumilikdə 17 tədbirin həyata keçirilməsi üçün 247,1 milyon manatın ayrılması nəzərdə tutulur. Gələn il üçün təhsil xərclərinin təqribən 4 milyard 549,9 milyon manat proqnozlaşdırılması təhsilin dövlət prioritetlərindən biri olduğunu göstəricisidir. O bildirib ki, bu büdcə gələn il ali təhsilə əlverişli şəraitin genişləndirilməsinə, peşə təhsilinin keyfiyyətinin artırılmasına, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin böyüməsinə, məktəb hazırlığa cəlb edilənlərin sayının artırılmasına və təhsilvəzlərinin sosial müdafiəsinin mərhələli şəkildə daha da gücləndirilməsinə imkan verəcək.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədr müavini Fazil Mustafa 2024-cü ilin dövlət büdcəsində mədəniyyət sahəsinin müxtəlif istiqamətləri üçün ayrılan vəsaitlərin artırılmasını müsbət qiymətləndirib, bir sıra rəqəmləri diqqətə çatdırıb.

Müzakirələrin sonunda "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşunda Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə tövsiyə edilib.

qamətində atılan addımlardan danışaraq, palatının mövqeyini diqqətə çatdırıb.

Parlamentin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov bildirib ki, 2024-cü ilin büdcəsi də sosial-yönümlü büdcədir. Büdcəmizdə sosial xərclərin xüsusi çəkisinin 43 faizə yüksəlməsi son dərəcə təqdirəlayiqdir. Bu, Prezident İlham Əliyevin əhalinin sosial rifahının yüksəlməsinə göstərdiyi böyük qayğının nəticəsidir.

Komitə sədri nəzərə çatdırıb ki, İcbari Tibbi Sığorta Fondunun gəlirlərində də ciddi artım müşahidə olunur. O qeyd edib ki, ölkəmizdə icbari tibbi sığorta sistemi keçid son illər səhiyyəimizin ən böyük uğurlarından biridir.

Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova bildirib ki, ölkəmizdə sosial ədalət prinsipini əsas tutaraq vətəndaşların rifah halının yaxşılaşdırılması hər zaman aktual olub. Ölkəmizdə aparılan sosial islahatlar, əldə olunan mühüm nəticələr bunun əyani təsdiqidir. Son 5 ildə həyata keçirilən layihələr ümumilikdə 4 milyondan çox vətəndaşımızı əhatə edib. Dünyanın çox az ölkəsində belə geniş sosial islahat paketi icra olunur.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev deyib ki, təhsil sahəsində 2023-cü ildə başlanmış və hazırda davam edən islahatlar artıq bir çox istiqamətlərdə öz müsbət nəticəsinə göstərmişdir. Gələn il və növbəti illərdə bu işlərin davam etdirilməsi üçün dövlət büdcəsində kifayət qədər vəsait, ən əsası, notice yönümlü məqsədlə proqramların maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə Sosial İqtisadi İnkişaf Strategiyasının Tədbirlər Planında təhsil sahəsi üçün müəyyən edilmiş sahələrdə islahatların davam etdirilməsi, ümumilikdə 17 tədbirin həyata keçirilməsi üçün 247,1 milyon manatın ayrılması nəzərdə tutulur.

Gələn il üçün təhsil xərclərinin təqribən 4 milyard 549,9 milyon manat proqnozlaşdırılması təhsilin dövlət prioritetlərindən biri olduğunu göstəricisidir. O bildirib ki, bu büdcə gələn il ali təhsilə əlverişli şəraitin genişləndirilməsinə, peşə təhsilinin keyfiyyətinin artırılmasına, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin böyüməsinə, məktəb hazırlığa cəlb edilənlərin sayının artırılmasına və təhsilvəzlərinin sosial müdafiəsinin mərhələli şəkildə daha da gücləndirilməsinə imkan verəcək.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədr müavini Fazil Mustafa 2024-cü ilin dövlət büdcəsində mədəniyyət sahəsinin müxtəlif istiqamətləri üçün ayrılan vəsaitlərin artırılmasını müsbət qiymətləndirib, bir sıra rəqəmləri diqqətə çatdırıb.

Sonra iclasda 2024-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi ətrafında müzakirələr aparılıb. Müzakirələrdə çıxış edən Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı, deputatlardan Rəşad Mahmudov, Azay Quliyev, Azər Badamov, Aqiyə Naxçıvanlı, Jalə Əliyeva, Etibar Əliyev, Ceyhun Məmmədov, Soltan Məmmədov, Tamam Cəfərova, Sahib Əliyev 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin layihəsinin yüksək qiymətləndirilib, bir sıra qeyd və təkliflərini veriblər.

Müzakirələrin sonunda "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşunda Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə tövsiyə edilib.

"Azərbaycan"



Qətiyyətli siyasət

Heç bir qüvvə Azərbaycanı öz yolundan döndərə bilməz

Prezident İlham Əliyevin böyük əzm və səylə milli maraqlarımızın təmini istiqamətində apardığı qətiyyətli siyasəti sayəsində Azərbaycan ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin edib. 200 illik erməni avarturasını darmadağın edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Xankəndidə Azərbaycan bayrağını əbədi dalğalandıraraq həm də bir daha şovinist erməni millətçilərinə, onlara havadarlıq edən xarici qüvvələrə başa salıb ki, Azərbaycan heç vaxt suveren ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək.

"Bizə xor baxanlar, torpağımıza göz dikənlər, uğurumuzu həzm edə bilməyənlər heç vaxt, heç vaxt unutmasınlar ki, "dömr yumurq" yerindədir və hər zaman yerində olacaq! Heç kim bizimlə diktat və ultimatum dilində danışa bilməz! Bunu heç kim unutmasın! Onu da unutmasın ki, Qarabağ Azərbaycandır!" - deyərək sentyabrın 20-də xalqa müraciətində qalib lider İlham Əliyev bunu qətiyyətlə bəyan etmişdi.

Bölgədə təhlükəsizliyin zəminini Azərbaycanıdır

Cənubi Qafqazda dayanıqlı sülhün tərəfdarı olan və bu istiqamətdə əməli addımlar atan Azərbaycan birmənalı şəkildə bölgədə təhlükəsizliyin qarantıdır.

Ölkəmiz son üç il ərzində qazandıqı ardıcıl parlaq zəfərləri ilə eyni zamanda xarici qüvvələrin regionu bitməyən münəqişə mərkəzi olmaq kimi məkrli planlarından xilas edib.

O da faktıdır ki, qonşularının torpaqlarına göz dikərək işğalçılıq siyasəti aparan Ermənistan bu axmaqlığı sayəsində dalan ölkəyə çevrilib, xalqı səfalətə sürüklənib, bir dövlət olaraq yox olma təhlükəsi ilə üz-üzə qalıb. Ermənistanın hazırda bir neçə ölkənin forpostu missiyasını yerinə yetirməsi də göstərir ki, İrəvan faktiki olaraq müstəqil siyasət yürüdə bilmir, gah o ölkənin, gah bu ölkənin çaldığı havaya oynayıb.

Buna görədir ki, Azərbaycanla sülh bağlayıb düşdüyü böhrandan çıxmaq əvəzinə, regionu müharibə meydanına çevirmək istəyən xarici ölkə və qurumların qızdırması ilə revanşa işahlanırlar.

Riyakar Avropa Parlamentinin (AP) Azərbaycana qarşı qərəzli bəyanatları, müstəmləkəçi Fransanın göndərdiyi silahlər, ermənipərəst Kanadadan ölkəmizə qarşı səsəndiriyi bəhtənlər, ikiniləndərlərli siyasət yürüdən ABŞ-nin təcavüz-kara dəstəyi, necə deyirlər, Ermənistan özünü məhvə aparacaq təhlükəli bir yola itələyir.

Bütün bunlar həm də özlerini "demokratıyanın beşiyi", "insan haqlarının keşikçisi" sayan sözügedən qurum və ölkələrin

riyakarlığından və Azərbaycana qarşı qərəzindən xəbər verir.

Təhqirlərlə səciyələndən bəyanatlar, çirkin uydurmalar, tərxiat və yalanlar

1988-ci ildən 1993-cü ilə qədər 1 milyondan çox azərbaycanlının etnik təmizləməyə, soyqırımına məruz qalmasına heç bir reaksiya verməyən AP-nin indi bir ovuc erməninin olmayan problemlərinin müdafiəçisi roluna girməsi onun adına utanandan başqa bir şey götürmür.

Vasitəçi olaraq onilliklər boyu Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münəqişənin həll olunması istiqamətində heç bir əməli fəaliyyət göstərməyən Fransa, ölkəmizin 2020-ci ildə BMT TŞ-nin 4 qətnaməsini öz gücünə hərb yolu ilə yerinə yetirərək torpaqlarını işğaldan qurtarmasını, Qarabağda suverenliyini bərpa etməsini heç cür həzm edə bilmir.

Erməni lobbisinin onuncağına çevrilən Avropanın o boyda "demokratik" ölkəsi Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyasına başlayıb. Bununla yanaşı, Ermənistanı silahlandırdığı da unutmayıb. Bir tərəfdən də həyasızcasına iki ölkə arasında imzalanaacaq sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqlarda vasitəçi kimi iştirak etməkdən dəm vurur.

Oktyabrın 11-də MDB-yə üzv dövlətlərin təhlükəsizlik və xüsusi xidmət orqanları rəhbərləri Şurasının 53-cü iclasını iştirakçıları ilə görüş zamanı Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Fransanın bir tərəfdən bütün diplomatik normaları pozduğunu, təhqirlərlə səciyələndən bəyanatlarını, çirkin uydurmalarını, tərxiat və yalanlarını görürük, digər tərəfdən onun vasitəçilik xidmətləri göstərəcək cəhdləri heç bir məntiqi çərçivəsinə sığmır: "Bizə belə vasitəçilər lazım deyil".

Ermənipərəst Kanada da 2020-ci ildən etibarən, eləcə də bu ilin 20 sentyabrında keçirilən antiterror tədbirlərindən sonra Azərbaycana qarşı davamlı qərəz nümayiş etdirir.

Oktyabrın 25-də Ermənistanda səfərdə olan Kanada naziri bölgədə heç bir hu-

manitar böhran olmasına baxmayaraq, bunun əksini iddia edib, ölkəmizə qarşı yalan və iftiralər səsləndirib. Hətta Melani Joli ermənipərəstliyini daha qabarıq nümayiş etdirmək üçün ölkəsinin Azərbaycana qarşı tədbir kimi sanksiya variantını istisna etməməsinə dilə gətirib.

Lakin kimliyindən, hansı ölkəni təmsil etməsindən asılı olmayaraq, Azərbaycanla təhdid dilində danışıqları qəbul edilməzdir.

Nə üçün ABŞ bu "qətiyyət"ini 30 illik işğal dövründə ortaya qoymadı?

ABŞ də Azərbaycana qarşı qərəz siyasətinə qoşulub. 2023-cü il oktyabrın 31-də Senatın Təxsisatlar Komitəsində çıxışı zamanı ABŞ dövlət katibi Antoni Blinken digər məsələlərlə yanaşı, münəqişə nəticəsində Ermənistanda yaranmış ağır humanitar ehtiyacların həlli üçün əlavə maliyyəyə ehtiyac olduğunu bildirib, daha sonra isə 2 noyabr 2023-cü il tarixində isə Dövlət Departamenti "Amerikanın Səsi" xəbər agentliyinin sualına cavab olaraq vurğulayıb ki, ABŞ Ermənistanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qəti şəkildə dəstəkləyir, bu suverenliyin və ərazi bütövlüyünün istənilən şəkildə pozulması ciddi nəticələrə gətirib çıxaracaq.

Lakin nə sirri-hikmətdirsə ABŞ bu qətiyyəti Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğal dövründə ortaya qoymayıb.

Bilirsinizmi, dünyanın ən "demokratik" ölkəsi həmin zaman "qətiyyəti"ni necə ortaya qoymuşdu?

1992-ci ildə "Azadlıq Müdafiə Aktı" adlı qanunun 907-ci bəlməsinə düzəliş əsasında ABŞ hökumətinin Azərbaycanın rəsmi strukturlarına yardım göstərilməsi qadağan olunmuşdu.

Bu, yurtdandan zorla didərgin salınan, suya, çörəyə məhac şəkildə acınacaqlı vəziyyətdə vəqonlarda, çadır şəhərciklərində yaşamağa məcbur olan bir milyondan çox azərbaycanlı ABŞ, onun rüşvətör konqresmenləri tərəfindən gərməzdən gəlməsinin, onların həyatına bigənəlik nümayiş etdirilməsinin əyani sübutudur.

ABŞ Dövlət Departamenti rəsmilərinin Azərbaycan əleyhinə bəyanatlarına cavab olaraq noyabrın 2-də Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə də bildirib ki, məhz ABŞ-nin də iştirak etdiyi vasitəçilik cəhdlərinin nəticə verməməsi və Ermənistanın işğalçı siyasətinin qarşısını alınamaması Azərbaycana öz torpaqlarını hərb yolla azad etməyə yanaşı, ABŞ də keçmiş münəqişənin sülh yolu ilə həlli istiqamətində fəaliyyətsizliyinə görə məsuliyyət daşıyır: "Sülhün və sabitliyin təmin edilməsi qarşısında əsas maneə olan təcavüzkar dövlət Ermənistanı regionumuzda cəsarətləndirmək siyasətinə son qoyulması vacibdir."

Azərbaycanla təhdid dili ilə danışmaq qəbul edilməzdir. Azərbaycan qarşı hər hansı qeyri-dost hərəkət müsbət nəticə verməyəcək və bu cür hərəkətlərə adekvat cavab veriləcək".

Dəmir iradə

Erməni lobbisinin təsiri ilə Azərbaycana qarşı qərəz nümayiş etdirən ölkə və qurumlar bu riyakar davranışları ilə heç nəyə nail ola bilməyəcəklər.

Müstəqil Azərbaycan öz müqəddəratı ilə bağlı bütün qərarları özür verir, milli maraqlarına təhdid olan istənilən güclərə qarşı da layiqli mübarizə aparr.

Nəci ki bu barədə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev qətiyyətlə xəbərdarlıq edib: "Bu gün bizə qarşı aparılan çirkin kampaniyanın heç bir önəmliyyəti yoxdur və olmayacaq. Bizim iradəmizə heç kim təsir edə bilməz. Əgər Vətən müharibəsi dövründə bizim iradəmizə heç kim təsir edə bilmədisə, bu gün təbii ki, heç kim təsir edə bilməz".

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Naxçıvanda inkişaf genişmiqyaslı xarakter alıb



Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının üzv təşkilatların rəhbərləri Naxçıvan şəhərinə səfər ediblər. Onlar öncə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin mərkəzində ucaldılan abidəsinin ziyarət ediblər.

Sonra AHİK sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev Culfa rayonunda yerləşən "Darıdağ Arsenli Su Müalicə Mərkəzi" MMC-yə və tikintisi davam etdirilən Darıdağ Arsenli Su Müalicə və İstirahət Kompleksinə baxış keçirib, kompleksdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri və mərkəzdə yaradılan şəraitlə tanış olub və pasiyentlərdən gös-tərilmə xidmətinin daha da yaxşılaşdırılması üçün bəzi tapşırıqlar verib.

Şahbuz rayonunun Ağbulaq kəndində yerləşən AHİK-ə məxsus "Ağbulaq" istirahət mərkəzinə də baxış keçilib. Mərkəzdə istirahət edənlərin qaldığı korpus otaqlarına, kot-



tezlərə, həmçinin yeməxanaya və mətbəxə baxış keçirilib, turistlərin dincəlməsi üçün yaradılmış şəraitlə tanış olub. İstirahət mərkəzi dəniz səviyyəsindən 2000 metr yüksəklikdə yerləşir və 76 nəfərin qalabiləcəyi 38 otaqla fəaliyyət göstərir.

AHİK sədri həmçinin istirahət mərkəzinin ətrafında olan Xizək mərkəzində də olub. Bildirilib ki, mərkəzdə ümumi uzunluğu 1600, eni isə 30 metr olan dağ-xizək eniş, kanat yolu, süni qaryatma sistemləri, xizəksürmə məktəbi mövcuddur. Mərkəzdə ixtisaslı təlimçilər müxtəlif hazırlıq səviyyəsi olan xizəkçilər üçün təlimlər keçir və təhlükəsizlik qaydalarını izah edirlər. Mərkəzin əsas infrastrukturunu kanat yoludur. Uzunluğu 952 metr olan kanatın başlanğıc və son dayanacaq yeri ətrafındakı hündürlük fərqi 267 metrdir. Turistlərə göstərilən xidmət səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi ilə bağlı mərkəz rəhbərliyinə tapşırıqlar verilib. Səttar Möhbəliyev həmçinin "Duzdağ" hotel və Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzinə baxış keçirib.

* * *

Dövlət başçısının əzminə, şəhid və qazi ailələrinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlərə dəstək məqsədilə 2023-cü ilin son 5 ayı ərzində Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının maliyyə dəstəyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Həmkarlar İttifaqları Şurası tərəfindən ümumilikdə 6450 aztəminatlı,

o cümlədən şəhid və qazi ailələrinə sənəqə yardımını paylanılıb. Bu tədbirlərin davamı olaraq noyabrın 3-də Zəfər Günü ətrafında digər bölgələrlə yanaşı, Naxçıvanda yaşayın 1250 aztəminatlı ailə üçün ərzaq bağlamalarından ibarət yardım təşkil olunub.

Bu məqsədlə təşkil olunan mərasimdə AHİK sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli iştirak edib. Məlumat verilib ki, Naxçıvan şəhərində və muxtar respublikanın rayonlarında yaşayın aztəminatlı, o cümlədən şəhid və qazi ailələri üçün götürülmüş bayram sənəqələri müxtəlif zəruri ərzaq məhsullarından ibarətdir.

Gələn il cəmi 7 rayon büdcədən maliyyələşəcək



Milli Məclisin komitələrində büdcə müzakirələri başlayıb. "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda plenar iclasda təvsiyə olunub.

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə danışan Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov bildirib ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin prioritet istiqamətlərindən biri də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpa və yenidənqurulması və müdafiə və təhlükəsizliyin daha da gücləndirilməsi ilə bağlıdır. Gələn ilin büdcəsində müdafiə və təhlükəsizliyin gücləndirilməsi ilə bağlı 6,5 milyard manata yaxın, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasına isə 4 milyard manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulur. Yəni praktiki olaraq işğaldan azad olunmuş ərazilərin, eləcə də müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi ümumi büdcə xərclərinin təxminən üçdəbirini təşkil edəcək.

"Bu ondan xəbər verir ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə məskunlaşma prosesinin daha da sürətlənməsini müşahidə edəcəyik. Həmin ərazilərdə daha intensiv şəkildə aparılacaq bərpa və quruculuq işləri nəticəsində 2024-cü ildə daha çox vətəndaşımız doğma el-obalarına qa-

yıda biləcəklər. Bu baxımdan, növbəti il həm fiziki gəlirlərimizdə dayanıqlılığın qorunub saxlanması, həm də sosial təminat və müdafiə tədbirlərinin gücləndirilməsi, eləcə də Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpa və yenidənqurma işlərinin intensivləşməsi ilə yadda qalacaq", - deyərək qeyd edib.

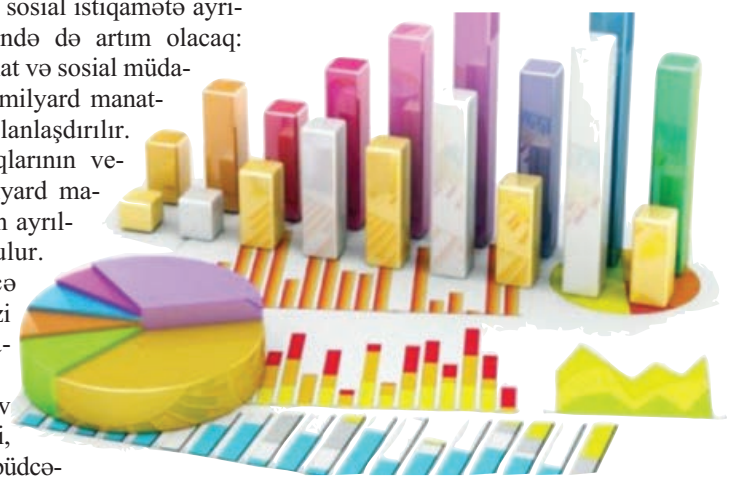
Deputat vurğulayıb ki, növbəti ildə dövlət büdcəsindən sosial istiqamətə ayrılan vəsaitin həcmində də artım olacaq: "Təkcə sosial təminat və sosial müdafiə xərclərinin 4,5 milyard manatdan çox olması planlaşdırılır. Həmçinin əməkhaqlarının verilməsinə də 9 milyard manatdan artıq vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulur. Bütövlükdə büdcə xərclərinin 45 faizi sosial yönümlü olacaqdır."

Vüqar Bayramov onu da qeyd edib ki, 2024-cü ilin dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsinə əsasən, gələn il cəmi 7 rayona vəsait ayrılacaq: "Bu o deməkdir ki, növbəti il 59 rayon və şəhər yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən vəsait almayacaq və özünümaliyyələşdirmə prinsipi ilə işləyəcək. 2022-ci ildə dövlət büdcəsindən 14 rayona vəsait ayrılmışdı. Göründüyü kimi, dövlət büdcəsindən pul alan rayonların sayı ildən-ilə azalır".

Deputatın dediyinə görə, gələn ilin dövlət büdcəsindən Cəbrayıl 1 milyon 214 min manat, Xocavənd 1 milyon 229 min manat, Xocalı 1 milyon 73 min manat, Kəlbəcər 1 milyon 945 min manat, Laçın 1 milyon 401 min manat, Yardımlı 1 milyon 863 min manat və Zəngilan 623 min

manat vəsait ala biləcəklər. Bu rayonlarımız büdcədən 9 milyon 348 min manat alacaq. Bu il bütövlükdə 12 milyon 306 min manat idi. Bütün rayonlar üzrə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin həcmi gələn il azaldılacaq.

Vüqar Bayramov əlavə edib ki, gələn ilin büdcədən vəsait alacaq 7 rayonun altısı Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdadır yerləşir:



"İşğaldan azad olunan ərazilərimizdən kəndə, sadəcə, Yardımlı rayonunu dövlət büdcəsindən dəstək ala biləcək. Özüni maliyyələşdirəcək rayonların sayının artması dövlət büdcəsindən asılılığın aradan qaldırılması baxımından vacibdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda əsas hədəflərdən biri iqtisadiyyatın balanslı inkişafının dəstəklənməsi və region ilə paytaxt arasında iqtisadi fərqi qorunmuş şəkildə azaldılmasıdır. Bu baxımdan, həmin rayonlara daha çox sənəqə cəlbini təşviq edilməsi vacibdir".

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Otuz il Ermənistanın işğal altında qalan torpaqlarımızda milyonlarla mina basdırılıb. Müharibədən 3 il keçən qısa müddət ərzində ərazilərimizin bir hissəsi minalardan təmizlənilib. Lakin acı reallıq budur ki, bu, uzun müddət tələb edən prosesdir. Torpaqlarımızda basdırılan minaların sayını insanlarla müqayisə etsək, hər 10 nəfərə bir mina düşdüyünü görürük.

Azərbaycan var gücü ilə bölgədə sülhə, təhlükəsizliyə nail olmağa, qan tökülməsinin qarşısını almağa çalışır, Ermənistanla sülh əlini uzadır. Amma görünən odur ki, düşmən məkrli niyyətdən ölənmir, hər fürsətdə xislətini nümayiş etdirir.

Davam edən mina terroru

Azərbaycan Minalərməzləmə Agentliyinin (ANAMA) məlumatına görə, oktyabrın 1-dən 31-dək Tərtər, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xocavənd, Füzuli, Şuşa, Laçın, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilanda aparılan minalərməzləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 767, tank əleyhinə 928 mina və 8537 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Son günlər qeydə alınan növbəti faciəvi faktlar düşmənin cinayət-kar mahiyyətini bir daha ortaya qoyur. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə təmizləməni sürətləndirməyimiz minaların qurbanına çevrilməsi

xəbərləri Ermənistanın mina terrorunun davam etdiyini göstərir.

Dünən Tərtər rayonunun Bor-sunlu kəndi ərazisində mina partlaması nəticəsində 1999-cu il təvəllüdü Əli Ağalarov sağ ayağın pəncə hissəsinin travmatik amputasiyası xəsarətini alıb. Mina partlayışı öürş yerinin yaxınlığında kənd sakininin fərdi təsərrüfatına aid heyvanlarını axtararkən baş verib. Həkimlər müalicəsi xəstəxanada davam edən Ə.Ağalarovun vəziyyətinin orta ağır olduğunu bildirirlər.

Vətəndaşlarımız öz yurdlarında mütəmadi olaraq bu faciəni yaşayırlar.

Azərbaycanda 10 noyabr 2020-ci ildən indiyədək 300-dən çox vətəndaşımız zərər çəkib, onlardan bəziləri mina partlaması nəticəsində həlak olub, digərləri isə müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıblar.

Hətta bu yaxınlarda Qarabağ bölgəsində əraziyə baxış zamanı kустar üsullarla əldəqayırma partladıcı vasitələrin hazırlanması emalxanaya aşkar olunub. Emalxananın içərisində xeyli sayda dron vasitəsilə daşınabilən əldəqayırma minalar və onların hazırlanmasında daha çox insan tələfatına nail olmaq üçün istifadə edilən metal parçalar, eləcə də mün-

təlif tərxiatların törədilməsi məqsədilə hazırlanan digər partlayıcı qurğuların olduğu müəyyən edilib.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərəfindən Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri məhz bu kimi emalxanalarla kустar üsullarla hazırlanan müxtəlif partladıcılardan istifadə ediblər.

Ü.XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"



44 günə yazılan möhtəşəm salnamə

Şanlı zəfər Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu daha da yüksəldib

"Azərbaycan xalqı "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində 8 noyabr Zəfər Gününi daha böyük coşqu ilə qarşılayır, çünki bu il ərzində ərazi bütövlüyümüzə yanaşı, suverenliyimiz də tam təmin olunub. Artıq bayrağımız nöinki Şuşada, eləcə də Xankəndidə, Xocalıda, bütün Qarabağda dalğalanır".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı, Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Sevinc Fətəliyeva deyib.



işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal çıxarılmasını tələb edən 4 qətnaməsi 27 il kəğız üzərində qaldı.

Deputat vurğulayıb ki, Ermənistanın aramsız davam edən təcridatçı addımları, bəyanatları, hərəkətləri müharibəni qaçılmaz etdi, nəticədə 2020-ci ilin sentyabrında İkinci Qarabağ müharibəsi baş verdi: "Müharibə dövründə xalq öz "dəmir yumruğu"nu, birlini və gücünü nümayiş etdirdi. On minlərlə insanın orduya könüllü kimi yazılması, eləcə də təcridatlar zamanı öz evlərini tərk etməsi faktı Azərbaycanda xalq-ordu birliyindən və orduya olan inamından xəbər verdi. 44 gün ərzində hər gün Azərbaycan Ordusu irəli gedirdi, hər gün yeni şəhərlər, kəndlər, qəsəbələr, yüksəkliklər azad edilirdi. Azərbaycan əsgəri, zabiti bir amalla vuruşdu - işğala son qoyulsun və tarixi ədalət zəfər çalsın. Beləliklə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 44 gün ərzində düşmən ordusunu məhv edərək öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Azərbaycan Ordusunun 2020-ci il sentyabrın 27-də başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edildi".

S.Fətəliyeva bildirib ki, həmin ilin noyabrın 9-dan 10-a keçən gecə üçtərəfli Bəyanat imzalanmaqla Ermənistan kapitulyasiya aktına qol çəkdi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən üçtərəfli Bəyanatın imzalanması ilə hərbi əməliyyatlar dayandırıldı. Həmin bəyanata uyğun olaraq, Ermənistan noyabrın 20-də Ağdam, 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın rayonlarını Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə təhvil verdi. 2022-ci ilin avqustun 26-da isə Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü: "Qəhrəman hərbiçilərimizin şücaəti, rəşadəti hesabına, şəhidlərimizin qanı-canı bahasına dünya

Azərbaycanın şanlı qələbəsinin şahidi oldu. Müxtəlif dairələrdən olan müntəzəm təzyiqlər və təhdidlər rəğmənlər Azərbaycan öz haqq savaşında zəfər çaldı".

Sədr müavini vurğulayıb ki, zəfər sayəsində "Ermənistanın güclü ordusu var" və "erməni xalqı döyüşkən xalqdır" kimi miflərə bərdəlik son qoyuldu. Azərbaycan Ordusu peşəkərliliyi ilə təkə Ermənistanın silahlı qüvvələrini deyil, həm də erməni mifini məhv etdi. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusu, hərbi texnikası, canlı qüvvəsi məhv edildi və Azərbaycan öz gücünü, qüdrətini göstərdi.

"Bu ilin aprelin 23-də "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması isə böyük Şuşa zəfərindən sonra əldə edilmiş ən böyük və əhəmiyyətli hərbi-siyasi qələbə kimi Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Bununla da Azərbaycanın sərhəd bütövlüyü təmin olundu. Eləcə də, bu il 19-20 sentyabr tarixlərində ordumuzun Qarabağda keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində separatçı rejim təslim oldu və suverenliyimiz tam təmin edildi. 15 oktyabr tarixində Xankəndi şəhərinin mərkəzi meydanında Azərbaycan bayrağı qaldırıldı. İyirmi il bundan əvvəl prezident seçilmiş cənab İlham Əliyev xalq müraicət edərək söz vermişdi ki, Azərbaycan xalqının, dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcək və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacaq. Belə də oldu! Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə böyük quruculuq işləri həyata keçirilir. Eyni zamanda qalib Azərbaycan regionda yeni reallıqlar yaradıb. Tarixi zəfər nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq mövqeləri daha da güclənib, bu istiqamətdə uğurları daha da artmaqdadır", - deyir S.Fətəliyeva bildirib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Haqqı haqsızlığa qurban verənlər

Kanada xarici işlər nazirinin anti-Azərbaycan mövqeyi təmsil etdiyi ölkənin adına ləkədir

Son 30 il ərzində ermənilərin Azərbaycana qarşı savaş qalxmasının bir nüsxəsi də o oldu ki, əhəlişinin sayı bir neçə dəfə azaldı. Yəni ermənilər növbəti dəfə dünyaya səpəlməyə başladılar. Təəccüblü deyilmi?

Axı "böyük Ermənistan" yaratmaq istəyən ölkədən yerli əhali didərgin düşməli deyildi. Belə çıxır ki, ermənilərin dedədən-babadan məqsədləri "böyük Ermənistan" yaratmaq olmayıb. Onlara sadəcə bu ideyanı sırtıyblar və qucaq-qucaq pul ayırıblar. Ermənilər də bu gərəksiz ideyalar üçün ayrılan böyük pulları həzmdən keçiriblər. Son demə, "böyük Ermənistan" yaratmaqdan, "böyük köç" etməkdə daha sərfəli imiş.

Ona görə də bu gün Kanada siyasətinin beynəlxalq münasibətlər sistemində haylara hayan durması 100 il ərzində davam edən siyasi oyunların bir qədər kanadalaşdırılmış variantıdır. Kanada xarici işlər nazirinin Azərbaycanla Türkiyəyə hikkə nümayiş etdirib kövrüklənəsi erməni diasporunun Kanadada qol açmış yallı getməsinin nəticəsidir. Yəni əsas səbəb odur ki, ermənilərin bu ölkədə də güclü diasporu var. Ona görə də kanadalı nazirin səsləndirdiyi cəfəng fikirlər reallıqları yox, onun adı coğrafi biliklərdən məhrum olmasından xəbər verir. Kanada kimi soyqırımları törədən bir dövlətin Azərbaycanı etnik təmizləmədə ittiham etməsi bizim "adım sənə qoyum, sənə yana-yana qoyum" məsələni xatırladır. Onu da qeyd edək ki, tarixən Azərbaycanı qarşı qərəzli, birtərəfli fikirlər səsləndirən ölkələrin belə məkrli mövqeləri həmişə həqiqət qarşısında iflasa uğramışdır. Kanada da bu aqibəti yaşamaqdan sığortalanmayıb.

Azərbaycan bu gün regionda böyük söz sahibidir, onun imzası olmadan bölgədə heç bir layihə həyata keçirilmir. Ermənistan artıq anlaşıqlıdır ki, onun saxta, həqiqətin hotta yanından keçməyən "ittiham"ları artıq heç nəyə yaramır. Əgər Paşinyan sülhə sarı getmək niyyətindədirsə, Fransa və Kanada kimi dövlətlərin ədalətli çağırışlarına bel bağlamamalıdır. Fransa və Kanada isə Azərbaycanı hədələmək əvəzinə, Cənubi Qafqazda barışın bərqərar olması

na çalışmalıdırlar, daha... özgenin gözündə tük axtarmamalıdırlar.

Başa düşürük ki, əgər əvvəl Kanadada ermənilərin sayı 2 min nəfərə yaxın idisə, indi bu rəqəm 100 min nəfərə çatmaqdadır. Onu da anlayırıq ki, 1930-cu ildən Sant Katerins şəhərində erməni kilsəsi fəaliyyət göstərir (Bu gün isə Kanadada erməni kilsələrinin sayı daha çoxdur). Üstəlik, bu şimal bölgəsində Aykazyan kolleci və Zoryan institutu açılmış, Kanada parlamenti ermənilərin genosidə məruz qalmasını təsdiqləyən qərar qəbul etmişdir. Ermənilər bu gün Kanadanın müxtəlif siyasi, iqtisadi və mədəni həyatına soxula bilməmişlər. Bu ölkədə hansı keyfiyyətləri ilə deyər bilmərik, tanınmış ermənilər də çoxdur. Amma bütün bunlar əsas vermir ki, dünyanın sayılıb-seçilən, özünü demokratik sayan bu ölkə ağa qara, düzə əyri, haqqa haqsız desin.

Elə ona görə də Kanadanın xarici işlər naziri Meloni Jolinin Azərbaycanla bağlı səsləndirdiyi məlum bəyanat artıq neçə gündür ki, ekspertlər tərəfindən sord tənqid olunur. Beynəlxalq münasibətlər sistemində tanınmış pakistanlı analitik Xalid Teymur Əkrəm kanadalı nazirin Azərbaycanın ünvanına səsləndirdiyi fikirlərin reallıqdan uzaq olduğunu, sanksiyaların tətbiqinə çağırmasını isə erməni diasporunun təsiri altında səsləndirdiyini bildirir. Digər politoloqlar da Kanadanın xarici işlər nazirinin bəyanatını qərəzli və onun səthi məlumatlara malik olması ilə bağlayır, sanki nazir kürsüsündən yox, daşnakşüyun partiyasının tribunasından çıxış etdiyini söyləyirlər.

Ekspertlər belə hesab edirlər ki, Kanadanın Qafqaz addımları bir neçə fakta bağlıdır: birincisi, bu ölkənin Fransa ilə məxfi müqaviləsi mövcuddur. İkincisi, bu, sadəcə 44 günlük müharibədən sonra Kanadanın Türkiyənin siyasətinə qarşı atdığı addımdır. Etiraf edək ki, bu iki amilin hər ikisində həqiqət payı var. Belə olmasaydı kanadalı nazir ermənilərin Azərbaycanlılara qarşı apardığı etnik təmizləmələrə göz yummaz, "Ay Dat" adlı radikal erməni təşkilatının qarşısında çıxış etməzdi.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"



Bu gün Azərbaycan tarixinin qürurlu günlərini yaşayır. 44 günlük savaşda qələbə qazanaraq torpaqlarımızın 30 illik işğalına son qoyduq. Tarixi Zəfərimizlə düşmənin 200 illik "böyük Ermənistan" yaratmaq kimi xəstə ideologiyasını elə tarixin zibilliyinə atdıq. Ermənilər hələ də bu sarsıntıdan özlərinə gələ bilmirlər. Düzdür, xəstə düşüncəli siyasətçilər hələ də Qarabağı geri alacaqlarına ümid edirlər. Ancaq ağı başında olanlar bilir ki, bu, mümkün olan iş deyil və belə səvdadan vaz keçmək lazımdır.

Hazırda erməni cəmiyyəti iki yərə bölünüb. Birincilər məğlubiyyətə barışmaq istəyirlər, digərləri isə müqaviləsinin bağlanmasını istəyirlər və müharibə tərəfdarlarına açıq şəkildə deyirlər ki, əgər yeni qarşıdurma olarsa, Ermənistan bir dövlət kimi Yer üzündən silinəcək. Müharibə tərəfdarları olan revanşistlər isə buna baxmayaraq, yenidən müharibə hesabına "itirilmiş tarixi torpaqları" geri qaytarmaq xülyası ilə yaşayırlar. Həm də təkə yaşayırlar, eyni zamanda bu dəfə Avropanın, daha doğrudan Fransa'nın öli ilə Qarabağı geri qaytarmaq barədə çağırışlar edirlər. Onlara ən tutarlı

Ermənistan hələ müstəqil dövlət kimi formalaşmayıb

Bu üzdən sülh müqaviləsinin bağlanması üçün qəti qərar verə bilmir

cavabı isə elə Paşinyan verib: "Heç kim uzaqdan gəlib bizim əvəzimize vuruşmayacaq, onlar isə bölgədədir". Baş nazir "onlar" deyəndə hərbi-siyasi müttəfiqimiz olan Türkiyəni nəzərdə tutub.

Sülh və ya müharibə hazırda Ermənistan müzakirə olunan əsas mövzudur. Düzünü desək, hər ağzından bir avaz gəlir. Hətta erməni siyasətçilərinin bəyanatlarına, çağırışlarına diqqət yetirdikdə adam məotəl qalır. Belə ki, dünyada dərindən buraxmış bir qayda var - qalib tərəf şərtləri diktdir, məğlub tərəf uzaqbaşı yalvarıb ağır şərtlərin mövzəsinə xahiş edir. Amma biz bu gün əksini görürük - sanki qalib tərəf Ermənistandır. Bax buna erməni həyasızlığı deyirlər. Başqa bir həyasızlıq - ötən əsrin 90-cı illərində Qarabağda və onun ətrafında yerləşən rayonlarda etnik təmizləmə apararaq Ermənistan Azərbaycanı etnik təmizləmədə günahlandırır. Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini

uzun müddət Afrika və Asiyada apardığı imperialist siyasətindən oradan qovulub. Çünki həmin ölkələrdə vaxtaşırı baş verən dövlət çevrilişləri Fransanın əli ilə həyata keçirilib. İndi Fransa bu cür bəd əməllərini "qara qitə"yə həyata keçirə bilmədiyi üçün "kiçik bacı"nın üzviyola olmasından istifadə edib Cənubi Qafqaza soxulmaq istəyir. Təbii ki, Ermənistanın vasitəsi ilə.

Hazırda Ermənistan cəmiyyətində ən çox müzakirə olunan məsələlərdən biri də sentyabrın 19-20-də Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra ölkəmizdən köç edən ermənilərin geri qayıtmasıdır. Bu işdə də ən çox canfəşanlıq edən yenə Fransadır. Status qorğorub olandan sonra bu ölkə çalışır ki, ermənilər geri qayıtsın, sonra beynəlxalq arenada məsələni yenidən qaldırsın. Əvvəla, Azərbaycanı tərk edən ermənilərin hamısının geri qayıtma-

si mümkün deyil. Çünki onların çoxu işğal dövründə Azərbaycan ərazisində qanunsuz məskunlaşdırılıb. Daha doğrudan desək, onlar müəyyən güzəştlərlə şirnikləndirilmiş Ermənistan vətəndaşlarıdır. Qalan qismi isə xarici ölkələrdən, xüsusilə Livandan, Suriyadan köçürülmüş erməni əsilliləri cənablarıdır. O üzəndən Azərbaycanın onların geri qayıtmasına icazə verilməsini heç kəs tələb edə bilməz. Biz hələ Azərbaycanın qaçmış gədənlərinin bir çoxunun ölkəmizə, xalqımıza qarşı hərbi cinayətlər törətdiyini demirik. Onlar qayıda bilsələr, ancaq bilsinlər: törətdikləri cinayətə görə layiqli cəzalarını alacaqlar. O ki qaldı Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşamış dinc sakinlərin qayıtmasına, heç bir problem yoxdur. Buyurub gəlsinlər, Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edib Azərbaycan bayrağı altında yaşasınlar.

Hamiya aydındır ki, bu gün Azərbaycan tərəfdən Ermənistan

üçün heç bir müharibə təhlükəsi yoxdur. Belə olan halda Ermənistanın Fransa tərəfindən silahlandırılmasına nə ehtiyac var? Demək, bu ölkənin əsas məqsədi bölgəmizdə daim gərginlik yaradıb Azərbaycana təsir göstərməkdir. Prezident İlham Əliyevin verdiyi bəyanatlardan və dövlətimizin atdığı qəti addımlardan aydın görünür ki, Azərbaycan Fransanın yeni kolonial siyasətinə boyun əyməyəcək.

Qərbin sülh sazişinə mane olmaq üçün əl atdığı oyunlardan biri də sülh müqaviləsinin harada və kimin patronajlığı ilə bağlanmasıdır. Fransa özünə sərf etdiyi variantla sülh müqaviləsinin Avropada bağlanmasını istəyir. Rusiya sənədin Moskva-da imzalanmasını təkid edir. Azərbaycan isə müqavilənin region ölkəsi olan Gürcüstanda bağlanmasını təklifini irəli sürüb. Doğru olan da budur. Çünki Gürcüstan hər iki tərəflə əlaqəli olan və bu məsələdə neytral mövqə tutan ölkədir.

Amma nə edəsən ki, Ermənistan milli maraqlarına uyğun qərar vermək iqtidarında olan dövlət deyil. Bu yerdə Anadolu türklərinin bir deyiimi yada düşür: "Sən canbaza (kondirbaza) baxma, onun ipinin kimin əlində olmasına diqqət et".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Birliyimizin zirvəsi

Astanada keçirilən "Türk əsri" yubiley tədbiri əlaqələrin daha da inkişafına müsbət impuls verəcək

"Türk xalqları uzun illər acı tarix yaşayıblar. Əvvəl çar Rusiyası tərəfindən müstəqil Azərbaycan xalqları işğal edilib, onların müstəqilliyinə son qoyulub və Azərbaycan xalqının türk dünyası ilə əlaqələri möhümləndirilib. Çar Rusiyası bir az sonra isə Mərkəzi Asiya xalqlarını - Kokand, Buxara, Xivo və digər xalqları, müstəqil dövlətləri işğal edib. XIX əsrin 80-ci illərində isə bu əraziləri Türküstan General Qubernatorluğu adı altında idarə etməyə başlayıb".



bətlər nömkə inkişaf etdi, hətta ən yüksək zirvəyə çatdı".

A.İsgəndərov vurğulayıb ki, Türk Dövlətləri Təşkilatı "Türk əsri" çağırışı altında zirvə görüşünü keçirməklə qardaş ölkələr bir daha dünyaya möhkəm dostluq əlaqələrinin daha da gücləndiyini göstərdilər. Bu gün dünyada əmin-amanlığın, türk dövlətlərinin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin tam təmini üçün onların birliyinə ehtiyac var. Bu təsəvvürə hərbi pakt deyil, əslində, dünya xalqlarına bərabərlik, ədalət, haqq bəxş edən bir təşkilatdır: "Türk dövlətlərinin birliyi ölkələrimizə əmin-amanlıq gətirib. Bu mənada Astanada Türk Dövlətləri Təşkilatının 10-cu yubiley Zirvə görüşünün keçirilməsi illər ötdükcə türk dövlətlərinin bir-

liyinin təkə kağız üzərində qalmadığını göstərir".

Onun sözlərinə görə, bu istiqamətdə gələcəkdə hansı işlər görülməli, görülməlidir, dövlət başçıları da bu məsələləri müzakirə edirlər. "Bu gün Azərbaycan və Türkiyə türk dövlətlərinin lokomotivləri və irəlidi gedirlər. Türk dünyasında, bu təşkilatın içində fəaliyyətlərini uğurla davam etdirirlər. Hətta Avropada yaşayan, mövcud olan Macarıstanın bu təşkilata qoşulması onu göstərir ki, hər bir türk öz tarixini dəqiq araşdırır və keçmişdə hansı səhvləri varsa, onları aradan qaldırır və türk ailəsini genişləndirir", - deyər deputat əlavə edib.

İsmar QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

dövrədə türk dövlətləri bizi müdafiə etmədi, onların qardaşlıq duyğularını görə bilmədik. Amma Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra bu istiqamətdə müəyyən işlər görüldü və ən nəhayət, Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin, Türkiyə Cümhuriyyətində Rəcəb Tayyib Ərdoğanın hakimiyyətə gəlişlərindən sonra bu münasi-

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Anar İsgəndərov deyib. O bildirib ki, bu hadisələrə qədər çar Rusiyası Osmanlı dövləti ilə uzun illər müharibələr aparıb və Krım müharibəsini (1853-1856-cı illər) çıxmaq şərtlə bütün döyüşlərdə türkləri məğlub edib, torpaqlarını ələndirib. Qaradənizdə hökmranlıq çar Rusiyasına keçdikdən sonra ruslar Uzaq Şərqi tərkibində edərək oradakı türk xalqlarına da

bu acı taleyi yaşatmağa başlayıb. Beləliklə, türk dövlətləri, xalqları arasındakı əlaqələrə son qoyulub.

Deputat vurğulayıb ki, keçmiş sovet dövrünün dərslərində türk dövlətlərinin bir-birinə münasibətinin düşmənçilik səviyyəsində olduğu aşılardı. Eyni dili, dini daşıyan xalqların məhrəbənə yaşamasına imkan verilmirdi: "SSRİ deyilən nəhəng imperiya çökdəndən sonra bizə qarşı ermənilər tərəfindən təcavüz olanda ilk

ZƏFƏR gündəliyi

4 noyabr

2020-ci il



Gecə Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Azərbaycan Ordusu bölmələrinin yerləşdiyi mövqeləri və yaşayış məntəqələrimizi müxtəlif atıcı silahlar, top və minaatanlardan atəşə tutur.

Döyüş əməliyyatları müxtəlif intensivliklə əsasən cəbhənin Tərtər, Ağdam, Xocavənd, Zəngilan və Qubadlı istiqamətlərində davam edir. Düşmən cəbhənin bəzi sahələrində şəxsi heyət və hərbi texnikada itkilər verərək geri çəkilməyə məcbur edilir.

Sutka ərzində düşmən xeyli sayda canlı qüvvəsi, 2 ədəd T-72 tankı, 3 ədəd D-30 haubitsa topu, 1 ədəd "Zastava M-55" zenit qurğusu, 1 ədəd taktiki PUA-sı, 3 ədəd hərbi yük maşını məhv edilib və sıradan çıxarılıb.

Qoşunlarımız əməliyyat şəraitinə nəzarət edir.

Tərtər şəhəri və rayonun Şıxarx qəsəbəsi Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən artilleriya atəşinə tutulur.

Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən düşmən hərbi texnikalarının sıradan çıxarılması üzrə fəaliyyətlər davam etdirilir.

Cəbhənin Xocavənd istiqamətindəki yüksəkliklərdən birinə çıxarılmış Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1 ədəd "M-55" zenit qurğusu dəqiq atəşlə məhv edilir.

Qeyd edək ki, 1955-ci ildə istehsal edilmiş, yüngül zirehli çoxməqsədli transportyor üzərində quraşdırılmış 20 mm-lik 3 topdan ibarət zenit qurğusu aşağı hündürlükdə uçuş hədəfləri və canlı qüvvəni məhv etmək üçün nəzərdə tutulub.



Prezident İlham Əliyev İspaniyanın EFE informasiya agentliyinə müsahibə verir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində yerləşən Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqelərini minaatan və atıcı silahlardan yeno atəşə tutur.

Noyabrın 4-ü saat 01:08-dən 08:10-dək Ermənistanın Bərd rayonu istiqamətində Azərbaycanın Tovuz və Ağstafa rayonlarında yerləşən hərbi bölmələrimizin mövqeləri düşmən tərəfindən ara-sıra atəşə tutulur.



Müəffər Azərbaycan Ordusu Cəbrayıl rayonunun Mirək, Kavdar, Zəngilan rayonunun Məşədiismayılı, Şafibəyli, Qubadlı rayonunun Başarət, Qarakişilər, Qaracallı kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

Saat 08:05-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tərtər rayonunun Hüseynli və Qazyan kəndlərini, eləcə də Ağcabədi rayonunun Hacılar, Qaraxanlı və Boyat kəndlərini ara-sıra artilleriya atəşinə tutur.

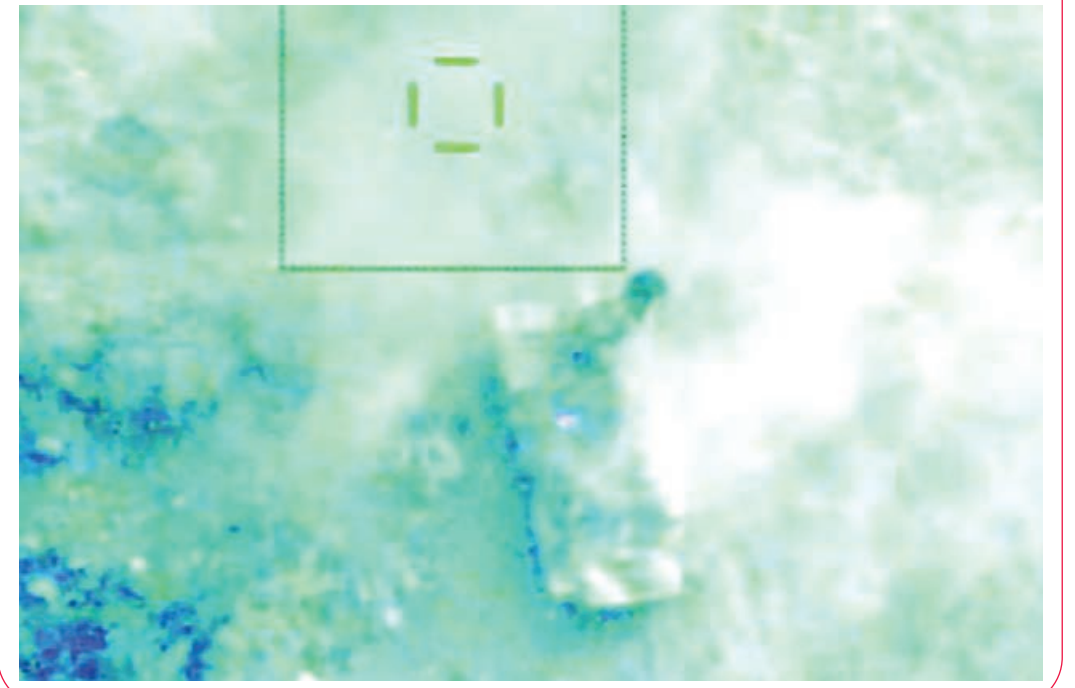
Prezident İlham Əliyev xalqa müjdəli xəbər verir. Dövlət başçısı özünün "X" hesabında paylaşım edərək bildirir:

"Müzəffər Azərbaycan Ordusu Cəbrayıl rayonunun Mirək, Kavdar, Zəngilan rayonunun Məşədiismayılı, Şafibəyli, Qubadlı rayonunun Başarət, Qarakişilər, Qaracallı kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!"

Saat 10:00-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ağdam rayonunun kəndlərini intensiv artilleriya atəşinə tutur. Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən düşmən atəş nöqtələrinə qarşı cavab tədbirləri görülür.

Saat 10:00-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ağdam rayonunun kəndlərini intensiv artilleriya atəşinə tutur. Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən düşmən atəş nöqtələrinə qarşı cavab tədbirləri görülür.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"



Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Zəfər işığı



1990-cı illərdən Azərbaycan torpaqlarının iyirmi faizini işğal altında saxlayan Ermənistan ölkəmizə qarşı yeni ərazi iddiaları etməkdə idi. 2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə döyüşlər bu səbəblərdən başladı. Aprel döyüşləri 12 may 1994-cü ildə razılaşdırılmış atəşkəs rejimindən sonra Azərbaycan qoşunlarının təmas xəttində baş verən ən böyük hərbi qarşıdurma idi. Döyüşlər aprelin 5-də Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatdı. Tərtər rayonunun Taliş kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi və Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Güllüstan kəndi və Tərtər rayonunun Madaqiz kəndi istiqamətində yollar düşməndən azad edildi. Aprel döyüşləri Azərbaycan xalqının həsrətində olduğu zəfərin ilk işığı oldu...

Ərazilərinin işğal faktı ilə barışmayan Azərbaycan dövləti məsələnin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı idi. Aprel döyüşlərindən sonra da münaqişənin alovlanmaması, müharibənin baş verməməsi üçün bütün səylərini sərgələdi. Ermənistan isə öz növbəsində, təcridatla əl atırdı. Azərbaycan Ordusunun mövqeləri işğalçı ölkənin silahlı qüvvələri tərəfindən iriçaplı silahlarla intensiv atəşə tutuldu. Düşmən bununla da kifayətlənmirdi. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən azərbaycanlıların yaşayış məskənləri hədəfə alınır. Dinc insanlar öz evlərində, yurdlarında erməni güllələrinə təş gələrək şəhid olub, ya da sağlamlıqlarını itirirdilər.

2020-ci il sentyabrın 27-də İkinci Qarabağ müharibəsi Ermənistanın növbəti təcridatı nəticəsində başladı. Həmin gün səhər Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdə müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək yaşayış məntəqələrimizi və hərbi mövqələrimizi atəşə tutdu.

Sentyabrın 27-də Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciətində bildirdi ki, düşmən atəşi nəticəsində mülki əhali və hərbiçilərimiz arasında itkilər, yaralananlar var: "Azərbaycan heç bir təcridatə əl atmamışdır. Azərbaycan sadəcə olaraq öz maraqlarını müdafiə edir, öz mövqeyini dəstəkləyir və öz siyasətini əlverişli aparır. Biz dəfələrlə boyan etmişik ki, Dağlıq Qarabağ əzəli tarixi Azərbaycan torpağıdır və bu, həqiqətdir. Ermənistanın baş naziri deyəndə "Qarabağ Ermənistandır", bu, yalandır. Mən deyəndə ki, "Qarabağ Azərbaycandır", bu, həqiqətdir. Bütün dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Tarixi ədalət bizim tərəfimizdədir. Çünki bu, bizim doğma, də-

də-baba torpağıdır. Beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir. Bütün beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Bütün ölkələr Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qəbul edilmiş qərar və qətnamələr Dağlıq Qarabağın Azərbaycana məxsus olduğunu açıq-aydın təsbit edir".

Həmin gün Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan qismən səfərbərlik elan etdi. Ölkənin bütün bölgələrindən - hər bir kəndindən, qəsəbəsindən, şəhərindən gənclər cəbhəyə getmək, döyüşlərdə iştirak etmək üçün dərhal hərbi komissarlıqlara müraciət etdilər.

Azərbaycan dövlətinin qurduğu qüdrətli ordu İkinci Qarabağ müharibəsində hər günümüzü qələbələrə müjdələdi. Müzəffər Azərbaycan Ordusu uzun illər işğaldan qalmış ərazilərimizi addım-addım düşmənin silahlı qüvvələrindən azad etdi. Bu qələbələr ordumuzun böyük zəfərə apardı.

44 günlük hərbi əməliyyatlar nəticəsində Azərbaycan Cəbrayıl, Füzuli, Hadrut, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini 30 ilə yaxın davam edən işğaldan azad etdi. Noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin münaqişə zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması barədə bəyanat imzaladılar. Bununla da Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyuldu. Bəyanat əsasən, Ağdam, Kəlbəcər və Ləçin rayonları sülh yolu ilə Azərbaycana qaytarıldı.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycan erməni vandallarının otuz ilə yaxın davam etdirdikləri işğal müddətində xarabalığa çevirdikləri ərazilərini yenidən qurmaq üçün geniş

miqyaslı işlərə başladı. 2022-ci ilin 16 noyabrında Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Sərəncamda deyilir: "İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdış Azərbaycanın 2030-cu ilədək beş Milli Prioritetindən biri kimi müəyyən olunmuşdur. Bu Milli Prioritetlərə əsaslanan "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" yeni inkişaf mərhələsindəki hədəflərə çatmağa xidmət edən mühüm sənəddir".

Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra da sülhün bərqərar olmasına səy göstərdi. İşğaldan azad etdiyi Şərqi Zəngəzurda, Qarabağda geniş tikinti-bərpa, quruculuq işləri həyata keçirdi. İşğalçı xislətdən əl çəkməyən ermənilər isə yeni təcridatlar törətməyə cəhd göstərdilər, ərazilərimizə minlərlə basdırdılar.

2022-ci il sentyabrın 12-14-də Ermənistanın üçtərəfli sazişin şərtlərini kobud şəkildə pozaraq sərhəddə təcridatlar törətməyə çalışdı. Lakin layiqli cavabını aldı.

Ermənistan o zaman təcridat törətməklə açıq-aydın göstərdi ki, üçtərəfli bəyanatın müddəalarının icrasından boyun qaçırır, sülhün tərəfdarı deyil. İşğalçı ölkə xarici havadarlarına güvənməklə məqsədinə nail ola biləcəyini düşündürdü. Müzəffər Azərbaycan Ordusu Ermənistanın bu xülyasını da, mənfur planını da unikal cavab əməliyyatı ilə alt-üst edərək qəhrəmanlığını, igidliyini, şücaətini bir daha düşməne və bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Təəssüf ki, qəsbkar ermənilər bədnam əməllərindən bərdəlik əl çəkmədilər. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərəfindən təcridatlar törədildi. Azərbaycan Ordusunun mövqelərini müxtəlif çaplı silahlardan sistemli şəkildə atəşə tutmaları, ərazilərimizin minalanmasını davam etdirmələri, döyüş mövqələrinə mühəndis cəhətdən təkmilləşdirmələri, həmçinin son-

gər və sığınacaqlarının sayını çoxaltmaları gərginliyin artması ilə nəticələndi. Bu il sentyabrın 19-da Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirildi ki, üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının təmin olunması, Qarabağ iqtisadi rayonunda törədilən genişmiqyaslı təcridatların qarşısının alınması, Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin təcridatla edilərək ərazilərimizdən çıxarılması, onların hərbi infrastrukturunun zərərsizləşdirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdın dinc əhali, habelə bərpa-quruculuq işlərinə cəlb olunmuş mülki işçilər və hərbi qulluqçularımızın təhlükəsizliyinin təmin olunması və Azərbaycan Respublikasının konstitusiyası quruluşunun bərpa edilməsi məqsədilə bölgədə lokal xarakterli antiteror tədbirlərinə başlanılıb. Azərbaycan Ordusu yeni yüksək peşəkarlığı, döyüş əzmi, rəşadətini sayəsində düşməni 23 saat 43 dəqiqə ərzində məğlub oldu.

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 20-də xalqa müraciətində, lokal antiteror xarakterli tədbirlərinin başlandığı anlardan hərbiçilərimizin böyük qəhrəmanlıq, şücaət və peşəkarlıq göstərərək qısa müddət ərzində bütün istiqamətlərdə əhəmiyyətli dərəcədə hərbi uğurlara nail olduqlarını vurğuladı.

Azərbaycan suverenliyini tam bərpa etdi. Sentyabrın 28-də Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki qondarma qurum özünü buraxdığını elan etdi.

Zəfər işığı əbədi parlayan xalqımız bu günlərdə çox gözəl hadisələrin şahidi olur. Qarabağda, Şərqi Zəngəzurda Böyük Qayıdış gerçəkləşir. Məcburi köçkünlər uzun illər sonra öz dədə-babalarına geri dönlür.

Torpaqlarımızın işğalında fəal iştirak etmiş, qırğınlar, soyqırımları törətmiş, soydaşlarımıza işgəncələr vermiş, qətlə yetirmiş və ya şikəst etmiş cinayətkar ermənilərin cəzalarına çatacaqları şübhəsizdir. Artıq həbs olunaraq Bakıya gətirilən, qəddar əməllərinə görə qanun qarşısında cavab verənlər var. Digərlərini də eyni aqibət gözləyir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"



ŞUŞA Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtıdır



Qarabağ Azərbaycandır!



Mədəni ruhu özünə qayıdan şəhər

Üç il qabaq - 2020-ci ilin 8 noyabrında qəhrəman Azərbaycan Ordusu Şuşaya zəfər gətirdi. Düşmənin silahlı qüvvələrinin məğlub edildikdən sonra Şuşa şəhəri bəzən "Şuşa" adıyla tanınır. O gün ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev qətiyyətlə dedi: "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz sənə dirçəldəcəyik!" Bu, Prezidentin, Ali Baş Komandanın bütün Azərbaycan xalqı adından Şuşaya verdiyi göyaydınlığı idi. Və bu qədim Şuşanın yeni dövrünün başlanğıcı oldu.

Erməni işğalının Şuşada yarımçıq qoyduğu mədəni tədbirlər bərpa olundu

İşğalçı ermənilərin otuz ilə yaxın müddətdə xarabalığa çevirdiyi ərazilərimizdə böyük zərərçəkmiş dərhal sonra genişmiqyaslı və sürətli tikinti-bərpa, quruculuq işlərinə başlandı. Erməni vandalları işğal müddətində qədim Şuşanın tarixini saxtalaşdırmağa çalışmışdılar. Muzeylərinin qarət etmiş, Azərbaycan xalqı üçün mənəvi dəyəri, tarixi əhəmiyyəti böyük olan əşyaları dağıtmaq istəmişdilər.

Qələbədə sonra Şərqi Zəngəzur, Qarabağın əksər yaşayış məskənlərini Şuşada quruculuq işlərinə start verildi.

Hələ 2020-ci ilin 8 noyabrında Prezident İlham Əliyev Şuşanın azad edilməsi münasibətilə xalqa müraciətində Qarabağın tacı olan bu şəhərin tezliklə dirçəldiləcəyini, özünün əvvəlki şöhrətini qaytaracağını söyləmişdi.

Təvəzükar ermənilərin işğalına məruz qalmadığı gözəl illərdə bu şəhər bir sıra silsilə beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkan idi. Onlardan biri "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı idi. Festival məşhur xanəndə Seyid Şuşinskiyə 100 illik yubileyi ilə əlaqədar 1989-cu ildən keçirilməyə başlandı. Həmin ilin mayında, Şuşada xarıbülbülün çiçəklənmə dövründə təşkil olunan ilk "Xarıbülbül" Musiqi Festivalında 100-ə yaxın insan iştirak etdi. Tədbir yerli ifaçılarla yanaşı, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Başqırdıstan, Litva və Belarusdan da musiqi qrupları qatıldı. Cıdır düzü meydançasında tikilən 7 məkanlı konsertlər verildi. "Qarabağ şikəstəsi" muğamı ilə açılan festival əsl bayram ab-havası yaratdı.

1990-cı ildə "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı beynəlxalq status aldı. Sonrakı illərdə tədbir Yaponiya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, İsrail, Hollandiya, İtali-

Azərbaycan tarixində xüsusi yeri olan qala şəhəri

Prezident İlham Əliyevin 2020-ci ilin 8 noyabrında Azərbaycan xalqına müraciətində bildirdiyi kimi, Şuşanın Azərbaycan tarixində xüsusi yeri vardır: "Bu, bizim qədim, tarixi şəhərimizdir. Əsrlər boyu azərbaycanlılar Şuşada yaşayıb, qurub, yaradıb. Şuşa növbəti Azərbaycanın, bütün Qafqazın incisiydi. Ancaq mənfur düşmən Şuşanı işğal altında saxlamaqla bizim mədəni irsimizə böyük zərər vurdu, bizim tarixi abidələrimizi dağıtdı, bizim məscidlərimizi dağıtdı, təhqir etdi. Biz indi Şuşaya qayıtmışıq. Bütün tarixi abidələrimizi bərpa edəcəyik, bütün məscidləri bərpa edəcəyik".

Quruculuq, bərpa işlərinə başlandı. Nəzərdə tutulan işlər sırasında erməni qəsbkarlarının işğalı ilə Şuşada yarımqıy qalan mədəni tədbirlərin yenidən düzənlənməsi də var idi. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında Şuşada yenidən "Xarıbülbül" festivalının, Vaqif Poesiya Günlərinin keçirilməsini vacibliyini vurğulayırdı.

Dövlət başçısı İlham Əliyev 2021-ci il 7 may tarixli sərəncamı ilə Şuşa şəhərini ölkənin mədəniyyət paytaxtı elan etdi. Həmin il Şuşada keçirilən tədbirlər sırasında "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı və Vaqif Poesiya Günləri xüsusilə yadda qaldı.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2022-ci il respublikamızda "Şuşa ili" elan olundu. Bu münasibətlə ölkəmizdə, eləcə də mədəniyyət paytaxtımız Şuşada silsilə tədbirlər keçirildi. Unudulmaz tədbirlərdən biri də görkəmli müğənni, Azərbaycan vokal məktəbinin banisi, dahi Bülbülün anadan olmasının 125 illiyinə həsr olunan Vokalçıların Bülbülünə VIII Beynəlxalq müsabiqəsi oldu. Tədbirə Azərbaycan, Rusiya, İsrail, Türkiyə, Monqolistan, Özbəkistan, Ukrayna, Meksika, Qazaxıstan və digər ölkələrdən 100-ə yaxın ifaçı qatıldı.

2021-ci ildə "Xarıbülbül" festivalının açılış mərasimində dövlətimizin başçısı demişdi: "Biz bu gözəl ənonəni bərpa etdik və bundan sonra "Xarıbü-

lül" festivalı Şuşada hər il keçiriləcək". Ötən il də, bu il də həm "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı, həm də Vaqif Poesiya Günləri yüksək səviyyədə təşkil edildi.

Bu il Şuşanın tarixinin ən əlamətdar illərindən biridir. Qarabağın baş tacı olan bu şəhər 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" seçilib. Bu münasibətlə Şuşada silsilə tədbirlər düzənlənib. Mayın 12-də Şuşa şəhərində "Şuşa - Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı - 2023" ilinin rəsmi açılış mərasimi keçirildi. "Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 dekabr 2022-ci il tarixli sərəncamına uyğun olaraq təşkil edilən tədbirdə dövlət rəsmiləri, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı - TÜRKSOY-a üzv ölkələrin nümayəndə heyətləri, Türk Əməkdaşlıq Təşkilatının rəhbərləri və digər qonaqlar iştirak etdilər.

Oktyabrın 13-də Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü və layihəsi ilə hazırlanan "Şuşa Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" adlı 5 dildə (Azərbaycan, özbək, türk, ingilis və rus) ensiklopedik nəşrin və Şuşaya aid poçt markasının I Türk Dünyası Mədəniyyət Forumu çərçivəsində oktyabrın 13-də Şuşada təqdimatı keçirilib. Tədbirdə bildirilib ki, ensiklopedik-məlumat kitabının hazırlanmasında əsas məqsəd türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri haqqında məlumatları müfəssəl şəkildə bir mənədə toplamaq istəyi və zərurətidir. Nəşrdə təkcə Şuşanın keçmiş, işğaldan əvvəlki dövrü ilə bağlı deyil, onun azad olumasından sonrakı dövrünə aid məlumatlara da yer verilib.

Şuşada bu günlərdə daha bir tədbir düzənlənib. Türk dünyasında ilk dəfə təşkil edilən I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalı çərçivəsində Şuşada TÜRKSOY-a üzv ölkələrin dövlət teatrları rəhbərləri şurasının 9-cu toplantısı keçirilib.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Mədəni dəyərlərimiz

Türk dünyasının ilk teatr platformasının təməli Şuşada qoyuldu



Bu il "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" seçilən Şuşada bir çox silsilə tədbir keçirildi. Bu günlərdə düzənlənən I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalı bu silsilənin davamı oldu.

Qeyd edək ki, I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalı türk dünyasında ilk dəfə təşkil edilirdi. Oktyabrın 31-də başlayan və noyabrın 4-dək davam edən bu möhtəşəm tədbir Şuşada və Bakıda keçirilib.

Festival Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi və Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi, Azərbaycan peşəkar milli teatrının yaradılmasının 150 və TÜRKSOY-un 30 illik yubileyi münasibətilə təşkil edilirdi.



dövlət teatrlarının rəhbərləri iştirak etdilər.

Toplantıdan öncə qonaqlar Şuşa şəhərinin bənərsiz təbiət mənzərələrini seyr etdilər, tarixi məkanları ilə tanış oldular. Onlar şəhərin tarixi, qala divarlarının tikilməsi barədə məlumatlandırıldılar. Qarabağ xanı Pənahəli xan tərəfindən inşa edilən qalının uzun müddət şəhəri xarici müdaxilələrdən qoruduğu qeyd edildi. Ermənistanın işğalının davam etdiyi otuz

Tədbirdə çıxışlar dinlənildi. Qeyd olundu ki, keçirilən beynəlxalq teatr festivalı türk xalqlarının səhnə sənətini, dilini, adət-ənənələrini təbliğ etmək üçün böyükdür. Sonra TÜRKSOY-a üzv ölkələrin dövlət teatrları rəhbərləri şurasının 9-cu toplantısının birgə bəyannaməsi imzalandı. Həmin sənəddə türk xalqlarının teatr sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, səhnə işi üzrə sənət mübadiləsi və digər məsələlər əksini tapdı.



Beynəlxalq teatr festivalında TÜRKSOY-a üzv ölkələrdən - Özbəkistandan Səmərqənd Musiqili Dram Teatrı, Qırğızıstandan Kasımalı Jantəyev adına İssıkköy Musiqili Dram Teatrı, Qazaxıstandan Türkiyədən Musiqili Dram Teatrı, Türkiyədən İstanbul Dövlət Teatrı və Məhdimqulu adına Türkmənistan Dövlət Musiqili Dram Teatrının kollektivləri iştirak edir. Beynəlxalq tədbirdə, eyni zamanda türk dünyasının tanınmış teatr müxtəssisləri, səhnə xadimləri bir araya gələrək qarşada ölkələrdə bu sahənin inkişaf məsələlərini müzakirə etdilər.

Oktyabrın 31-də festival çərçivəsində Şuşada TÜRKSOY-a üzv ölkələrin dövlət teatrları rəhbərləri şurasının 9-cu toplantısı keçirildi. Toplantıda TÜRKSOY-a üzv ölkələr Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkiyə, Türkmənistan, eləcə də təşkilatın müşahidəçi üzvləri Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti və Qaqauz Yerindən (Moldova)

ilə yaxın müddətdə Şuşanın qala divarları da erməni vandalizminə məruz qaldı.

Qonaqlara Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin bələdçisi Şəhər bələdiyyə məlumat verdi. Şuşanın məhəllələri, Xan qızı bulaağı, Şuşa qalasının Gəncə qapısı, Yuxarı Gövhər Ağa məscidi, Mehmandarovların malikanəsi, Qazançı kilsəsi haqqında danışdı. Həmçinin qonaqlar Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksini ziyarət etdilər.

İşğal dövründə mədəniyyət abidələrimizə ermənilər tərəfindən vurulan ziyan barədə də qonaqlara məlumat verildi. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra burada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə başlanıldığı vurğulandı. Hazırda Şuşa şəhərinin əsl siması özünə qaytarılır, tarixi və mədəniyyət abidələri bərpa olunur.

Şuşada TÜRKSOY-a üzv ölkələrin dövlət teatrları rəhbərləri şurasının 9-cu toplantısında bu təşkilatın 30 illiyinə həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirildi.

Bildirildi ki, TÜRKSOY-a üzv ölkələrin dövlət teatrları rəhbərləri şurasının 10-cu toplantısı 2024-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilmiş Türkmənistan Anevi Şəhərində keçiriləcək.

I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalının əhəmiyyəti festival çərçivəsində Bakıda keçirilən tədbirlərdə də qeyd olundu. TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Rəev noyabrın 1-də Bakıda, Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında keçirilən mətbuat konfransında bu festivalın türkdilli ölkələrin teatrlarının inteqrasiyası üçün çox önəmli olduğunu vurğuladı: "Bu günə qədər türk dünyasında teatr platforması yox idi. Ona görə sözügedən festival türkdilli ölkələrin teatrlarının bir-birinə inteqrasiyasına mühüm töhfə verəcək".

I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalının açılış mərasimi həmin gün Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında oldu.

Z.FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Səhnə xadimləri

Qarabağın dilbər guşəsi olan Şuşa Azərbaycan ədəbiyyatının, incəsənətinin, teatrının inkişafında çox mühüm rol oynayıb. Hələ 1848-ci ildə Şuşada tamaşa nümayiş etdirilən iki böyük məkan mövcud olub. Onlardan biri mərkəzi-teatr idi. Tarixi mənbələrdən də məlum olur ki, XIX əsrin ortalarından Şuşanın mədəni həyatında böyük canlanma başlayıb.

Azərbaycan dramaturgiyasının banisi M.F.Axundzadə yazdığı komediyaların nümayiş etdirmək üçün 1852-ci ildə teatr tamaşalarına böyük maraq göstərən Şuşa qalasına gəlib. Bu gözəl şəhərdə arzularını reallaşdırıb.

Qabaqcıl Azərbaycan ziyalıları, sonralar Qori seminarıyasını bitirən müəllimlər Şuşada teatr tamaşaları səhnələşdirir, eyni zamanda bu tamaşalarda "aktyor" kimi çıxış edirdilər. Şuşada qabaqcıl müəllim və ziyalı qüvvələri Yusif bəy Məlikhaq-nəzərovun rəhbərliyi ilə yay tətiləri zamanı klubda və Xəndəmirovun teatrında müntəzəm olaraq tamaşalar təşkil edirdilər. Daha çox M.F.Axundzadənin komediyalarını səhnəyə qoyurdular.

Bütün bunlara əsaslanıb demək olar ki, möhtəşəm təbiəti və istedadlı insanları ilə yanaşı, Şuşa həm də bütün zamanlarda ədəbiyyat və incəsənət beşiyi olub. Dəyərli araşdırmaçı Firudin Şuşinski yazırdı: "XIX əsrin 90-cu illərində Şuşada xeyli musiqili və ədəbi incəsənət məktəbləri olmuşdur. Bunlardan musiqişünaslar məclisini, xanəndələr məclisini, xəttatlar məclisini, neqqaşlar məclisini və nüsxəbəndlər məclisini fərh hissə ilə söyləmək olar".

Şuşada dünyaya göz açıb sənət aləminin zirvələrinə yüksələnlərin xalqımızın mədəniyyəti və mədəniyyəti üçün özlərini fəda etmələri damılmaz həqiqətdir. O da həqiqət-



dir ki, Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənətinə töhfə vermiş bu insanlar Şuşa teatr mühtəşiminə yitirmələridir. Onların hər birinin adı mədəniyyət və incəsənət tariximizə ədəbi olaraq böyük hərfli həkk olunub. Həmin insanlara xalqımızın böyük rəğbəti və məhəbbəti var. O işıqlı insanlar bir də xatırlayaq: Əbdürrəhman bəy Haqverdiyev, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Mirzə Muxtar, Haşım bəy Vəzirov, Nəcəf bəy Vəzirov, Zülfüqar Hacıbəyli, Əhməd Ağdamski,

Əfrasiyab Bədəlbəyli, Soltan Hacıbəyli, Bülbül, Niyazi, Mehdi Məmmədov, Şəmsi Bədəlbəyli, Barət Şəkinskaya, Süleyman Ələsgərov, Məhluqə Sadiqova, Cəlil Bağdadbəyov, Heydər Şəmsizadə, Zakir Bağirov, Əşrəf Abbasov, Məhərrəm Əlizadə, Nəsir Sadiqzadə...

Teatrımızı, mədəniyyətimizi daha da zənginləşdirən tanınmış sənətkarlardan biri də Azərbaycanın Xalq artisti, məlahətli səsi ilə qəlbləri sehləyən, ürəkləri fəth edən aktrisa Məhluqə Sadiqovadır.

Məhluqə Ələsgər qızı Sadiqova 28 aprel 1917-ci ildə Şuşa şəhərində dünyaya göz açıb. Beş il şəhərdəki 1 nömrəli qız məktəbində oxuyub. 1930-cu ildə ailəsi Bakıya köçüb. Məhluqə xanım şəhərdəki 6 nömrəli məktəbdə yeddinci sinfi bitirib. 1936-cı ildə Bakı Tibb Texnikumunun Diş texniki fakültəsini qurtarib. Tibb təh-

sili aldığı illərdə rəqs və dram dərəcələrində iştirak edib. Onun yüksək bacarığını nəzərə alan Akademik Milli Dram Teatrının rəhbərliyi 1936-cı il sentyabrın 27-də Məhluqə Sadiqovanı truppaya götürüb. Həmin vaxtdan da, o, həyatını teatra, sənətə bağlayıb. Aktrisa nə az, nə çox düz 54 il bu teatrdə çalışıb. Yüzlərlə rola yeni nəfəs verib. 1992-ci ildən isə yenidən yaradılmış Bakı Bələdiyyə Teatrında çalışmağa başlayıb.

Aktrisa Məhluqə Sadiqova üslub və forma, məzmun və mahiyyət, estetik dəyər və psixoloji tutum baxımından bütün janrlarda hazırlanmış tamaşalarda iştirak edib. Lakin əsas uğurlarını daha çox xarakterik səhnə surətlərinin ifasında qazanıb.

Tamaşaçıları Məhluqə xanımı daha çox həftədə bir dəfə radio dalğalarında yayımlanan "Bulaq" verilişindən tanıyırlar. 40 ildən çox bu

verilişin bənərsiz aparıcılarından olub. Aktrisanın səsinə bir bulaq duruluğu, su səfəliyi var idi. Məhz elə buna görə də dinlənirdi, sevirdi. Möcüzə idi bu səs. Şuşanın möcüzəsi... Aydın və səlis diksiyası, ifadəli səhnə dansığı Məhluqə xanımın oynadığı kiçikli, böyüklü bütün rollara dolğunluq və bütövlük gətirirdi.

Həyat verdiyi obrazlarda xarakterik ifadə vasitələrinə üstünlük verən Məhluqə Sadiqova Azərbaycan Milli Dram Teatrının səhnəsində Nadya, Pəri, Yaxşı, Güllü, Turac, Sona ("Oqtay Eloğlu", "Solğun çiçəklər", "Almaz", "Sevil", "Dönüş" və "1905-ci ildə", Cəfər Cabbarlı), Süd ("Göy qus", Moris Meterlink), Jansinta ("Skapenin kələkləri", Jan Batist Molyer), Sayad, Səlimə, Şamama cadu və Zəmirgər ("Pəri cadu", Əbdür-

rəhim bəy Haqverdiyev), Hərəmxana qarısı, Fitnə, Mehriban ("Vaqif", "Fərhad və Şirin" və "Xanlar", Səməd Vurğun) və başqa rolları böyük ustalıqla ifa edib. Özündən sonra sənət aləmində dərin iz qoyub.

Məhluqə Sadiqovanın mədəniyyətimizin, teatrımızın inkişafındakı xidmətləri zaman-zaman dövlətimiz tərəfindən layihincə qiymətləndirilib. "Əməkə də fərqlənməyə görə" medalı, "Azərbaycan SSR Əməkdar artisti" və "Azərbaycan SSR Xalq artisti" fəxri adlarına layiq görülmüşdür. Aktrisa 2003-cü il avqust ayının 15-də vəfat etmişdir.

Məhluqə Sadiqova elə yaddaşlarda Şuşanın marvarisi, möcüzəsi, gözəlliyinin təcəssümü kimi də qalacaq.

Vahid MƏHƏRRƏMOV



«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 22 yanvar (Çərşənbə günü) tarixi 94-cü nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası



AZƏRBAYCAN

Çarşənbə, 19 rəbiülaxir sənə 1337. 22 kanuni-sani sənə 1919.	•	Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.
-----	•	Dərc olunmayan övraq iada edilməz.
Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir	•	Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.
-----	•	Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rublədir. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir.
Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" idarəsi.	•	Elan fiatı: sətiri 3 rubla. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.
Telefon nömrə: 39-60.	•	
Tək nüsxəsi 70 qəpik.	•	

İNNA İLLAHI VƏ İNNA İLEYHI RACIÜN

Əbdülhüseyn bəy Hacıyev və Fərhəd Ağazadə kamali-hüzn və təəssürlə [böyük hüzn və kədər]lə öz dost və əşnalına xəbər verirlər ki, birincinin qızı və ikincisinin naməzad [nişanlısı] **Bikəxanım Hacıyev** bu rəbiülaxir ayının 18-ində vəfat etmişdir. Cənazəsi rəbiülaxirin 19-da çarşənbə günü (22 kanuni-sani) saat 10-da Pozenovski küçədə 9 nömrəli evdən qaldırılaraq Çəmbərəkənd məscidi-dinə həvalə olunacaqdır [aparılacaqdır].

T-14

QİSMİ-RƏSMİ [RƏSMİ HİSSƏ]

Azərbaycan Məclisi-Məbusan sədri cənablarının əmrnamələri
Əmrnamə nömrə 50
Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsi Təhrirot [məktub] xidmətsiz Rübabə xanım Tağızadə həmin 1919 sənəsi yanvarın 12-dən etibarən həmin idarədə dəftərdar təyin edilir.

Əmrnamə nömrə 51
Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsi kvestor [təsərrüfat müdiri] Yusif bəy Ağabəyov həmin 1919 sənəsi yanvarın 21-dən etibarən 10 günlük məzuniyyətə buraxılır.

Əmrnamə nömrə 52
Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsi məzbətə mühərriri Hənəfi Zeynəli həmin 1919 sənəsi yanvarın 17-dən etibarən qulluqdan əzl [kənar] edilir.

Əmrnamə nömrə 53
Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsi məzbətə mühərriri [protokol katibi] Ələkbər Heydərzadə həmin 1919 sənəsi yanvarın 17-dən etibarən qulluqdan əzl [kənar] edilir.

Əmrnamə nömrə 54
Hacı İbrahim Qasimov həmin 1919 sənəsi yanvar ayının 19-dən etibarən Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsinə məzbətə mühərriri təyin edilir.

Əmrnamə nömrə 55
Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsi xidmətkarı Məhərrəm Qasimzadə həmin 1919 sənəsi yanvarın 20-dən etibarən bir həftəlik məzuniyyətə buraxılır.
Əmrnamə nömrə 56
Zəngan əhli Əli Salamzadə 1918 sənəsi dekabr ayının 1-dən Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsinə qaçığı təyin edilir.

Əmrnamə nömrə 57
Bakı əhli Hüseynqulu Yaqubzadə həmin 1919 sənəsi yanvarın 18-dən etibarən Azərbaycan Məclisi-Məbusan İdarəsinə xidmətkar təyin edilir.

Əmrnamə nömrə 58
Daşdamir Əlizadə həmin 1919 sənəsi yanvar ayının 17-dən etibarən Məclisi-Məbusan İdarəsinə mülk nəzarətçisi müavinliyinə təyin edilir.

Məclisi-Məbusan raisi naminə rəis müavini Həsən bəy Ağayev Surəti ilə müsəvidir. Kərgüzər C. Paşazadə

ƏMƏLƏ MƏSƏLƏSİ

Əmələ [fəhla] məsələsi yənə, demək olar ki, bütün şiddəti ilə Bakı əfkari-ümumiyyəsinə [ictimai fikrini] işğal etməkdədir. Əmələlərin hali haqiqətən də müşkül bir dərəcədədir. Aldıqları məaşlar yedlikləri çərəyə çatmayır. İşsizlik, əmələni arvad-uşağı ilə bərabər aclığa məhkum edir. Başqa bir tərəfdən də Bakının keçirmiş olduğu hallar, düşcər olduğu fəlakətli günlər, mədanları, ticarəti, mədənciləri də müşkül bir hala qoymuşdur. Bu üzədən böyük bir bəhrən hasil olmuşdur.

Azərbaycan Hökumətinin, Parlamanı-nın məqsədi əmələlərin halını yaxşılaşdırmaqdır. Bu xüsusdə Azərbaycan Məsa'i [Əmək] naziri əmələlərlə sahibkarlar arasında vəqə olan şurada əmələlərin tərəfini iltizam etmişdir. Əmələlər əmin ola bilərlər ki, zamanın imkanı dərəcəsinə Hökumət həmişə əmələlərin haqlı tələblərini müdafiə edəcək. Hökumət eyni zamanda əmələlərə ucuz ərzaq yetirmək üçün tədbirlər görmək fikrini dəxi bəsləməkdədir.

Məlum işdir ki, əmələlərə artırılacaq məvacib bu günün ehtiyacı olan bahalıqı rəf etmək [aradan qaldırmaq] üçün olmalıdır. Bunun üçün də Nəzarət [Nazirlik] subaylara 120, evlilərə 360 manat bahalıq xərci almağı tövsiyə edir. Əmələlər istərlərsə ki, bu təqsimat [bölğü] başqa cür olsun, taparlarsa [hesab edərlərsə] ki, subay-evlilik fərqçi qoyulmasın, Hökumət bunu da nəzərə alar.

Həpimiz bilməliyiz ki, bu kimi zamanlarda, məmləkətin çətin və müşkül dəmlərində hər kəs vətən və millət naminə bir az fədakarlıq etmalıdır.

Hökumət də əmələlərin haqlı tələbləri tərəfində olduqdan sonra məsələnin qolaylıqla həll ediləməsinə gözləməlidir [gözləmək lazımdır; gözləmək olar]. Bu gün əmələlər konfransa gəlməli, deməlidir, görək vəqə olan təklifə nə cür baxırlar? Yalnız bu baxışlarını söylərkən düşüncəli olmalı, tədbirlə hərəkət etməli, haqqçı mən-fəətlə yalançı mənfəəti sezməlidir. Məsa'i naziri deyir ki, yalnız məvacibi bən artması ilə məişət ucuzlandırılmaz. Doğrudur. İstəməlidir ki, məişətin uzuzlandırılması üçün Hökumət ciddi tədbirlər görsün.

Əmələ vətəndaşlar, bilməliyiz məmləkətin düşcər olduğu bu halından, bu yoxsulluq və aclıq bəlasından öz siyasi faydaları üçün mənfəət aparmaq istəyən partiyalar, axıntılar [carayanlar] vardır. Əmələnin haqqçı ehtiyacını rəf etmək istəyən axıntı ilə siyasət çevirən, politika qayıranları ayırd etməlidir.

Azərbaycanın bu qədəf müşkülət içində olduğu böylə bir zamanda həll olunacaq məsələ, müşkülətsiz həll oluna bilərsə, onu öyləcə həll etməlidir. Zabastovka bir tədbirdir ki, əmələlər son daqiqədə müraiciət etməlidirlər. "Bizim itirəcəyimiz artıq heç bir şey qalmadı" deyirlər. Böylə deyənələr doğru söyləməyirlər. Biz heç bir hesab və mülahizələrə nəzərə almadan gözümüzü yumub hərəkət edərsək, əzib tutduğumuz istiqlalımıza, yeni bərkəşməkdə olan hökumətimizə zərər təvrua bilər.

Bunun üçün, əmələ vətəndaşlar, sərvəxt [gözüaçıq] olalım. Biləlim ki, Hökumət əmələ mənafeyinə zidd bir hökumət deyildir. Haqlı və mötədil tələbləri-nizin qəbul ediləməsi üçün Azərbaycan Parlamanı da, Hökuməti də var qüvvətlərini sarf edərlər. Bu gün əmələ konfransı toplanacaq, bu məsələni həll edəcək. Gəliniz, nöqtəyi-nəzarinizi söyləyiniz. Göstəriniz ki, siz maddi ehtiyacınızı müdafiə edərkən, sizin bu ehtiyacınızdan istifadə edərkə "politikaçı"lara macəraparəstlik imkanı verməzsiniz.

M. Ə.

ŞƏMKİR ŞÜHƏDASINI XATIRLAYALIM

Yeni üsul ilə kanuni-saninin [yanvarın] 22-si, əski üsul ilə yanvarın 9-u! Azərbaycan istiqlalı tarixinin ən birinci səhifələrini işıqladacaq, həm də günəş kimi parladaacaq bir gün!

Azərbaycan türklərinin əsla unuda bilməyəcəkləri bir gün! Bu gündə, ərşaya gələcək azad və müstəqil Azərbaycanın qüvəyi-əsgəriyyəsinin [hərbi qüvvələrinin] ləvazimati-hərbiyyəsi tadarükətinə [hərbi ləvazimat tadarükünə] başlanıldı. Həm də qövlən [sözde] deyil, feilən [işde] başlanıldı. Qəhrəmanlıqlar göstərməklə, qanlar tökməklə və qurbanlar verməklə başlanıldı!

Həmin bu günlərdə idi ki, Kutaisda, Tiflisdə, Qarsda, Gümrüdə, İrəvanda və başqa yerdəki cəbbəxanələrdə mövcud olan ləvazimati-hərbiyyələri allərinə aldıqdan sonra, cəbhədə ricət edən [qayıdan] qitəati-əsgəriyyənin [hərbi hissələrin] ən mülayimlərinin, ləvazimati-hərbiyyəni buraxaraq, sənələrcə didarına [üzünə] həsrət qaldıqları ailələrinə qovuşmaq arzu və istiyiqində [istiyiqində] olanlarının ləvazimati-hərbiyyələrini təslim alan qonşularımız; həman qitəati-əsgəriyyənin pak sərət, ən cəngi [döyüşkən], əsla silahından ayrılmaq istəməyən bir neçə qaflləsizin ləvazimati-hərbiyyələrini bizim hissəmiz ədd [hesab] edərkən təslim almağı Azərbaycanlılara mühavvəl etmişdilər [tapşırmişdilər]!

Olsun... Hər vaxt hər bir işdə qonşuları ilə hüsn-müamilədə [yaxşı rəftarda] bulunmağa [çalışın], ixtilaf və nizaya [çəkişməyə] meyl və məhəbbəti olmayan Azərbaycan türkləri sadədilənə [sadə-lövth] olaraq və təqsimə [bölğüyə], bu əmri icraya dəxi razı oldular. Bunun üçün də Şəmkir istasyonu vastəsilə Gəncəyə tərəf gəlməkdə olan qitəati-əsgəriyyə ilə müxabirəyə girişdilər [olaraq saxladılar]. Qitəati-əsgəriyyənin ən ciddi və qəti imtina cavabını alan gəncəlilər, knyaz Abxazinin zirehli qatari ilə Şəmkir istasyonuna yola düşdü. Sonra adi trenlər ilə mücəhhəz [təchiz edilmiş], müntəzəm [niza-mi] qitəati-əsgəriyyə qarşısına fəqət [sədəcə] tüfəng və revolverdən başqa silahə malik olmayan mübarizlər peydərpəy [dalbadal] göndərilmişə davam etməkdə idi. Gedənlərin arasında məşhur gəncəli insan və qeyrat mümayyizi bir şəxsin mehriinə layiq olanlar var isə də, haqqçı millət və vətən qəhrəmanları dəxi pak çöxi idi.

Həman qəhrəmanların başında miralay [polkovnik] həzrətləri ilə bərabər, onun təhti-komandanısındaki [komandanı altındakı] cavanlar və "Yaşıl qvardiya" təsmiyə edilən [adlanan] qəhrəmanlar dəxi ilələbəd unudulmamaz və unudulmayacaqlar.

Əski üsul ilə kanuni-saninin [yanvarın] 9-cu günü, saat 10 radələrində qitəati-əsgəriyyə ilə Şəmkir istasyonunun qərb tərəfində 100-150 çəğirmlıq bir məsafədə pişəvəzəq [qabaqcadan] tadarük edilmiş sipərələr öündə qarşı-qarşıya gəlib vəziyyəti-hərb alınaaraq sonuncu dəfə olmaq üçün bir daha müxabirəyə başlanıldı. Qitəati-əsgəriyyənin müqəddimətül-veysi [öncü qüvvələri] maqamında olan ön sirdaklı trenlər, tərəfi-müqəbiləli hərba mühayyə [həzir] və hərə edəcəklərini qəti surətdə qərarə əlmis gördükdə, ləvazimati-hərbiyyələrini təslimə qərar verdilər. Təslim başlanıldı. Silahları təslim alan knyaz Abxazinin zirehli qatarında və ən birinci sipərin öündə duran, başlarında komandanları olmaq üzrə məsum və özləri kimi gənc, yeniyetmə "Yaşıl qvardiya" idi.

Birinci, ikinci və üçüncü trenlərin əslihələri [silahları] təslim alınaaraq zirehli qatarə toplanıldı. Trenlər salamat ötürüldü.

Dördüncü, beşinci və altıncı trenlər təslim oldular. Bunlar əvvələ əslihələrini təslimə razı olmayaraq müharibə başladılar. Bir az tələfat verməməksizin müharibə etdikdən sonra tərəfi-müqəbiləli əzmində sabit, qüvvətli və həm də zirehli qatari görəkərk təslim işarəsi olan ağ bayraqlarını qaldırdılar. Həman saat bunlara əman və əslihələrini təslim üçün zirehli qatarın yanına gəlməyə yol verildi. Məğər bunların ağ bayraq qaldırığı bir müharibə hiyləsindən ibarət imiş. Zira zirehli qatarın bərabərində öz planları mövcibinə [planlarına əsasən] durduqda zirehli qatar lokomotivinin çarxını top qumbarası ilə hədəfə alan kimi topun dəhşətli partıldısı ilə bərabər lokomotivdən məhrum olan zirehli qatar iki parçaya təqsim edilərək [bölünərək] həm-digərərindən aralandı. Tam bu sirdada idi ki, yeddinci, səkkizinci, doqquz, on və on birinci trenlər də-xi arxadan yetişərkə çatfətən şiddətli və dəhşətli müharibəyə başladılar. Topları, pulemyotların, əl bombalarının və tüfənglərin cəhənnəmmünüm [cəhənnəmi andiran] atəşlərindən Şəmkir səhrası tıtrəməyə başladı. Azərbaycan-türk qəhrəmanları əsla etidallərini pozmayaraq və özlərini itirməyərkə filfövr [dərhal] sipərələrdə saxlanaraq yalnız bir tüfənglə bu qədar top, pulemyot, əl bombaları və tüfənglə mücəhhəz 8 tren dolusu müntəzəm bir qüvveyi-əsgəriyyə ilə müharibəyə davam etdi.

Öylədən [günortadan] təxminən 5 saat keçmişdən gəcənin yarısı keçənədək müharibə tam şiddət və dəhşətini artırmaqda idi. Gəcə yandan sonra qələbə işarələri hər bir tərəfindən verilməyə başladı. Qalib gələn Azərbaycan-türk qəhrəmanları bütün qüvveyi-əsgəriyyənin ləvazimati-hərbiyyələrini [əsgarları] hərbi sursatlarıni] təslim deyil, iğtinam etdilər [qənimət aldılar]. Fəqət, eyni vaxtda kəndlərdən gələrkə ətrafda saxlanıl firsət bəkləyən bir para namusuzlar, tüfənglərdən və qeyri şeylərdən çoxunu qarğışladından istifadə edərkə qaçdırlar. Ertəsi günü sübh tədən miralay [polkovnik] bəy cənabları düşükdə əzilən qolunu ağ mandil ilə döşündən əsmiş olduğu halda və doktorla bərabər, təşkil ediləcək müstəqil Azərbaycan qüvəyi-əsgəriyyəsi [ordusu] üçün tadarük edilən topları, pulemyotları və sair qənimətləri toplamaqda və Gəncə istasyonundan səhərə göndərməkdə idi. Tülu etməkdə [doğmaqda] olan günəş dəxi Şəmkir şühədası Gəncə Zükür edadisinin [Gəncə Oğlanlar gimnaziyasının] 8-ci sinif mütaəllimi [şagirdi] Məhəmməd Rafiyev, 7-ci sinif mütaəllimi İsfəndiyar Quliyevə və Gəncə Ali-ibtidai məktəbinin son sinfi mütaəllimi Yaqub Mehədiyev qəhrə-manlıq, fədakarlıq və şühədatlərinə şühədat [şahid olmaqlarına şahidlik] etməkdə idi. Bəli, bu müharibədə məcruhlardan [yaralırlardan] başqa mədəniyyət və məarif bağçasında yeni açılmaqda olan üç dənə çiçək şəhid verdik. Rəhmətullahi əleyhim rəhmətən vəsia!

Şəmkir ordusu Gəncəyə övdət etdi [qayıtdı]. Qalib qəhrəmanlar vəsfa gəlməyən bir təntənə və şəşə [dəbdəbə] ilə şəhərə girdilər. Şühədanın cənazələri cümləni [həmin] ağıltmaqda idi. O vaxtın hökuməti və bu müharibənin baş ərkanı-hərbi [qarəgahi] olan Gəncə Milli Komitəsi iğtinam edilən qənimətləri qahıl götürdü. Qəhrəmanları, fədakarları təqdir etdi, oxşadı, şühədanını ibkəyi-

namları [adlarını əbədləşdirmək] üçün vəsilələr aramağa iclaslar qurdu, suralar etdi. Bir çox qararlar məzbətlərə [protokollara] yazıldı. Lakin məttəəssüf [təəssüf ki], başqa qararlar kimi bu qararlardan dəxi məzbətlərdə yazılan bir neçə quru sətirlər, bir də bəzi aid olan mövqələlər göndərilən bir neçə övraqi-rəsmiyyadan [rəsmi sənəddən] başqa meydana bir şey çıxarılmadı. Əğər həman hökumətin xələfi olan indiki müstəqil və azad Azərbaycan Hökuməti həman övraqı, məzbətləri bir daha mütləia edərək o qararları qövlədən feilə [sözdən işə] gətirərsə, heç şübhə yoxdur, vəzi-fələrindən birini, daha doğrusu ən birincisini, əmələ gətirmiş olar. Bizlər isə bu gün vətənin, millətin, istiqlalın ən birinci qurbanı olan şühədanı birinci sənəyi-dövrüyələri [il dönümləri] münasibətilə xatırlayaraq ruhi-pürfütuhlarına [fəte, qalib ruhlarına] "Fatiha" oxuyalım. O[n]ların məsum və müqəddəs ruhlarına xitabən: "Ey istiqlalımızn birinci qurbanları, əmin olunuz! Sizi tarixin parlaq və münəvver səhifələri ilələbəd [əbadiyyəni] unutmadığı kimi, bizlər dəxi unuda bilməriz!" - deyə sözüümü bitirəlim.

Said

FAMILİYALARIMIZ

Keçmiş məqalələrin birində adlarımız-zin pozğunluğu və bunun islahi bərasində bəzi mülahizətimiz [mülahizələrimiz] yazmışdım. Bu dəfə fəmiliyalar pozğunluğuna dair təsəvvürətimizi oxuculara təqdim etmək istardım.

Bizcə xanədan, sülalə, dudman [nəsil] kəlmələrinin mənasını ifadə edən fəmiləyə ləfzini Qafqaz müsəlmanları ruslardan öyrənmişləridir. Ruslar babalarının adlarına "ov", "yev", "iski" kimi ədatların artırılması ilə özlərinə fəmiləyə yaparlar. Rus lisanına müxtəs [məxsus] olan bu ədatları Qafqaz müsəlmanları dəxi tamamilə qəbul edərək "rusvari" fəmiliyələrlə özlərini ruslara tanıtmaq istəmişləridir. Tarix də bunu sübut edir ki, əvam millətin xəvas [seçilmiş, üstün] millətə yaxınlaşmaq şəraitini [şərtləri] təqlicdillik və zəhiri formaların qəbulu ilə başlanı. Lakin Qafqaz millətlərinin rus ədatları ilə fəmiləyə istemalına [işlətməyə] ənaçq müsəlmanlar mürtəkib olmuşlardı [qurşanmışlar]. Bundan görünən budur ki, ruslar Qafqazə soxulduqları zamanlarda Azərbaycan türkləri həmidən əvam olduqları cəhətinə, həmidən də qəbac rusvari fəmiləyə qullanışına məhəbbət göstərmişləridir. Məsələnin bu cəhəti inkar olunmamayacaq bir haqqətdirsə də, bunulla bərabər, burası da münaqqəqdir [qətidir] ki, Qafqaz müsəlmanları, sairləri kimi dərin bir milli hiss və əfkərə malik olmadıqları üçün həmidən qəbac rusların qucaqlarına atılmaq istədilər. Bu vaxtlar qonşularımızın milli hiss və təəssübləri bir dərəcədə kəskin idi ki, rus qoşununu Qafqaz davat edən gürcülər, xan-lıqları yxmaq üçün casus və baləddik edən ermənilər əsla rusvari fəmiləyə daşımğa razı olmadılar. Gürcülər gürcü lisanına məxsus "şvili" və "dze" kimi ədatları fəmiləyələrinə qəşaraq Rəsmişvili və Çxəidze kimi gürcü fəmiliyaları daşdıqları kimi, ermənilər də özlərinə məxsus ədatları əmələddik cəhətə rusların "ov", "yev"ləri əvəzində qədim iranilərin "yan" ədatını qəbul etdilər. [Malum olduğu üzrə, iranilər dudman və sülalələrini "yan" ədatı ilə bayan edirdilər. Məsələn, Pşdiyadan, Sasaniyan, Kəvəniyan sülalələri kimi.]

Ermənilər ilk qədamlərini həmin "yan" ədatının qəbulu, yaxud davamı ilə sübut etdilər. Kırımov, Petrosov, Ovanesov kimi rusvari fəmiliyalar əvəzinə Kırımyan, Petrosyan, Ovanesyan kimi rusvari fəmiliyalar qullandılar. Sairlərin təəssübi-millisi [milli təəssübkeşliyi] bu dərəcədə şiddət edərkən, müsəlmanların nücəbə [əzilədzələri] və ürfəsi, bəlkə bəzə ruhaniləri, şeyxulislam və müftiləri dəxi Tahirov, Qayıbov kimi fəmiliyalarını ruslaşdırmağa çalışmışlardı.

Bəzən bu ruslaşdırmaq yalnız ədatın qəbulu ilə olmayaraq, məddəyi-əslüyələri [əsl maddəsi, kökü] bir dərəcəyə qədər pozulmuşdur. Hürufəti [hərfləri] öylə təğyir təpmişdir [dəyişmişdir] ki, bunların, bu ruslaşma fəmiliyalarının müsəlman əhlinə təallüğü [bağlılığı] sair islam məmləkətlərində iqrar və bəlli olunmaz-dı. Məsələn, heç bir İstanbul türkü anlaya bilməz ki, bizim fəmiləyimiz "Qadjinski" (yəni Hacızadə), ərəblərin Hacı kəlməsindən münhərif olmuşdur [təhrif edilmişdir]. Yaxud heç bir ərəb müvərriki [tarixçisi] bunu sübut edə bilməz ki, bizim "Usmiyev" fəmiləyimiz Dağıstana göndərilmiş "İsmi" adlı ərəb sərkərdəsinin nəmindən məxuzdur [adından əxz edilmişdir, alınmışdır].

Qafqazda birinci dəfə rusca fəmiləyə daşımğa qurşananlarımız xanlar və bəylər olmuşlardı. Xanlığı və bəyliyni sübut etmək üçün bu ləfzləri, hətta fəmiliyalarına da daxil etmişləridir. Məsələn, Ziyadxanov, Bakıxanov, Şəxixanov, Fətəlibəyov, Rüstəmbəyov və sair-ləri kimi. Məəlməmmün[yyə] [məmmuniyyət verici bir haldır ki], Qarabağ xanədzələri içində "ov" ədatından qaçaraq öz qaydəmizə təbə olanlar da olubdur. Məsələn, Cəvanşir. Xanlardan və bəylərdən sonra fəmiləyə daşımğa ədatı tüccar və sair əsnaf əhlinə keçir. Lakin, bunların rəhbərləri fəmiliyalar içində nəcabətlərin sübuta qalxmış xanlar və bəylər olduğu cəhətinə əsnafdan heç kəs sinfi, yaxud demokratik tərzində fəmiləyə daşımğa məttəəssüf [təəssüf ki], nail olamayıb. Bu gün ermənilərin Qundaqşazyan, Çaxmaqşazyan, Saatsazyan, Zərgəryan kimi sinfi fəmiliyalarına rast gəldiyimiz halda, müsəlman əsnafının fəmiliyalarını bu üsulla həqarət nəzəri ilə bəx-mələrini müşahidə ediriz. Bunlar yalnız babalarının adları ilə fəmiləyə daşyırlar. Doğrudur, əramızda Topçubaşov, Qatırçibaşov kimi bəzi zəhirən sinfi fəmiliyalara rast gəliriz. Lakin bu fəmiliyalar sinfi deyil, bəlkə köhnə islam hökumətlərindən qalma mənəsbəldir.

Xülasə, fəmiliyalarımızda demokratlığa, kəsbkarlığa fəxr edici bir əlamət görünməyir. Hələ İran nüfuzu altında bu -lunduğumuz vaxtlar ürfədən bəziləri "Qarabaği", "Gəncəvi", "Şirvani" kimi mahal fəmiliyalarını qəbul etmişləridir. Sonra, türklük hissi qələbə edir, yaxud bu iran formasına bir çox yerlərimizin adları yonulur. Böylə ki, Köçərlı, Şahtaxtlı, Cuvanlı, Qaracalı, Sarıcalı kimi bir çox fəmiliyalar zühur edir. Lakin, türkün "li" ədatı ilə kifayətlənməyən bir çox cavan-larımız bunun üzərinə bir də rus ədatı "nski" əlavə edirlər. Hər iki ədatın mənası bir yer və makana aid olduğu üçün fəmiliyalarımız da adlarımız kimi ikimərtəbəli və gülcünc bir hala düşürlər. Bunun nəticəsi olaraq Əbrəhəlinski, Şixlinski kimi bir çox ikimərtəbəli, yaxud iki ədatlı fəmiliyalarımız meydana gəlir.

İştə, rus ədatları "ov", "yev", "ski", "nski" fəmiliyalarımızda möhkəmləşdiyi bir zamanda, bunun ziddinə olaraq bəzi ruhanilərin bu bərədə cəsəratı, cidditi cəhdi müşahidə olunur. Böylə ki, bunlar-dan bir neçəsi rus ədatlarını rədd edir, əvəzinə fərsin "zadə" kəlməsini işlətmişləridir. Hüseynzadə, Axundzadə və Əfəndizadə cən-abları bu təşəbbüsatın dəstəbaşılardır.

Getdikcə, mürrüri-zamanla [vaxt keçdikcə] "zadə" ilə qullanılan fəmiliyalarımız artırdı. Lakin bu "zadə" ədatlı fəmiliyalar yeniyet-mələrin təvəllüdnəmlərində yənə "ov", "yev" ədatlarına mübəd-dəl olunaraq [dəyişdirilərək] rus idarələrində köhnə qayda ilə, yalnız müsəlman mətbuatında təzə qayda ilə işlənidir. Ruslar yanında "ov" və müsəlman xeyr-şeyrində "zadə" ilə fəmiləyə daşyırlar və "iki-üzürlüyə" təvəllüdnəmə cəhətinəndən məcbur olmuşdular. Qüsürumu boynuna alıram ki, mənim də fəmiləyən təvəllüdnəmə cəhətinə cə rus idarələrində Ağayev və müsəlman mətbuatında Cahanzadə

qalib getmişdir və mənim kimiləri də əlan [indii] çoxdur. Bu gün təvəllüdnəmə vermək ixtiyarı öz əlimizdə olduğu üçün əminəm ki, daha bundan sonra idarəyi-ruhaniyyələrimiz təvəllüdnəmələrimizdə "ov", "yev" quyruqlu fəmiliyalar yazmasınlar. Bizim kimi köhnələrə gəldikdə, bizim də vəzifəmiz – rus idarələrinə ehti-yacımız qalmadığı cəhətinə fəmiliyalarımızın ancaq müsəlman sər-pisində olmasına riayə[t] edəriz. Lakin bununla məsələ həll olunub qurtarmayır.

Məktəblərin və sair idarələrin milliləşməyi bərasində tədbirlər ittax olunur [tədbirlər görüldü]. Fəmiləyə islahı milliləşmənin ən asan bir tərəfidir ki, burada bir layihə tərtibindən başqa sair bir şey və kuşışa [çalışmağa] ehtiyacı yoxdur. Fəmiləyə islahına gəldikdə, burada bəzi zəvətin [şəxslərin] Cəvanşir kimi müccərrəd və ədatsız fəmiləyə qəbulu, bəzilərin də "li" ədatı ilə və bəzilərin də "zadə" kəlməsilə fəmiləyə daşımqlarını tövsiyə ediriz. Əshabi-xibrənin [mütəxəssislərin] bu bərədə daha sair məlumatı varsa buyursunlar, yazıb xəbər versinlər. Bəlkə fəmiləyə islahatı müntəzəm bir surətdə qəbul oluna.

Tarix bunu bizə sübut edir ki, hər bir millətin islahatı xırda və zəhiri işlərdən başlanmışdır. İştə, Parlaman və Heyət-Vüzərə [Nazirlər Kabineti] əzalarından [üzvlərindən] başlayaraq, axırını şagirdlərimizə qadar həmi fəmiləyimizin gərək islahətəsin, milliləşdirsin. Bunun əncama gətirmək üçün bir layihəyə, bir qanuna ehtiyacımız vardır ki, bu da Ədyan [Dini Etiaq] və Məarif Nəzarətləri tərəfindən təşkil ediləcək bir komisiyondan işdidir.

Fərhəd Ağazadə

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(Royer acentaliyyindən)

Sülh Konfransının güşadı [açılışı]

Şənbə günü Parisdə tarixi Sülh Konfransı açılmışdır. Fransa Raisi-cümhuru [Prezidenti] Puankere öz nitqi əsnasında demişdir ki, Sülh Konfransın ancaq Parisdə davət edilmiş, müharibədə həmidən artıq xəsarətində olan [zarər çəkən] məmləkətimizə millətlərin göstərmiş olduqları hörmətdən ibarətdir.

Puankere İngiltərəni və İngiltərənin muxtariyyəti müstə-məkələrinə həmi millətlərin müqəddaratına dəxli olan müharibədə iştirak etdiklərinə görə təqdir etmişdir. Amerikanın müharibəyə müdaxilə etməsi böyük bir siyasi, əsgəri [hərbi] hədisədən də yüksək olub, millətlər vicdanının hökmiəli və tarix məhkəməsinə mill-ətlər hakəmlərinin [arbitrlərinin] qərarından ibarət idi. Bu böyük müharibədə iştirak edib gələcək sülhün möhkəm və təminatlı olması üçün üsrət [ziyyəət] çəkən millətlərin və adamların adı daimi bir şöhrət altında olacaqdır.

Sülh Konfransının təşkilatı məsələsinə gəldikdə, xəbər verirlər ki, ümumi mənafe üzrə müharibə edən Amerika, İngiltərə, Fransa, İtaliya və Yaponiya nümayəndələri Sülh Konfransının həmi müşavirələrində iştirak edəcəkləridir. Xüsusi mənafe üzərinə müharibə edən və bərbad bir halda olan dövlətlərdən Belçika, Braziliya və qeyrilər Sülh Konfransına onlara dəxli olan məsələlər müzakirə edildiyi zaman iştirak edəcəkləridir. Bitərəf dövlətlər çəğirndiqləri zaman istima ediləcəkləridir [dinlanıləcəkləridir].

(Royer acentaliyyindən)

Berlinə

Berлиндən xəbərə verirlər ki, hökumət Berлиндə qüvvətli bir qarnizon təşkil etməkdədir. Bu qarnizon təzə hərbi ixtiraatlar [ixti-ratlar] ilə təchiz edilmişdir.

Donanmalar

Amerika Donanma Şurası izhar etmişdir ki, müharibə e

**«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 22 yanvar (Çərşənbə günü) tarixi 94-cü nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası**

Bunlar Gürcüstan istiqlalıyyəti yolunda hər növ fədakarlığa hazırlıqlarını bildirmiş və demişlər ki, bunu Ararat Hökuməti bilməlidir ki, Kakabeti ermənilərinin onlarla heç bir əlaqəsi yoxdur. Biz Gürcüstanda doğulduğumuzdan canımızla, ruhumuzla gürcüyüz.

İngilislər dəmiryollarında

Tiflis, Poti, Batum arasında olan tunellərin mühafizəsinə ingilis heyəti kəndi öhdəsinə almışdır. Oraya mühafizədən ötrü hələlik bir tabor sipahi göndərilmişdir. Ondən əlavə, Supsa mövqifində [stan-siyasında] bir bölük hind qoşunları qoyulmuşdur. Mühafizəyə məmür edilən saldatlar üçün general-qubernator qışlalar [kazarmalar] hazırlayıb oraya ərzaq şeyləri də göndərir.

Gürcüstanın ingilislərə cavabı

Tiflis - 18 yanvar. İstanbultən, ingilis komandanlığından gəlmiş olan teleqramı Xariciyyə naziri Gegeçkori elən etdikdən sonra gürcü Parlamən sədri, Parlamənın vəkaləti ilə ingilis heyəti raisinə və Zaqafqaziyədə olan ingilis qoşunları baş komandanı general Forester-Volkəra zeyldəki [sağıldakı] niçə ilə təşəkkürətdə bulunmuşdur:

“Gürcüstan Parlamənı sizin şəxsinizdə əzədlığ sevan ingilis millətini ciddiyyəən təbrik edir. Gürcü milləti həmişə inanır ki, bu əzədlığın məhdi [bəşiyi] olan İngiltərə bizim vətənimizə müqəddir dostumuz sifəti ilə gəlmiş cəxdən bəri müsibət çəkməkdə olan gürcü millətinin milli ordularının vücudə gəlməsinə müavinət [kömək] edəcəkdir. Bu sözüməzə sübutumuz da vardır. Bu gün bizə sizin hökumətiniz tərəfindən gələn məlumat, İngiltərə hökumətinin gürcü istiqlalıyyətinə mail olduğunu və Ümumi Sülh Konfransında bunun təsdiq ediləsinə gələcəyini bildirir. Biz, möhtərəm general, sizdən təvəqqe edirik! Hökumətinizə bildiriniz ki, bu hərəkəti ilə bütün Gürcüstanı ingilislərdən minnatdər eyləmişdir. Hər bir gürcü vətəndaşının qəlbı bilir ki, istiqlalı yolunda etdiyi mübarizədə ingilis kimi müqəddər bir dostu var ki, gürcü millətinin mədəni millətlər cərgəsinə girmək mübarizəsində ona kömək edir.”

Rusiya

* Kursk quberniyasındakı fəvqələdə şura, ictimai qərar qoymuşdur ki, bütün Kursk xətti-hərbində Müttəfiqlər və Könüllü qoşunlara qarşı müharibə açılıs.

* Urazovodən qaçmış olanlar “Yujni kray” qəzetəsinə xəbər verirlər ki, piyan [şarxos] bolşevik saldatın Utkin nam [adlı] bir tacirin evinə od vurmüşlardır. Bu yanğın, sonra başqa yerlərə keçib təm 130 evi məhv eyləmişdir. Kükələrdə yığılmamış meyitlər qalmıqdadır.

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNƏTİNDƏ]

* Maliyyə naziri həzrətlərinin Bələdiyyə İdarəsinə borc pul vermək haqqındakı məruzəsinə istima etdikdən [dinlədikdən] sonra qət edilmişdir [qərar alınmışdır]:

Bələdiyyə İdarəsinə 5 faizlə bir il müddətine 3 milyon rublə pul verilsin.

* Maliyyə naziri həzrətlərinin neft və neft məhsulatına aksiz təyin etmək haqqındakı məruzəsinə işitdikdən sonra qət edilmişdir:

Maliyyə nazirinə tapşırılsın ki, Hökumətin 21 oktyabr 1918-ci sənə qanununun təcili surətdə qövldən feilə [sözədən işə] gətirilməsinə çalışıns. Neftə və neft məhsullarına aksiz təyini barəsində lazımi binəgüzarlıqda bulunsun [əhdəlatın atıns].

* Maliyyə naziri həzrətlərinin neftə taksa təyin etmək barəsindəki məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Hökumətin 9 oktyabrda qətnaməsinə əlavə olaraq, neftin putuna 5 rublə, cəvhərin putuna 7 rublə taksa təyin edilsin. Neftə 3 rublə, cəvhərə 5 rublə aksiz, benzin və başqa yüngül yağlara 7 rublə aksiz təyin edilsin.

* Hərbiyyə naziri həzrətləri[nin] külfətin yeganə müinini [köməkçisini; baxıçısını] və xalq məktəbləri müəllimlərinə əsgəriyyə alma[mə] barəsindəki məruzəsinə istima etdikdən sonra qət edilmişdir:

Külfətin yeganə müini və xalq müəllimlərinə əsgəriyyə almamaq barəsindəki məruza təsvib [təsdiiq] edilsin.

* Hərbiyyə naziri həzrətlərinin topçu üsuli-taliminin tərəcəməsi haqqındakı məruzəsi istima və təsdiq edilmişdir.

* Hərbiyyə naziri həzrətlərinin məruzəsinə görə Azərbaycan qolordusu ərkani-hərbinin [qərəqahının] ləğv edilməsi qərarlaşdırılmışdır.

* Daxiliyyə naziri həzrətlərinin Zəngəzur qəzasındakı səfərbərliyi təcil etmək [təxira salmaq] barəsindəki məruzəsinə istima etdikdən sonra qət edilmişdir:

Fövqələdə vaxtdən dolayı Zəngəzur qəzasındakı səfərbərliyi müvəqqəti olaraq təcil etmək [təxirə salmaq].

18 yanvar 1919 sənə

* Post və Teleqraf naziri həzrətlərinin beynəlbilad [şəhərlərərası] telefondən istifadə etmək barəsindəki məruzəsi nəticəsində qət edilmişdir:

Nazir və nazir müavinləri beynəlbilad telefon xəttindən məccani [pulsuz] olaraq istifadə edəcəklər.

BAKİ XƏBƏRLƏRİ**Bələdiyyə İdarəsinin qətnaməsi**

Şəhərdə hökməfarma olan [hökm sürən] müsrü [yoluxucu] xəstəliklə barəsində Bələdiyyə raisinin məruzəsinə dinlədikdən sonra bir icraeyiyyə komisiyonu intixab edilmişdir [seçilmişdir] ki, komitanin bütün qətnamələrinin qövldən feilə [sözədən işə] gətirilməsinə çalışıns. İşbu komisiyona Bələdiyyə İdarəsi tərəfindən idarə üzvü doktor [Mustafa Ağə] Şərifov intixab edilmişdir. Doktor Şərifov bütün komisiyona aid işləri idarə etməklə 600 yataqlıq bir xəstəxana açılmasına lazımi binəgüzarlıqda [təşəbbüsdə] bulunacaq. Bütün iş Bələdiyyə raisinə həvalə ediləcəkdir.

* Bələdiyyə İdarəsi üzvü doktor [Mustafa Ağə] Şərifov, Bələdiyyə İdarəsinin şəhər dərmanxanalarında saat 2-dən 8-ə qədər xidmətçilər təyin etmək barəsində məruza oxuyur. Məruzədə denilir ki, işbu məsələni qövldən feilə [sözədən işə] gətirmək mümkün deyildir. Zira şəhərdə müsrü xəstəliklərdən naşi [yoluxucu xəstəliklər səbəbindən] bütün həkimlər məşğuldurlar. Bir də şəhər dərmanxanaları xidmətçiləri Bələdiyyə İdarəsinə müraciətən rica etmişlər ki, yeni xidmətçilər qəbul edilsin. Bunun əvəzində onlar növbə ilə çalışacaq. Bunun əvəzində 30 faiz deyil, məvaciblərinin yarısını alacaqlar.

Bələdiyyə İdarəsi məruzədən sonra qət etmişlər ki, əsas etibarlı ilə işbu məsələ qəbul ediləmməz. Fəqət, əhvali-fövqələdədən naşi [fövqələdə vəziyyətdə görə] qət edilmişdir ki, şəhərin 8 dərmanxanalarına birər xidmətçi qəbul edilsin. Bunların cümləsinə aylıq olaraq 6 min 400 rublə təyin edilsin. Bunlar günortadan sonra çalış-

caqlar. Bu şərtlə ki, nə vaxt işsiz xidmətçilər olarsa, onlar dəyişiləcəklər.

* Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] Maliyyə Nəzarəti ilə etilafə [razılığa] gəlmişdir ki, ümumi təməşax-analar üçün xüsusi biletlər hazırlansın. Biletlər xüsusi kontrol [müfəttiş] təhti-nəzarətinədə [nəzarəti altında] hazırlanacaqdır.

* İkinci uçaştok ev komitəsi hamı ev komitələrinə təklif edir ki, tif azarına mübtəla olan xəstələri uçaştok komitəsinə xəbər versinlər. (Adres: Bolşoy Krepostnoy, nömrə 47, telefon 10-37.) Burada hər gün səhər saat 9-dən axşam saat 6-ya qədər növbəti həkim vardır. Həkim azarlılara pulsuz baxır. Biçiz [yoxsul] azarlılara dərmanlar müftə verilir.

ƏRZAQ İŞLƏRİ

“Müsavət” firqəsinin fəhlə şöbəsi, Ərzaq Nəzarətinin mədən və zavod şöbəsinə böylə bir məktub yazmışdır:

Mədən dairələrində Ərzaq Nəzarətinin anbarlarından buraxılan birinci zəruri şeylərin fəhlələrə paylanmasında fəhlələr nə qədər müşkülətə düşər olduqlarını dəfələrlə sizə xəbər verdiklərinə görə, “Müsavət” firqəsinin fəhlə şöbəsi haqiqəti aşkar etməkdən ötrü işbu suallara cavab verilməsini sizdən xahiş edir:

1) Hansı rayonlarda ərzaq anbarları vardır və kimlər tərəfindən idarə olunur?

2) Ərzaq şeyləri fəhlələr arasında nə qayda ilə təqsim edilir [bölünür]?

3) Mallar nə qiymətlə satılır? Öz qiymətinə və ya xidmətçilər nəfinə [xeyrinə] müəyyən mənfəət ilə?

4) Nə səbəbə düyü yuxarı qiymətə satılır?

* Dərbənd Ərzaq idarəsinin sədri Soljenko, Ərzaq Nəzarətinə müraciət edib Dərbənd əhalisi üçün Dərbənd şəhərinə ərzaq şeyləri aparmaqdan ötrü bir vaqon verilməsini xahiş etmişdir. Ərzaq Nəzarəti, Dəmiryol Nəzarətinə məktub yazıb Dərbənd əhalisi ehtiyacatı üçün Ərzaq Nəzarəti tərəfindən buraxılan malların Dərbəndə aparılmasından ötrü məzkur [adı çəkilən] Soljenkoya bir vaqon verilməsini xahiş etmişdir.

FƏHLƏ KONFRANSI

Yanvarın 19-da Çurayevin sədarəti [sədrliyi] altında fəhlə konfransı vəqə olmuşdur. 336 nəfər mandatı olan nümayəndə iştirak etmişdir. Konfrans sədri Tiflis fəhlələrinin Bakı fəhlələrini təbrik etdiyini teleqrafı oxuyur, sonra Krasnovodskdən fəhlələrin göndərmiş olduqları məktub oxunur. Krasnovodsk fəhlələri hər gün düşər olduqları fəlakəti və həbs olunmaqlarını yazıb, Bakı fəhlələrindən müavinət [yardım] diləyirlər. Konfrans qarər qoyur ki, müştərək müqavilə [kollektiv müqavilə] komisiyonunun məruzəsindən sonra Krasnovodsk fəhlələrinin məktubu növbəyi-müzakirətə [müzakirə növbəsinə] keçirilsin.

Sonra, Roxelin müştərək müqavilə komisiyonu tərəfindən məruzədə bulunub deyir ki, saziş komisiyonu[nun] birinci iclasında ancaq böyük neft mədənləri nümayəndələri ilə fəhlə nümayəndələri gəlmişdilər. Bu iclasa nə bəhriyyə [donanma] naqliyyatı, nə “Zafətəmə” və nə də Azərbaycan Hökuməti nümayəndəsi gəlməmişdilər. Buna görə fəhlə nümayəndələri izhar etmişlər ki, heç bir xüsusi müzakirət olmaz. Gələn iclasda hamı gəlməlidir. Neft mədənciləri neft işlərinin qəyat ağır bir halda olduğunu fəna bir surətdə təsvir etmiş, ixracat yoxluğunu və borca batdıqlarını qeydlə demişlər ki, neft işlərinin indiki halında Kasbkarlar İttifaqı [Həmkarlar İttifaqı] komissiyasının təyin etdiyü məvaciblər barəsində heç danışmağa də dəyməz. Çünki bu qərara görə, neftin putuna 4 manat fəhlə muzzdu düşür. Halbuki mədəncilər neftin putunu 2 manata, hətta manat yarımına satmağa yalvararaq razıdırlar.

Fəhlə nümayəndələri mədəncilərin bu sözlərinin qişman doğru olduğunu təsdiqlə bərabər, şimdiki ingilis komandanlığının neft almaq istədiyini və böylə olarsa nefti böyük mənfəətlə satacaqlarını bəyan-lə hər iki tərəfin güzəştə gətməsini lazım görürək, məsələni qəti surətdə qoymuş və bildirmişlər ki, neft mədəncilərinin bəyanatına görə onlar[ın] fəhləyə təyin etdikləri maaş həddi-əqəll [minimum] 15 və əksər [maksimum] 25 manat qətdir. Ona görə bu barədə heç danışmağa lazım gəlməz.

Mədəncilərin məsələni tazadən müzakirə etmək üçün üç gün möhlət istəmişlərdir. Fəhlələr yanvarın 15-inədəki möhlət verib məsələnin təxira düşməməsinə tələb etmişlərdir.

İkinci iclasda (15 yanvar) məlum olmuşdur ki, mədəncilərin fəvqələdə iclası qəti bir qərara gəlməmiş və bu məsələnin həlli üçün Hökumətə müraciət etməyi təhti-qərara almışdır. Fəhlələr bəyan etmişlər ki, əgər həddi-əqəll olmağ üzrə 15 manatı da mədəncilər qəbul etməyirlər, o halda tətildən başqa çəkar qalmayacaq və 1905-inci ilə düyü bulmuş olan təcavüzülər kimi hərəkətlərinin qabağını almaq mümkün olmayacaqdır.

Üçüncü iclas yanvarın 18-ində polkovnik Braun[un] iştirakı ilə vəqə olmuşdur. Braun bəhriyyə naqliyyatı fəhlələri ilə sazişə girmək ümidini izharla demişdir ki, kooperatif açılması və fəhlələr halının təmin edilməsi üçün böyük məbləğ təxis edilmişdir [ayrılmışdır]. Buna cavab olaraq fəhlə nümayəndələri demişlər ki, müzakirət davam edə bilər. Lakin şərait [şərtlər] burada bir yerdə imza edilə-tilidir.

Roxelin məruzəsinə bitirdikdən sonra verilən suallara cavab olaraq demişdir ki, məvaciblərin artırılması müvəqqəət olmayıb həmişə-likdir. Bu artırılan miqdardan nə vaxt qaldırılacağı tərəfeyn [iki tərəf] arasında aşkar edilməmişdir. 1914-1915-inci illərdə külfəti fəhlələr 25% idi. Lakin subay olan fəhlələr (İran fəhlələri) indi olmadığından, hal-hazırda atraf kəndliləri işləyirlər. Odur ki, indi təqribən fəhlələrin 90%-i külfətdədir [külfət sahibi, ailə sahibidirlər].

Roxelin məruzəsinə əlavə olaraq deyir ki, fəhlələrin subay və külfətliyə ayrılmaları, əsassı xələdlər edib [pozur]. Bunun üçün də Bakı fəhlələri uzun müddət mübarizədə bulunmuşlardır. Məvaciblərə əlavə olunan məbləğin nə vaxta qədər olması məsələsi hələ həll edilməmişdir. Buna görə də konfransın bu barədə təsdiqi lazımdır. Komitə lazımi bilir ki, fəhlələr məhəllində [yerində] müzakirət işlə-rindən əşina olsunlar. Ancaq bundan sonra məsuliyyəti qərar qəbul etmək olar. O müddətə qədər də komissiya neftin qiymətinin artırılacağıni və qeyri məsələləri aşkar edər.

Məsəi [Əmək] nazirinin ərzaq işlərinin yüngülləşdirilməsi haqqındakı bəyanatına gəldikdə, əlbəttə bir şeyə nail olmaq olar. Sonra maryaqlar [dəniçilər] və dəmiryol fəhlələri nümayəndələri birər məvacib rəqəmləri təqdim etmişlərdir. Frolov 8 oktyabr qanunu məsələsindən mübahisə [bəhs] edib deyir ki, sentyabr hadisələri vaxtlı-vaxtında işə başlamağa imkan verməmişdir. Buna görə konfrans komissiya tərəfindən hazırlanan bu əşəğdəki qətnaməni qəbul etməlidir:

1) Sentyabr hadisələri zamanında Bakıdan gedib dekabrın 8-inə qədər işə qayıtmayan əmələ və xidmətçilər və oktyabrın 8-indən Azərbaycan Hökumətinin qərarı ilə qəbul edilməyib işdən kənar edilənlər öz xidmətlərinə qəbul olunmalıdırlar.

Qeyd 1. İndiyə qədər hesab almayan əmələ və xidmətçilərə fir-malar dekabrın 8-inə qədər işləmədikləri günlərin hesabını bütün verməlidirlər.

Qeyd 2. Oktyabrın 8-ində verilən qanuna görə, hesab alıb başqa firmalara daxil olanlar dekabrın 8-indən artıq olmamaq şərtlə boş olduqları günlərin hesabını almalıdırlar.

Qeyd 3. Firmada iş olmadığına görə xidmətə qəbul edilməyən əmələlər və firmadan hesab alanlar firma tərəfindən xidmətdən kənar edilməmiş hesab olmalıdırlar.

Qeyd 4. Dekabrın 8-inə qədər işə qayıtmayan əmələlər, kənar edilməmiş hesab olub, dekabrın 8-inə qədər hesab almalıdır.

Qeyd 5. Mart hadisəsindən [hadisələrdən] gedən fəhlələr get-dikləri gündən kənar hesab edilməlidirlər. İyunun 1-ində qayıdanlar işə xidmətə qəbul edilib İyunun 1-inə qədər hesab almalıdırlar.

2) Bu maddələrdə göstərilən hamı əmələ və xidmətçilər kənar edildikləri zaman, müştərək müqavilə qərarınca hesab almalıdırlar. Sonra Roxelin fəhlələrin subay və külfətliyə təqsim edilməsindən bəhslə deyir ki, zavod komitələri məhəllində [ye-rində] bu barədə məlumat cəm edə bilərlər. Bu məsələ səsə qoyulur; biri məsələnin məhəllində və digəri burada həll edilmişdir. Əksəriyyətlə birinci təklif qəbul olunur. Bu məsələ çəhrəşənbə [çər-şənbə] günü şəhər saat 10-da konfrans iclasında həll edilmişdir.

Roxelin komissiyaya iki misalın davət olunması təklifində bulunur. İbrahim Əbilov ilə Qarayev komissiyaya intixab olunurlar [seçilirlər]. İclas axşam saat 9-da qapanır. Gələn iclas çəhrəşənbə günü səhər saat 10-a təyin edilir.

AZƏRBAYCANDA**Qarabulağ əhalisinin ricası**

Qarabulaqdan (Qaryaqından) Parlamən sədri naminə bu məz-munda bir teleqraf göndərilmişdir:

“Dünən, yanvarın 16-sında Gəncə valisi bütün idarələri Qaryaqından Cəbrayılə köçürmək istəyirdi. Bu mahal mərkəzləri Qaryaqına köçməmişdən, yəni 1905-inci ildə qubernator Qaryaqın əhalisinə vadar eyləmişdi ki, qarak məmurlar və qarak idarələr üçün münasib manzillər inşa edilsin. Bundan əlavə, xazinə [tarafdən] Qaryaqında bəhsxana və mahal idarəsi inşa edilmişdir ki, təbii buna da külli məbləğ sarf edilmişdir. Bütün idarələrin Cəbrayılə köçürülməsi ilə imarətlər boş qalacaq, bu işə əhalinin pərişan-lığına səbəb olacaqdır.

Qaryaqın kəndi sərhədin 20-25 verstliyindədir. Bunların qarşısın-də İrənən an dəşəstəli quldurları olurlar ki, onlar da Şahsevən-Xocabəyli, Hacı Xocalı, Kanaklı qəbilələrindəndir. Bunların hücumunu ancaq Qaryaqında olan idarələr saxlaya bilər.

Cəbrayıl qəsəbəsi ilə bu yerlərin yüz verstliyindədir. Oradan əcalə ilə camaatı qaldırılma bəhsindən xilas etmək imkan xaricindədir. Şuşa şəhərindən sonra Qaryaqın kəndi yalnız mahalda deyil, bütün İrənən sərhəd boyunda birinci mədəni mərkəzdir.

Yuxarıda yazılan mətləblər və camaatın mənafeyi-ümumiyəsinə görə rica edirik ki, markazın Qaryaqından Cəbrayılə köçürülməsi barəsində olan Gəncə qubernatorunun əmrini ləğv edəsiniz. Təvəqqe edirik, əcalatən [təcili] əmr verəsiniz! Zira Gəncə valisi yan-varın 22-sinə-dək möhlət vermişdir.

İki uçaştok nümayəndələri Axundzadə, Nəcəf bəy Hacıyev və Tağıyev”

Şuşada məişət

(Xüsusi müxbirimizdən)

Yanvarın 19-da Şuşadan gəlmiş olan bir nəfərin rəvayətinə görə, Yevlax-Şuşa şose yolu tamamilə xatırasızdır. Yevlaxdan Şuşayadək fayton 0000 manat pul alır. Şuşada həyat tamamilə sakitdir. Əhəli puldan ötrü böyük müşkülət çəkir. Bakı və Zaqafqaziya bonları ümumi pulu kimi işləyir və camaat kamalı-meyl və həvəslə alır. Şuşa-da qar yağırsa da, fəqət havası Bakıdan istidir. Hər gün Şuşada 10-dan 12-yədək ölənlər olur. 7 min nəfər erməni fərarilərindən [qaçqınlarından] ancaq 3 mini salamət qalmışdır. Bazarda camaat ev əşyalarını satır, fəqət pul olmadığından xaharı [almağ istəyə] az olur. Arpa çörəyini[ni] girvankəsi 1 manat 40 qəpik, buğda 2 manat, ət 3 manat yarım, mal əti 2 manat yarım, çay və qənd Bakı qiymət-inədir. Yağ 22 manat, cəvhərin [kerosinin] girvankəsi 2 manat 20 qəpik, əvvəl 5 manat, hətta bundan neçə vaxt əvvəl 10 manat idi. Poçta-teleqraf müxabirəsi [rabitəsi] olmadığından pul qıtlığı müşahidə edilir. Çəhrə Şuşada və gərək atrafda olsun, ermənilərlə müsəlmanların arası düzəldir.

Andranikin əmri

Vərəndə, Dizaq, Xaçın və Cəvansir baş komandanlarına, ümum komissarlara və erməni əhalisinə:

“Bu əmrnamə sizə vüsul olan [çatan] kimi tatarlar və türklər müqabilinə dava hərəkətini bilatəxir [dərhal] yatırınsız. Müttəfiqlər bizdən tələb edirlər bilatəxir dava hərəkətini yatıraç. Müttəfiqlər nü-mayəndələri ingilis və fransız qaplanları manim yanına gələrək bəyan etmişlər, bundan böylə Qafqaziyədə müharibəyə məhəl [yer, imkan] verməmək təhti-qərara alınmışdır. Türk qoşunları bilatəxir getməlidirlər. Bakı və Batum ingilislər əlindədir. İngilislər Tiflisa hərəkət edirlər ki, ümum məsələləri Sülh Konfransında həll edil-məlidirlər. Müttəfiqlər nümayəndələrinin mana verdikləri bir məktubda bəhs komandan ingilis generalı Tomson namı xəbərdar edir ki, bun-dan sonra hər dürlü düşmənanə hərəkət erməni məsələsinin həllinə zərər yetirir.”

İmza etdi:

general-mayor Andranik

Suratının mətni ilə düz

olduğunu təsdiq edirik

(İmzalar: Şuşa yeparxiyyə naçalnikli yepiskop Vağən)

Şuşa bələdiyyə raisi Gerasim Malik-Sahnazaryan

Əmrnamə noyabrın 19-da göndərilmişdir.

Muğan barəsində

Xəbər verildiyinə görə, Muğan müqəddəratı, xüsusən onun şimal cəhəti Müttəfiqlər komandanlığını çox düşündürür. Komandanlıq Muğan əhvalının haqiqəti bilmək istəyirlər. Ona görə də bu gün-lərdə ingilis komandanlığı tərəfindən oraya bir heyət göndəriləcəkdir. Bu heyət Muğan əhvalına lazımcına bələd olduqdan sonra, rus kəndçilərinin oraya övdət etmək [qayıtmaq] məsələsini həll edəcəkdirlər.

GÜRCÜSTANDA**Gürcüstan Parlamənında**

Gürcüstan Parlamənının yanvarın 17-də vəqə olan iclasında Xariciyyə naziri Gegeçkori İstanbul tariqi [yolu] ilə Londondən alın-mış teleqrafı oxumuşdur:

“Sülh Konfransında gürcü heyəti-mürəxxəsəsinə [nümayəndə heyətinə] yer verilməsi haqqında Gürcüstan Xariciyyə nazirinin tele-qrafına cavab olaraq İstanbul tariqi ilə məzkur [adı çəkilən] heyətin əzimatı [yola düşməsi] təmin ediləcəkdir. İngiltərə hökuməti arzu edir aşkar olsun ki, Gürcüstan nümayəndələri Fransa hökumətinə təqdim ediləcəkləridir. Heyəti-mürəxxəsəyə yer verilməsi haqqında bir söz demək olmaz. Çünki təzə təşkil edilən hökumətlərdən kimin Sülh Konfransına buraxılması Sülh Konfransının qərarından aslıdır. İngiltərə hökuməti təzə Gürcüstan Cümhuriyyəti təşkil edilməsinə həsn-təvaccöh göstərib Gürcüstan nümayəndələrinin Sülh Konfransında iştirak etmələrini ciddi surətdə müdafiə etməklə bərabər, məzkur nümayəndələrin sözlərinə qulaq asılması istidasın-da [xahişində] bulunmağa daxi hazırdır.” (Ümumi alqış)

Bu teleqraf oxunduqdan sonra Parlamən sədri Parlamən namindən İngiltərə heyətinə bəyani-təşəkkür edilməsi təklifində bulunur. Bu təklif qəbul olunur. Sonra Xalq Səhiyyə Komissiyası namindən Apakeliya dövlət darülfünunu [universiteti] nazində 6 şöbədən ibarət Səhiyyə İnstitutu açılması qanun layihəsinə oxuyur. Layihə, smetasi ilə bərabər qəbul olunur.

Bundan sonra Nikidze Torpaq Komissiyası namindən hökumət torpaqlarının camaatı ixtiyarına verilməsi layihəsinə oxuyur. İşbu layi-hənin ümdə maddələri budur:

Mühacirlər köçürməkdən və koloniyə salmaqdan ötrü Ziraət [Kənd Təsərrüfatı] naziri ixtiyarında olan yerlərdən başqa qalan hökumət yerləri camaata verilir. Bu yerlər də ancaq tək bir dolanacaqı yerə münhəsir [bağlı] olan torpağı az kəndlilərə veril-əcəkdir. Otlaq yerləri kəndlərə ümumi mal olmaq üzrə verilir. Əkin yerləri kəndlilərin mali-məxsusu [xüsusi malı] olacaqdır. Böylə yer-lərin miqdarı yerlər zəbt edildiyi zamanda miqdardan artıq olma-malıdır. Mali-məxsus olmaq üzrə verilən yerlər əvəzində müəyyən qiymət alınacaqdır. Bu pulda da yerləri qurutmğa və suvarmağ üçün və torpaq qanunu tətbiq etməklə əlaqədar olan məxariclərə [xərc-lərə], həmçinin torpaq banklarının borcunu ədə etməyə [ödəməyə] və torpaq fondu təşkilinə sarf ediləcəkdir. Yerlərin qiymətini də Ziraət naziri, uyezd zəmtəvləri [qəzalardakı yerli özüni-idarə qurumları] ilə bərabər təyin edir. Şəhər yaxınlığındakı olan yerlər həmçinin məzannəyə görə satılacaqdır.

Sonra məruzaçı deyir ki, gələcəkdə iqtisadi qüvvələrin artması bunu isbat etdi ki, yerlərin mali-məxsus olması əsasını qəbul etmək lazımdır. Hazırdağı şərait mövcibincə [şərtlərə əsasən] torpaqdan mənfəətbərdər olmaq üçün başqa formalar kənd fəhləhət [kənd təsərrüfatı] işləri tərəqqisini münəmətiə [mənəyə] düşər edir. Bu təsəvvürə görə komissiya, yerlərin xüsusi mal olması əsasını təsvib [təsdiiq] etmişdir. Fəqət bir para yerlər, o cümlədən məhsulətli mülk-lər, meşələr, otlaqlar və torpaq fondu hökumətin mali-məxsusu olur. Yerlərin qiyməti alınması da müsbat surətdə həll edilmişdir.

İANƏ

İdarəməzə xəstə türk əsgərləri nəfinə [xeyrinə] ianə vüsul olmuşdur [çatmışdır]:

Üzeyir bəy Hacıbəylidən 50 manat;
Abidin Mirqasımzadədən 50 manat;
Əlihasən Cabbarzadədən 200 manat;
Seyidali Əzimzadə vasitəsilə 7 nəfər türk dərzilərdən cəm olmuş 516 manat;
Mehmanovdan 50 manat;
Cəmi 866 manat.
Səbiqədəki 250 manat;
Yekun 1116 manat.

1116 manat canab Ağaməhəmməd İbrahimzadəyə idarəməzə tərəfindən təhvil verilmişdir.

Kovitskinin mənzilində cəm olan məzkur [adı çəkilən] Kovitskidən təbib Gindesin həvaləsinə 177 manat.

Doktor**Samuil İzrailoviç Kopeliovıç**

Daxili və əsəbi məruzə mübt



Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsi

1. Ümumi müddəalar

1.1. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (bundan sonra - Akademiya) Azərbaycan Respublikasında elmin inkişafının təmin edilməsində və elm sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak edən dövlət ali elmi təşkilatıdır.

1.2. Akademiya qeyri-kommersiya hüquqi şəxsidir.

1.3. Akademiya öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri, "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu, Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarını, bu Nizamnaməni, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin digər fərmanlarını, həmçinin sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, digər normativ hüquqi aktları rəhbər tutur.

1.4. Akademiya öz vəzifələrini yerinə yetirən və hüquqlarını həyata keçirərək dövlət orqanları (qurumları), yerli özünüidarəetmə orqanları, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatları ilə, digər hüquqi və fiziki şəxslərlə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyət göstərir.

1.5. Akademiya elmi fəaliyyətini strukturuna daxil olan elmi müəssisə və təşkilatlar(bundan sonra - elmi müəssisə), habelə elmi bölmələri və vasitəsilə həyata keçirir.

1.6. Akademiyanın müstəqil balans, istifadəsində olan dövlət əmlakı, xəzinə və bank hesabları, üzərində Azərbaycan Respublikası Dövlət Gərbinə təsviri və öz adı həkk olunmuş möhürü, loqotipi (emblem), bayrağı, müvafiq ştampları və blazonları vardır.

1.7. Akademiya dövlət büdcəsinin vəsaiti, büdcədən kənar vəsait, kreditlər, qrantlar, ianələr, habelə "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, innovasiya, sahibkarlıq və digər fəaliyyət sahələrində daxilolmaları hesabına maliyyələşir.

1.8. Qanuna uyğun olaraq, Akademiyanın əqdərbağlamaq, öz adından əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə etmək və həyata keçirmək hüququ, həmçinin vəzifələri vardır. Akademiya məhkəmədə iddiaçı və ya cavabdeh qismində çıxış edə bilər.

1.9. Akademiyanın rəsmi adı aşağıdakı kimidir:

1.9.1. tam halda - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, qısaltılmış halda - AMEA;

1.9.2. ingilis dilində tam halda - Azerbaijan National Academy of Sciences, ingilis dilində qısaltılmış halda - ANAS.

1.10. Akademiya Bakı şəhərində yerləşir.

2. Akademiyanın fəaliyyətinin məqsədi və istiqamətləri

2.1. Təbiət, cəmiyyət və insan haqqında yeni biliklər əldə etməkə, Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial, mədəni və innovativ inkişafına xidmət göstərmək Akademiyanın fəaliyyətinin əsas məqsədidir.

2.2. Akademiyanın fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardır:

2.2.1. elm sahəsində dövlət siyasətinin formalaşdırılmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

2.2.2. Akademiyanın haqqı, müxbir, xarici və fəxri üzvlərinin seçkiləri təşkil etmək və keçirmək;

2.2.3. həyata keçirdiyi elmi tədqiqatların Azərbaycan Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair milli prioritetlərə və inkişaf strategiyasına uyğun təşkilini və inkişafını təmin etmək;

2.2.4. elmi potensialın formalaşdırılması və qorunması mühitini təmin etmək;

2.2.5. elmi innovasiyanı və elmin inkişafını təşviq edən mexanizmlərin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

2.2.6. strukturuna daxil olan elmi müəssisələrdə elmi-metodik və elmi təşkilatı işlər həyata keçirmək.

3. Akademiyanın vəzifələri

3.1. Bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, Akademiyanın vəzifələri aşağıdakılardır:

3.1.1. elm sahəsində normativ hüquqi aktların, dövlət proqramlarını, stratejiyalarını, milli fəaliyyət planlarını, konsepsiyalarını hazırlanmasında, bu sahənin prioritet inkişaf istiqamətlərinin və inkişaf strategiyasının müəyyənləşdirilməsində iştirak etmək;

3.1.2. elmi tədqiqatlar aparılmasını təşkil və təmin etmək, elmi tədqiqatların elm sahəsində dövlət siyasətinin əsas prioritetlərinə uyğun təşkilinə dəstək vermək;

3.1.3. ekspertizalar, o cümlədən elmi ekspertizalar təşkil etmək və keçirmək;

3.1.4. elm sahəsində islahatlar aparılmasında, elmi infrastrukturun təkmilləşdirilməsində və elmin maddi-texniki bazasının müasirləşdirilməsində iştirak etmək;

3.1.5. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələri ilə tənzimlənən və Akademiyanın səlahiyyətinə aid olan məsələlər üzrə Azərbaycan Respublikasının götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsini təmin etmək;

3.1.6. Azərbaycan dilinin qorunmasında, azərbaycançılıq və milli dövlətçilik ideologiyasının elmi əsaslarının işlənilib hazırlanmasında iştirak etmək, bu istiqamətdə ardıcıl və sistemli tədqiqatlar aparmaq;

3.1.7. Azərbaycan ədəbi-ictimai fikrinin, mədəniyyətinin, tarixi-mədəni irsinin, adət-ənənələrinin, milli-mənəvi dəyərlərinin qorunmasında və inkişaf etdirilməsində dair elmi tədqiqatlar həyata keçirmək;

3.1.8. görkəmli elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin elmi irsini, şəxsi arxivlərini, əlyazmalarını, tarixi əhəmiyyət kəsb edən digər materialları qoruyub saxlamaq və istifadə üçün təqdim etmək, elmi məktəbləri inkişaf etdirmək;

3.1.9. apardığı elmi tədqiqat işlərini elmin prioritet inkişaf sahələrinə və istiqamətlərinə uyğunlaşdırmaq;

3.1.10. sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdiyi gəlirləri Akademiyanın inkişafına və əməkdaşlarının sosial müdafiəsinə yönəltmək;

3.1.11. elmi innovasiyanı təşviq etmək;

3.1.12. elmi müəssisə və təşkilatlarla, ali təh-

sil müəssisələri ilə, təsis sənədlərində elmi fəaliyyət nəzərdə tutulan ictimai birliklər və digər hüquqi şəxslərlə əməkdaşlıq etmək, səhərlərəsi elmi tədqiqat işlərini inkişaf etdirmək;

3.1.13. kargüzarlığı və vətəndaşların qəbulunu müvafiq normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun təşkil etmək, əməkdaşlarının əlavə təhsili və peşəkarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlər görmək;

3.1.14. öz fəaliyyəti haqqında əhalinin məlumatlandırılması, internet saytının yaradılmasını, malik olduğu və siyahısı "Informasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş açıqlanmalı olan ictimai informasiyanın həmin saytda yerləşdirilməsini və bu informasiyanın daim yenilənməsini təmin etmək;

3.1.15. dövlət və kommersiya sirlirini, habelə məxfilik rejiminin qorunması üçün tədbirlər görmək;

3.1.16. Akademiyanın fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan müraciətlərə "Vətəndaşların müraciətləri haqqında", "İnzibati icraat haqqında" və "Informasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq baxmaq və qanunla müəyyən edilmiş qaydada tədbirlər görmək;

3.1.17. Akademiyaayay ayrılan büdcə vəsaitindən, kredit, qrant və digər maliyyə vəsaitindən təminatı üzrə səmərəli istifadəni təmin etmək;

3.1.18. Akademiyanın informasiya təminatını təşkil və onun təhlükəsizliyini təmin etmək;

3.1.19. Akademiyanın strukturunu və fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün tədbirlər görmək;

3.1.20. qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni nəzərə almaqla, elmi-texniki nailiyyətlərinin tətbiqini təmin etmək;

3.1.21. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktları ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

4. Akademiyanın hüquqları

4.1. Öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün Akademiyanın aşağıdakı hüquqları vardır:

4.1.1. elm sahəsində normativ hüquqi akt layihəsinin qəbul olunması, aktda dəyişiklik edilməsi, aktın şərh edilməsi, qüvvəsinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi haqqında aidiyyəti üzrə təkliflər vermək;

4.1.2. dövlət orqanlarına (qurumlarına), yerli özünüidarəetmə orqanlarına, hüquqi və fiziki şəxslərə zəruri məlumatlar (sənədlər) barədə sorğu vermək və onlardan belə məlumatları (sənədləri) almaq;

4.1.3. fəaliyyətinin təşkilii ilə əlaqədar icrası məcburi olan daxil sərəncam və əmrlər vermək, onların icrasına nəzarət etmək;

4.1.4. strukturuna daxil olan qurumlarda Akademiyanın Rəyasət Heyətinin (bundan sonra - Rəyasət Heyət) qərarlarının və Akademiyası prezidentinin əmr və sərəncamlarının icrasını, kargüzarlıq işinin təşkilini, müraciətlərə baxılma, həmçinin əməl və icra intizamına riayət olunması vəziyyətini yoxlamaq və tədbirlər görmək;

4.1.5. elmin inkişafı ilə bağlı qərarların qəbul edilməsində iştirak etmək;

4.1.6. beynəlxalq təcrübənin tətbiqi imkanlarını araşdırılması məqsədilə beynəlxalq təşkilatlarla, xarici dövlətlərin aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə əməkdaşlıq etmək, xarici dövlətlərin müvafiq təcrübəsini öyrənmək;

4.1.7. elmi mübadilə proqramlarında, müsabiqələrdə və grant layihələrində iştirak etmək;

4.1.8. beynəlxalq təşkilatlarla, digər ölkələrin akademiyalarını, elmi cəmiyyətlərə və assosiasiyalara üzv seçilmək;

4.1.9. dünyanın tanınmış alimləri ilə birgə elmi tədqiqatlar aparmaq, elmi ekspedisiyalarda, elmi tədbirlərdə iştirak etmək, elmi maruzələrlə çıxış etmək və ya tövsiyələr vermək üçün onları Azərbaycan Respublikasına dəvət etmək;

4.1.10. Azərbaycan alimlərinin beynəlxalq elmi qurumların mükafatlarını almaq, beynəlxalq qrant layihələrində müsbətiqələrdə iştirak üçün təqdim etmək;

4.1.11. xarici ölkələrin müvafiq qurumları ilə təcrübə mübadiləsi etmək;

4.1.12. beynəlxalq elmi laboratoriyalar təsis etmək, onların fəaliyyətini təşkil etmək;

4.1.13. müstəqil ekspertləri və mütəxəssisləri öz fəaliyyətinə cəlb etmək;

4.1.14. strukturuna daxil olan elmi müəssisələrinin fəaliyyətini tənzimləmək və inkişafına dəstək vermək;

4.1.15. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin başqa qayda müəyyən etdiyi hallar istisna olmaqla, strukturuna daxil olan qurumların yenidən təşkil və ləğvi barədə qərarlar qəbul etmək;

4.1.16. elmi innovasiya fəaliyyəti və fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq;

4.1.17. əməkdaşlarının əmək və sosial-məişət şəraitinin, maddi təminatının yaxşılaşdırılması və sağlamlığının qorunması üçün tədbirlər görmək;

4.1.18. Akademiyanın ehtiyacına üçün əsaslı tikinti aparılması, tikinti obyektlərinin yenidən qurulması və təmiri ilə bağlı işlər görmək;

4.1.19. fəaliyyət istiqamətlərinə aid məsələlərə bağlı araşdırmalar aparmaq, problem şuraları, komitələr, komissiyalar yaratmaq və onların fəaliyyətini təşkil etmək;

4.1.20. Akademiyanın inkişafı fondunu yaratmaq və fəaliyyətini təşkil etmək;

4.1.21. həyata keçirdiyi elmi tədqiqatlar üzrə monitorinqlər aparmaq, elmi ekspedisiyalar, çöl təcrübələri təşkil etmək;

4.1.22. strukturuna daxil olan qurumlarda aparılan elmi tədqiqatlar üzrə ekspertizalar təşkil etmək və səmərəliliyini qiymətləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər həyata keçirmək;

4.1.23. strukturuna daxil olan qurumların müvafiq dövr üçün elmi fəaliyyətini təhlil etmək və tövsiyələr vermək;

4.1.24. elmi kəşf və ixtiraların ekspertizasında iştirak etmək;

4.1.25. doktorantura və dissertantlıq yolu ilə ixtisaslı elmi kadrlar hazırlamaq;

4.1.26. "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" və "Mədəniyyət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq, tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunma-

sında iştirak etmək, həmçinin abidələrin tədqiqini təmin etmək;

4.1.27. ray və təkliflər vermək, təhlillər və ümumiləşdirmələr aparmaq, analitik materiallar hazırlamaq;

4.1.28. ensiklopediyalar, toplular, tədqiqat əsərləri və digər çap media məhsulları nəşr etmək;

4.1.29. xaricdə yaşayan görkəmli azərbaycanlı alimlərlə əlaqələri inkişaf etdirmək, elmi diasporla iş aparmaq, qrant layihələrində birgə işlər məqsədilə tədbirlər görmək;

4.1.30. mükafatlar təsis və təqdim etmək, müsabiqələr keçirmək və qrantlar vermək;

4.1.31. konfranslar, müşavirələr, seminarlar və digər tədbirlər təşkil etmək və keçirmək;

4.1.32. Akademiya üzvlərini, strukturuna daxil olan qurumların işçilərini dövlət təltiflərinə və digər mükafatlara təqdim etmək, onların həvəsləndirilməsi üçün tədbirlər görmək;

4.1.33. Akademiyanın strukturuna daxil olan qurumların digər elmi müəssisə və təşkilatlarla, təhsil müəssisələri ilə əlaqəli fəaliyyəti üçün tədbirlər görmək;

4.1.34. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktları ilə müəyyən edilmiş digər hüquqları həyata keçirmək.

5. Akademiyanın üzvləri

5.1. Akademiyanın üzvləri bu Nizamnaməyə uyğun olaraq seçilmis haqqı, müxbir, xarici və fəxri üzvlərdən ibarətdir.

5.2. Akademiyanın haqqı və müxbir üzvlərinin sayını Akademiyanın Ümumi Yığıncağının qərarına əsasən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti müəyyən edir.

5.3. Akademiyanın haqqı üzvləri (akademiklər) Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olan, elmi istiqamətlər üzrə geniş tədqiqatlar apararı, elmi yeni biliklərə zənginləşdirən, elmi məktəblər yaradan Akademiyanın müxbir üzvləri sırasından seçilir.

5.4. Akademiyanın müxbir üzvləri elmin inkişafında görkəmli xidmətləri olan, onu dəyərli tədqiqatları ilə zənginləşdirən Azərbaycan Respublikası vətəndaşları sırasından seçilir.

5.5. Akademiyanın xarici üzvləri xarici dövlətlərin dünyaya və Azərbaycan elminə dəyərli töhfələr verən alimləri sırasından seçilir.

5.6. Akademiyanın fəxri üzvləri dünya miqyasında dövlət, ictimai, elm və mədəniyyət xadimləri kimi tanınmış Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, cənəbləri və vətəndaşlığı olmayan şəxslər sırasından seçilir.

5.7. Akademiyanın haqqı və müxbir üzvləri ömürlük seçilir.

5.8. Akademiyanın haqqı və ya müxbir üzvü Azərbaycan Respublikasının vətəndaşından çıxıduca, Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Akademiyanın xarici üzvü hesab edilir.

5.9. Akademiyanın hər bir üzvü Akademiyanın elmi bölmələrindən(bundan sonra - elmi bölmə) birinin tərkibində təmsil olunur.

5.10. Akademiyanın üzvləri Akademiyanın Ümumi Yığıncağında, Rəyasət Heyətinin iclaslarında, tərkibində olduqca elmi bölmənin Ümumi Yığıncağında, Rəyasət Heyətinin və Elmi Şurasının iclaslarında iştirak edirlər.

5.11. Akademiyanın üzvü başqa elmi bölmənin işində və iclaslarında bölmə üzvlərinin bütün hüquqlarından (seçkilərdə səsvermə hüququ istisna olmaqla) istifadə etməklə iştirak edə bilər.

5.12. Akademiyanın xarici və fəxri üzvü Akademiyanın Ümumi Yığıncağının və tərkibində olduğu elmi bölmənin Ümumi Yığıncağının işində məşvəretçi səs hüququ ilə iştirak edir.

5.13. Akademiyanın üzvü elmi tədqiqatların inkişafına və beynəlxalq elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair təkliflərini tərkibində olduğu elmi bölməyə və ya Rəyasət Heyətinə təqdim edir.

5.14. Akademiya üzvlərinin seçkiləri üç ilə bir dəfədən az olmayaraq keçirilir.

5.15. Akademiyanın haqqı, xarici və fəxri üzvləri Akademiyanın (elmi bölmənin) Ümumi Yığıncağında iştirak edən Akademiyanın haqqı üzvləri, Akademiyanın müxbir üzvləri isə Akademiyanın (elmi bölmənin) Ümumi Yığıncağında iştirak edən haqqı və müxbir üzvləri tərəfindən seçilir.

5.16. Akademiyanın haqqı və müxbirüzvləri gizli səsvermə yolu ilə, üçdə iki səs çoxluğu ilə, xarici və fəxri üzvləri isə açıq səsvermə yolu ilə, sadə səs çoxluğu ilə seçilir.

5.17. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.18. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.19. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.20. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.21. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.22. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.23. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.24. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.25. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.26. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.27. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.28. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.29. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.30. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.31. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.32. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.33. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.34. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.35. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.36. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.37. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.38. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.39. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.40. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.41. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.42. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.43. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.44. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.45. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.46. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.47. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.48. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.49. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.50. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.51. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.52. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.53. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.54. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.55. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.56. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.57. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.58. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.59. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.60. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.61. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.62. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.

5.63. regional elmi bölmələrin rəyasət heyətləri üzvlərinin sayını və tərkibini təsdiq edir.



Ağdamda şair Nazim Muğanlının 70 illik yubileyi qeyd edilib



Ağdam Muğam Mərkəzində rayon icra hakimiyyətinin dəstəyi ilə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) üzvü, şair Nazim Muğanlının (Bağırov) 70 illik yubileyi qeyd olunub.

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti, bədii qiraət ustası Azad Şükürovun aparıcılığı ilə baş tutan tədbirdə rayon icra hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov, YAP Ağdam rayon təşkilatının sədri Mansur Quliyev, Milli Elm-lər Akademiyasının professoru

Asif Rüstəmli, AYB-nin əməkdaşları Rauf Aslanov, İlqar Fəhmi, Səlim Babullaoglu, şəhid ailələri və qazilər, ziyalılar, ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak etmişlər. Tədbir Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlamış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi

uğrunda şəhid olmuş Vətən övladlarının və Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmişdir.

Tədbirdə Nazim Muğanlının həyat və yaradıcılığında bəhs edən videoçarx nümayiş olunmuşdur. Sonra RİH-in başçısı Vaqif Həsənov və digər natiqlər yubilyarın yaradıcılığında və ədəbi fəaliyyətindən söhbət açmışlar. Tədbirin gedişində Nazim Muğanlının müəllifi olduğu şeirlər səsləndirilmiş, Ağdam Musiqi Kollecinin "Qarabağ" instrumental ansamblının təqdimatında xalq və bəstəkar mahnılarından ibarət musiqi nömrələri və kompozisiyalar təqdim edilmişdir.

Sonda yubilyar çıxış edərək tədbirin təşkilatçılarna və iştirakçılara minnətdarlığını bildirmişdir.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Hayastan iflasın astanasındadır

Korupsiya cinayətləri artır, əhalinin yaşayış səviyyəsi getdikcə daha da ağırlaşır

Postmüharibə dövründə yaranan mövcud sosial-iqtisadi durum Hayastanda əhalinin yaşayış səviyyəsinin daha böyük sürətlə pislənməkdə olduğunu göstərir. O da xüsusilə olaraq vurğulan ki, mövcud problemlərin həlli üçün son 5 ildə hakimiyyət hər hansı konsepsiya və ya tədbirlər planı həyata keçirməyib. Əksinə, iqtidarda təmsil olunanlar sələfləri kimi, yalnız öz şəxsi mənafelərini güdür, qanunsuz yolla daha çox varidat toplamaq barədə düşünürlər.

Məhz elə bu səbəbdən həddən artıq kasıb olan, əhalisinin böyük hissəsi ifrat yoxsulluq həddində yaşayan bu kiçik ölkədə sürətli inkişaf mərhələsi yaşayan yeganə sahə korruptsiyadır. Korruptsiya Hayastanın bütün həyat sferalarında kifayət qədər dərin kök salıb və artıq ölkənin milli təhlükəsizliyinə də böyük təhdid yaradır. Belə vəziyyət sadə vətəndaşların hakimiyyətdən narazılıqlarının daha kəskin xarakter almasına, hətta sosial partlayış həddinə qədər yüksəlməsinə gətirib çıxarır.

Ancaq Hayastanın, tutduğu vəzifənin böyük və ya kiçikliyinə asılı olmayaraq demək olar ki, bütün məmur ordusu korruptsiya piramidasında yer aldığından, bu problemə qarşı mübarizə yalnız kağız üzərindədir və vaxtaşırı verilən quru vədlərdən ibarətdir.

Ermənistanla bu ilin 9 ayı ərzində qeydə alınan korruptsiya cinayətlərinin sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 482 hadisə artıb. Bu barədə Hayastanın Korruptsiyaya Qarşı Mübarizə Komitəsinin sədri Sasun Xaçatryan parlamentdə çıxışı zamanı bildiri. Onun sözlərinə görə, 2023-cü ilin 9 ayında ölkədə 1088 korruptsiya cinayəti qeydə alınıb. Ötən ilin analoji dövründə bu göstərici 606 olub. Yəni korruptsiya hadisələrinin sayı 79,5 faiz artıb. Bu müddət ərzində 286 şəxs barəsində 134 cinayət işi ittiham aktı ilə məhkəməyə göndərilib. Ötən ilin eyni dövründə bu rəqəm 166 nəfərə qarşı 68 cinayət işi olub. Məhkəməyə göndərilmiş 286 işdən

52 nəfər rüşvətə, 117 nəfər rüşvətvermə, 14 nəfər vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və ya başqasına ötürmə mədəsi ilə ittiham olunub. 15 nəfər vəzifə saxtakarlığında, 3-ü çirkli pulların yuyulmasında, 18-i korruptsiya cinayətlərində, 58 nəfər sui-istifadədə suçlamb.

Müxtəlif təşkilatlar tərəfindən Hayastanda aparılan sorğular göstərir ki, son illər ölkədə korruptsiyanın həcmi xeyli artıb. Rəyi soruşulanların əksəriyyəti bütün məmurların istisnasız olaraq rüşvət və korruptsiyaya qurşandığını düşünür. Hayastanda daha çox korruptsiyalanmış sahələr kimi təhsil, səhiyyə, ordu, polis və məhkəmə sistemləri göstərilir.

Bütün bunlar Hayastanın kifayət qədər narahat günlər gözlədiyindən, ölkənin üz-şəcəyindən xəbər verir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

DİN: "Son 3 ildə 553 odu silah könüllü olaraq polis orqanlarına təhvil verilib"

Daxili İşlər Nazirliyi qanunsuz saxlanılan silah-sursatla bağlı vətəndaşlara müraciət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin qanunsuz saxlanılan silah-sursatla bağlı vətəndaşlara müraciətində deyilir:

"Qanunsuz saxlanılan odu silahın ehtiyatsızlıqdan və ya

diqqətsizlikdən ağır nəticələrə gətirib çıxarmasın və ya cinayət alətinə çevrilməsinin mənəvi və hüquqi məsuliyyətini dərindən dərk edən bir çox vətəndaş son 3 ildə könüllü olaraq polis orqanlarına 553 odu silah və 80 minə yaxın döyüş sursatı təhvil verib. Bununla belə, daxil olan məlumatlar göstərir ki, Vətən müharibəsindən və lokal antiter-

ror tədbirlərindən sonrakı dövrdə ayrı-ayrı şəxslərin müxtəlif yollarla ələ keçirdiyi odu silahı qanunsuz saxlaması, dağıması, gözdirməsi, başqasına verməsi, satması kimi cinayət məsuliyyəti yaradan hallar mövcuddur.

Bir daha nəzərə çatdırılır ki, qanunsuz saxladığı odu silahı, döyüş sursatını, partlayıcı maddələri könüllü surətdə

təhvil verən şəxs, əgər həmin əşyaları cinayət törətməkdə istifadə etməyib, məsuliyyətdən azad edilir."

"Odu silahın və döyüş sursatının qanunsuz saxlanılması, satılması və s. barədə hüquq-mühafizə orqanlarını məlumatlandıran şəxslər işə konfidensiallıqları qorunmaqla mükafatlandırılacaqlar", - deyə müraciətdə vurğulanır.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat



Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi "Bioenerjidən istifadə imkanlarının genişləndirilməsi üzrə pilot layihələrin müəyyənləşdirilməsi üçün məsləhətçi şirkətin cəlb edilməsinə dair" keçirilən təkliflər sorğusuna dəvət edir

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün müsabiqə iştirakçıları lazımı texniki, maliyyə imkanlarına və təcrübəyə malik olmalıdırlar. İddiaçılar təkliflər sorğusunda iştirak etmək üçün tələb olunan sənədləri (təklif və bank təminatı da daxil olmaqla) 23 noyabr 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 17:00-a qədər (təklif zərflərinin açılmasına 1 (bir) bank günü qalmış) imzalanmış və möhürlənmiş şəkildə ikiqat zərflərdə satınalan təşkilata təqdim etməlidirlər.

İddiaçıların təklifləri 24 noyabr 2023-cü il tarixində Bakı vaxtı ilə saat 17:00-da Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5, mərtəbə 9, otaq 948 ünvanında açılacaqdır. Maraqlanan təşkilatlar aşağıdakı telefon nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərlər: Əlaqələndirici şəxs: Leyla Adıgözləbəyova Əlaqə nömrəsi: +(99412) 598 16 53/54 (daxili 1034) Faks: +(99412) 598 16 78 Əlaqələndirici şəxsin e-maili: leyla.adigozelbeyova@minenergy.gov.az Satınalan təşkilatın ünvanı: AZ1000, Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi "Hidrojenin istehsalı və ondan istifadə sahəsində potensialın öyrənilməsi və bu sahədə pilot layihələrə dair təkliflərin formalaşdırılması üçün məsləhətçi şirkətin cəlb edilməsinə dair" keçirilən təkliflər sorğusuna dəvət edir

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün müsabiqə iştirakçıları lazımı texniki, maliyyə imkanlarına və təcrübəyə malik olmalıdırlar. İddiaçılar təkliflər sorğusunda iştirak etmək üçün tələb olunan sənədləri (təklif və bank təminatı da daxil olmaqla) 23 noyabr 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 14:00-a qədər (təklif zərflərinin açılmasına 1 (bir) bank günü qalmış) imzalanmış və möhürlənmiş şəkildə ikiqat zərflərdə satınalan təşkilata təqdim etməlidirlər.

İddiaçıların təklifləri 24 noyabr 2023-cü il tarixində Bakı vaxtı ilə saat 14:00-da Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5, mərtəbə 9, otaq 948 ünvanında açılacaqdır. Maraqlanan təşkilatlar aşağıdakı telefon nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərlər: Əlaqələndirici şəxs: Leyla Adıgözləbəyova Əlaqə nömrəsi: +(99412) 598 16 53/54 (daxili 1034) Faks: +(99412) 598 16 78 Əlaqələndirici şəxsin e-maili: leyla.adigozelbeyova@minenergy.gov.az Satınalan təşkilatın ünvanı: AZ1000, Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi "Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə informasiya sisteminin yaradılması və potensial ərazilərə dair ölçü-müşahidə işlərinin təşkil edilməsi üçün məsləhətçi şirkətin cəlb edilməsinə dair" keçirilən təkliflər sorğusuna dəvət edir

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün müsabiqə iştirakçıları lazımı texniki, maliyyə imkanlarına və təcrübəyə malik olmalıdırlar. İddiaçılar təkliflər sorğusunda iştirak etmək üçün tələb olunan sənədləri (təklif və bank təminatı da daxil olmaqla) 23 noyabr 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 12:00-a qədər (təklif zərflərinin açılmasına 1 (bir) bank günü qalmış) imzalanmış və möhürlənmiş şəkildə ikiqat zərflərdə satınalan təşkilata təqdim etməlidirlər.

İddiaçıların təklifləri 24 noyabr 2023-cü il tarixində Bakı vaxtı ilə saat 12:00-da Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5, mərtəbə 9, otaq 948 ünvanında açılacaqdır. Maraqlanan təşkilatlar aşağıdakı telefon nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərlər: Əlaqələndirici şəxs: Leyla Adıgözləbəyova Əlaqə nömrəsi: +(99412) 598 16 53/54 (daxili 1034) Faks: +(99412) 598 16 78 Əlaqələndirici şəxsin e-maili: leyla.adigozelbeyova@minenergy.gov.az Satınalan təşkilatın ünvanı: AZ1000, Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli 84, Hökumət Evi, qapı 5

Tender komissiyası

Cəbrayıl da dövlət sərhəd xətti yaxınlığında 5 kiloqrama yaxın narkotik vasitə aşkarlanıb

Noyabrın 2-si İran İslam Respublikasının sərhəd nümayəndəliyinin verdiyi məlumat əsasında müəyyənləşdirilib ki, dövlət sərhəd xətti yaxınlığında Azərbaycan Respublikası ərazisində narkotik vasitələr gizlədilib.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat mərkəzindən verilən məlumata görə, qurumun Sərhəd Qoşunlarının "Horadiz"



sərhəd dəstəsinin Cəbrayıl rayonu Xudafərin kəndi yaxınlığındakı sərhəd zəstəvasının xidməti ərazisində sərhəd naryadı tərəfindən həyata keçirilmiş axtarış tədbirləri nəticəsində 4 kiloqram 690 qram narkotik vasitə (4 kiloqram 345 qram marixuana və 0,305 qram metamfetamin) aşkarlanaraq götürülüb.

Hazırda fakt üzrə əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotoilustrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə contact@azerbajian-news.az az.reklam@mail.ru



www.azerbajian-news.az



Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5312 Sifariş 2838

Qiyəti 40 qəpik